LATVIJA AMERIKĀ

LATVIAN LANGUAGE WEEKLY
NEWSPAPER FOR ALL LATVIANS

Published weekly by the
Latvija Amerika Publishing Limited
Business Office: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada; Editor-in-Chief: KRISS SIDARS, Telephone 465-7902. United States Editoral Offices — New York: Editor — V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y. 10466, U.S.A. Chicago: Editor — I. SIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A.

5. N-RS. SESTDIENA, 1972. G. 29. JANVĀRIS 21. GADS

SATURDAY, JANUARY 29, 1971

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 50 centi

Ticiet Dievam un Latvijai

SVĒTBRĪDIS SAULAINĒ

Gaisā lidinājās sniega pārslas un stindzinājā sals, kad 15. janvāŗa vakara stundā savā tradicionālā Ziemsvētku kauju atceres svētbrīdī pie Kritušo karavīru pieminekļa Saulainē pulcējās ap 80 salidojuma dalībnieku. Pie pieminekļa dega svētuguns, goda sardzē stāvot bijušajiem cīnītājiem E. Reinim no Hamiltonas un A. Udenānam no Detroitas, baltajos tērpos ar šautenēm. Eglē, pieminekļa pakājā, dega svecītes, liesmām liegi plīvojot vakara k[illegible]slā.

Veltot kritušajiem cīnītājiem izjustus piemiņas vārdus, pie pieminekļa altāŗa [illegible]ainagu nolika bij. Kurzemes Ziemsvētku kauju dalībnieks Viktors Zemesarājs no Klīvlendas. Liekas, ka līdz šim pie pieminekļa vēl nebija dzirdēta tik kareiviska un patriotisku izjūtu teikta svētruna, kā to šoreiz pauda bij. Leģiona cīņu līdzdalībnieks māc. Valters Līventāls no Detroitas. „Ticiet Dievam un Latvijai, tad jūsu veltītie pūliņi un upuŗi tēvzemes labā reiz būs bagātīgi atmaksāti," teica mācītājs. Svētrunu ievadīja Dievs Kungs ir mūsu stiprā pils, bet pabeidza tautas lūgšana. Lielo jundu dziedāja bij. Leģiona cīņu līdzgaitnieks baritons Alberts Vītols.

Sekojošā sadraudzības vakarā Saulaines sabiedriskās telpās pie bijušo cīnītāju dāmu klātā cienasta galda par Kurzemes Ziemsvētku kaujām un cīņu nozīmi runāja V. Zemesarājs. Savā īsajā runā viņš pieskārās arī problēmai, kas bija sāpīga mūsu tautai, kad arī ienaidnieka pusē cīnījās latviešu tautas dēli. Runas nobeigumā bijušais cīnītājs citēja kāda pulka komandieŗa teiktos vārdus: „Tur bija latvju tautas locekļi ar saviem karavīriem un savu Dievu. Šis izmisuma stāvoklis sakausēja visu tautu kopīgā gribā un apņēmībā cīnīties un izturēt. Šī griba un apņēmība bija liktenīga tautas velte saviem karavīriem 1944. gada Ziemsvētkos. Karavīri nepievīla tautu ne Ziemsvētkos, ne vēlākās kaujās. Tie palika kaujas laukā neuzvarēti un gāja Golgātas ceļu 1945. gada 8. maijā kopā ar savu tautu, jo pasaule tanī laikā nekā nesaprata, nekā nedzirdēja, nekā nejuta"...

Vakara norises gaitā, programmu vadot S. Leimanim, par Kritušo karavīru piemineklja tapšanu stāstīja bij. Leģiona cīņu līdzgaitnieks dzejnieks Modris Lorbergs. Viņš pasvītroja, ka šai pašā vietā pirms desmit gadiem 27 vīri iedzīvinājuši pieminekļa ideju, noziedojot tās īstenošanai pirmos naudas līdzekļus $24,96. Tagad pieminekļis kļuvis par mūsu vienotāju un pulcēšanās vietu, kur redzama arī mūsu jaunā audze. „Tas ir tautas simbols un brīvības domas paudējs," uzsvēra M. Lorbergs. Viņš nolasīja arī vakaram veltītus dzejoļus un dialogu.

Salidojuma rīcības komitejas priekšsēdis O. Kļavenieks veltīja pateicības vārdus atceres vakara sekmētājiem un nolasīja apsveikumus, kuŗus bija sūtījis bij. Leģiona ģenerālinspekcijas štāba priekšnieks -plkv. A. Silgailis Halifaksā, Kurzemes cietokšņa kaujas pulka komandieris maj. Ed. Stīpnieks, bij. 19. divīzijas mācītājs V. Voitkus no Adelaides, Austrālijā, un grāmatas Kurzemes cietoksnis autors A. Šiņķis no Sadberijas. Kanadas latviešu karja invalidu apvienības valde savam sveicienam bija pievienojusi 15 dol. velti Kritušo karavīru pieminekļa apkārtnes uzpošanas vajadzībām.

Ar kuplejām un humoristiskiem stāstījumiem iepriecināja ansambļa Dzieminieki dalībnieks Miervaldis Pavasars, savu dziesmu melodijas pavadot ar ģitaras mūziku, izpelnīdamies klausītāju atsaucību. Skanēja karavīru un tautas dziesmas, par dziesmu garu rūpējoties Ojāram Ieviņam, Albertam Vītolam u. c.. Par salidojuma norisi atvadoties īpašus atzinības vārdus izteica viesis māc. V. Līventāls, vadot dziesmu šie kauli, šī miesa... Viņam tālo ceļu no Detroitas bija līdzi mērojusi dzīvesbiedre Austra. No Detroitas vēl bija ieradies Alfreds Udenāns ar dzīvesbiedri Mirdzu, bet no Klīvlendas — arī gleznotājs Bernhards Sniedze un Valda Zemesarāja.

Salidojuma vakarā notika arī izloze. K. Blumberga dāvāto Elmara Damberga akvareli laimēja latviešu virsnieku apvienības Kanadā valdes priekšsēdis kapt. A. Augulis. Bez viņa vakara viesu vidū vēl bija kalpakietis K. Tannis, DV Toronto nod. valdes pr-dis I. Zamlovskis ar vanadžu kopas priekšnieci Rasmu Zamlovsku,, Baltiešu karja veterānu korpusa Toronto pārstāvis ltn. O. Perro u. c. organizāciju pārstāvji.

O. K.

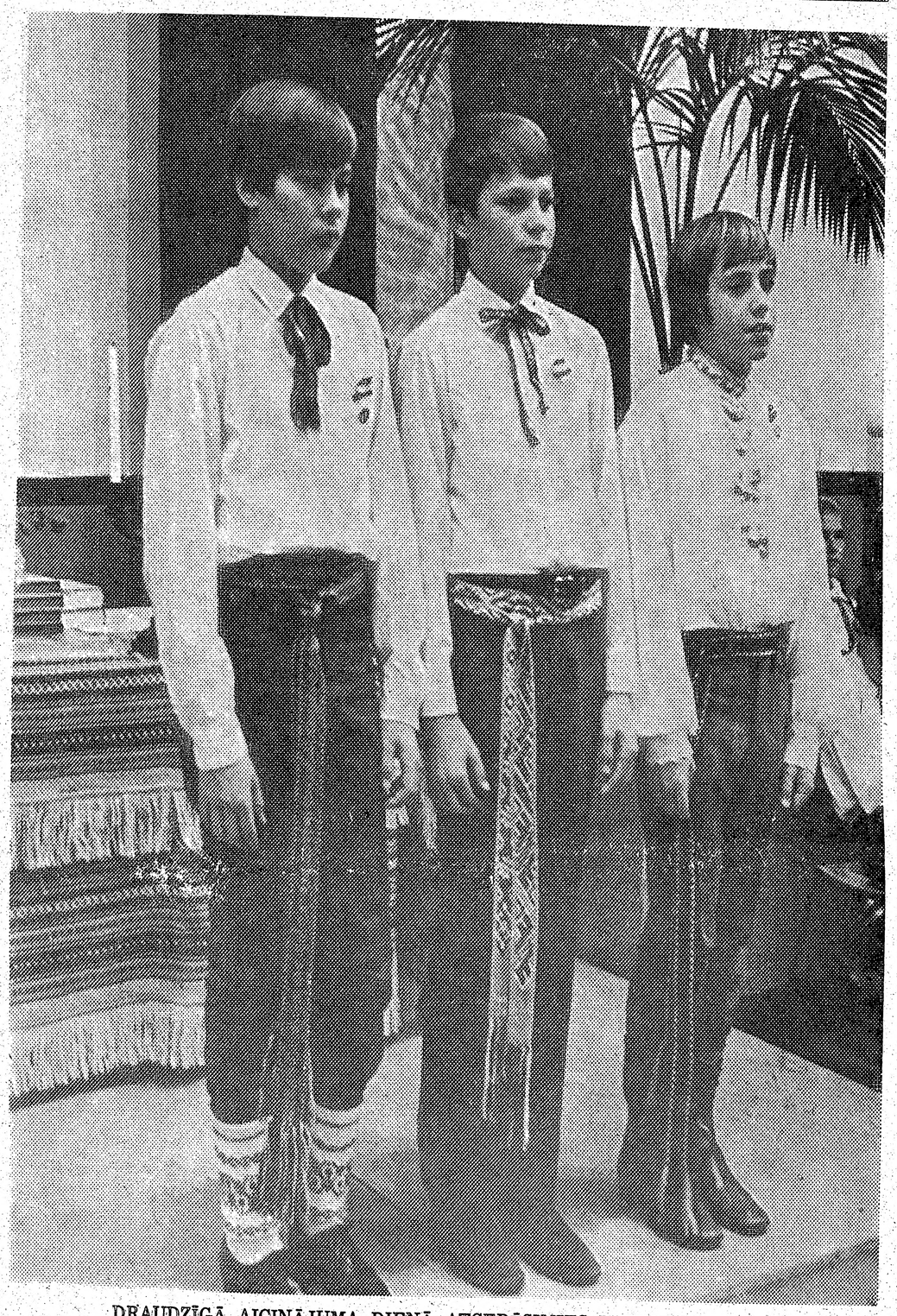

DRAUDZĪGĀ AICINĀJUMA DIENĀ ATCERĒSIMIES LATVIEŠU SKOLAS!

Uzņēmumā no kreisās Toronto latviešu biedrības sestdienas skolas audzēkņi, no kreisās: Bruno Strazdiņš, Ivars Melbārdis un Roberts Vagners, deklamējot V. Damberga „18. novembris".

Foto: J. Liģers

STĀVOKLIS BENGLADEŠĀ

Bengladešas jaunais vadonis Mudžiburs Rachmans pēc 9 mēnešu pavadīšanas apcietinājumā ieradies valsts galvaspilsētā Dakā, kur viņu sagaidījis pusmiljons sajūsminātu pavalstnieku. Mudžiburs, uzrunājot plašo audienci, lūdzis nemeklēt atriebību 3 milj. bengaliešu nāvei, kuŗu nogalināšanā vainojama Pakistānas valdība pēdējo 9 mēnešu laikā. Pakistānas prezidents Buto atbrīvojis Mudžiburu, baidoties no tālākas Indijas varas nostiprināšanās. Mudžiburs deklarējis Bengladešu par suverēnu, nekarīgu valsti.

Bengladeša atrodas Indijas un Pad. savienības ietekmē. Šajā konfliktā ASV turpina ieņemt stingru nostāju pret Indiju par

(Turpinājums 24. lpp.)

Kur pasta saņēmējiem jāgriežas ar sūdzību

Mūsu laikraksta lasītāji jau neskaitāmas reizes sūdzējušies par novēlotu pasta piegādi. Daudzās vietās Toronto pilsētā abonenti Latvija Amerikā sestdienas numuru saņem tikai pirmdien vai pat vēlāk, kaut gan tas tiek nodots Toronto galvenajā pastā jau trešdienas vakarā. Noskaidrojot aizkavēšanās iemeslus, izrādās, ka vainojami arodbiedrības noteikumi, kas nosaka, ka pasta piegādātāji savu dienas pasta pienešanu adresātiem var atlikt, ja tā kopējais svars pārsniedz 40 mārciņas. Pasta iznēsātāji vispirms tad piegādā adresātiem pirmās šķiras pastu, bet laikrakstus parasti atliek nākošai dienai, kad iznēsājamā dienas pasta kopsvars ir mazāks. Par vēlo pasta piegādi saņēmējiem jāgriežas ar sūdzību tieši galvenajā pastā, rakstot uz adresi: Mr. George Ellis, Customer Service, Dominion Public Building, 21 Front St. West, Toronto 116, Ont. Tālr. 369-4705. Raksta otrs eksemplārs (kopija) adresējams Otavai: Director of Postal Service, Post Office Department Ottawa, Ontario. (KIA—OB5).

LATVIJA AMERIKĀ

5. N-RS. SESTDIENA, 1972. G. 29. JANVĀRIS

Latviešu nedēļas laikraksts. Iznāk sestdienās. Izdevējs — Latvija Amerikā Ltd. Atbildīgais redaktors KRIŠS SIDARS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada; tālr. 465-7902. Ņujorkas redakcijas vadītājs: V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y., 10466, U.S.A. Tālrunis 994-7917. Čikagas redakcijas vadītāja: I. Šīmane, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774-5744. Redaktors Austrālijā: Ed. Šmugajs, 28 Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210, Australia.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai inicāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV — par gadu $21.00, 6 mēn. $11.50, 3 mēn. $6.00. Atsevišķa numura cena 50 centu.
Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.50 tekstā $5.00 pirmajā vai pēdējā lappusē $10.00 par 1 collas slejas telpu. Sarīkojumu kalendārā 50 centu par vienas slejas rindu katra datuma vienā numurā.

LATVIAN ETHNIC PRESS ASSOCIATION OF CANADA 1970-1971

Hamiltonas latviešu jaunatnes tautas deju kopas Vija sarīkojumā dziedāja Alma Skudra - Kārkliņa (pa kreisi). Pie klavierēm Māra Ezerkalna. Pa labi — deju kopas vadītāja Laimdota Morusa. Foto: J. Gailītis

Draudzīgais aicinājums

Jau gadiem ilgi dzīvojam svešās zemēs, tomēr bieži jūtam, cik stiprām saitēm vēl esam saistīti pie dzimtenes. Sevišķi to izjūt mūsu vecākā paaudze, kas pati dzīvojusi līdz Latvijas priekiem un bēdām. Katrs sarīkojums, katrs notikums mūsu tagadējās dzīves vietās, arī katrs spilgtāks piedzīvojums mūsu personīgajā dzīvē liek atcerēties kādu sarīkojumu, notikumu vai piedzīvojumu dzimtenē. Pat vienkāršs skatiens kalendārā mums liek atcerēties kādu izcilu notikumu Latvijā.

Draudzīgā aicinājuma atceres diena, 28. janvāris, cieši saistās ar mūsu valsts pēdējā prezidenta Kārļa Ulmaņa personību. Pats nodevies kalpošanai tautai, viņš arī citus gribēja ierosināt uz līdzīgu kalpošanu un latviskās kultūras padziļināšanu. Tādā nolūkā 1935. gada 28. janvārī atskanēja arī prezidenta Draudzīgais aicinājums — atcerēties savu pirmo skolu, dzimto pagastu, savu veco baznīcu vai biedrību un ziedot tai no kultūras vērtībām: grāmatas, mācības līdzekļus, gleznas, arī naudu. „Iesim viņiem talkā!" aicināja toreiz prezidents, norādīdams uz tām kultūras iestādēm, kam šāda palīdzība vajadzīga.

Lai ievadītu pareizā gultnē visu dāvanu straumi, pie Kultūras Fonda nodibināja īpašu nodaļu, bija jārada arī grāmatu vērtēšanas komisija. Par dāvināto naudu, kas sasniedza miljonu latu, pirka skolām mācības līdzekļus, gleznas un skulptūras telpu izdaiļošanai,

Kad Ulmaņa valdības 5 gadu pastāvēšanas skatē bija uzskatāmi jāparāda arī tas dāvanu daudzums, ko prezidenta Draudzīgais aicinājums bija ieplūdinājis mūsu skolās un citās kultūras iestādēs, tad izglītības ministrijas mākslinieks—gleznotājs, kam bija jāizstrādā attiecīgā diagramma, lielā plakāta vienā malā uzzīmēja Jelgavu, otrā Rīgu, ko šķir 40 kilometri. Viss garais ceļš starp abām pilsētām zīmējumā bija parādīts noklāts 7 nepārtrauktām dāvāto grāmatu rindām.

Ja salīdzināsim laiku, kad atskanēja Draudzīgais aicinājums, ar tagadējo, tad visumā līdzības būs maz. Mēs vairs nedzīvojam Latvijā, mūsu pulks šeit ir daudz mazāks, apstākļi ierādījuši mūsu valodai daudz šaurākas robežas. Bet mums tomēr ir savas draudzes, savas skolas, biedrības. Arī svešumā dzīvojot, mums ir gadījumi, kad jādarbojas Draudzīgā aicinājuma garam. Mums ir draudzes, kuŗu telpas gaida uz izdaiļošanu, mums ir skolas, kam tāpat kā senāk vajadzīgas grāmatas un mācības līdzekļi. Mums ir bibliotēkas, ko derētu papildināt. Šo domu lai paturam prātā Draudzīgā aicinājuma atceres dienā.

Lasītāju vēstules.

LŪDZU LASĪT PAREIZI!

Nevēlos sākt matu skaldīšanu, bet uz J. G. no Hamiltonas lasītāja vēstuli Latvija Amerikā 8. janvāŗa numurā ir jāatbild, jo tajā, pieminot manu vārdu, fakti nav atkārtoti, kā es tos esmu pieminējis.

J. G. lasot manis rakstīto 1971. g. žurnāla Lāčplēsis n-rā, ir atradis, ka ar to pirmoreiz pacelts jautājums par bij. Vācijas armijas Dzelzs krusta pielīdzināšanu Lāčplēša Kaŗa Ordenim, kas nav pareizi. Šis jautājums jau ir cilāts Latviešu leģiona ģenerālinspektora stābā, šo domu savā laikā ir publicējis nelaikis kapt. LKOK Andrejs Iksēns un 1971. g. novembrī šī laikraksta slejās plkv.ltn. LKOK Breņķis. Ka pēdējo divu ieskatam nepievienojos, esmu pateicis sava rakstiņa ceturtā rindkopā, minot arī iemeslus.

Papildus jau teiktajam man ir jānoraida arī J. G. izteiktā doma, ka Lāčplēša Kaŗa Ordeņa kavalieŗu biedrība varētu „pasniegt" kādam LKO kā apbalvojumu par varonību Latviešu leģiona kaujās, kaut vai tā iemesla dēļ, lai LKO nepaliktu par mūzeja priekšmetu. Tāds viņš pēc nedaudziem gadiem neizbēgami kļūs, līdzīgi kā latviešu strēlnieku apbalvojums — Sv. Juŗa krusts.

Ir jauki paskatīties uzņēmumā, kur LKOK dēli, greznojušies ar mūžībā aizgājušo tēvu ordeņiem, stāv goda sardzē pie Latvijas karoga, bet arī še rodas jautājums: ar kādām tiesībām? Ne likumā par LKO, ne Ordeņa statūtos šādas izdarības nav iemūžinātas, tātad nav izdarāmas publiski.

Nekādā ziņā negribu noniecināt ar Dzelzs krustu apbalvoto nopelnus ne šīs goda zīmes nozīmi, ko augsti vērtēju. Tie pielīdzināmi LKO, tikai — nav likumīgas varas ne iestādījuma, kāda bij LKO Dome, kas šādu nolīdzinājumu varētu izdarīt. Šaubos, vai Dzelzs krusta kavalieŗi tam piekristu, ja viņiem atļautu izvēlēties. Es to nedarītu.

Nerunāju nevienas organizācijas uzdevumā.

Kristaps Zommers,
LKOK, ASV.

NE NABADZĪBU, BET TAUPĪBU

Latvija Amerikā 1. janvāŗa numurā „Lasītājs Toronto" kritizē manu rakstu „Izsvieста nauda" (šā laikraksta 1971. gada 11. decembŗa numurā). Daudzējādā ziņā pieminētajam lasītājam varu arī pievienoties. Gribu tikai piemetināt, ka manā raksta nolūks nebija pamudināt atsevišķus tautiešus atteikties no smagā darbā un lielā steigā iegūtās amerikāniskās labklājības, bet gan runāt principiāli par lielu ekonomisku problēmu. Protams, šās problēmas atrisināšanai nepalīdzēs tas vien, ka es un „Lasītājs Toronto" sāks locīt auklīnas un durt papīrus uz nagliņas. Šo problēmu atrisināt varēs tikai valstis, pašvaldības un citas lielas sabiedriskas organizācijas, un nav arī vairs nekāds noslēpums, ka daudzas līdzīgas balsis tur arī jau paceļas. Bet arī mēs par šīm problēmām drīkstam runāt, arī mēs drīkstam justies neērti, aizmetot tik milzīgus kvantumus pārtikas un citu vielu atkritumu bedrēs un „sūknējot no cepeša ar īpašu virtuves sūknīti" tik vērtīgo uzturvielu kādi ir tauki, apzinādamies, ka tanī pašā laikā miljoniem cilvēku, ieskaitot arī mūsu tautiešus dzimtenē, tādas ērtības nevar atļauties. Domāju, ka nav arī pareizi, ka mēs, bradājot pa baltmaizes kalniem un peldot pa tauku straumēm, aizmirstam Kristus mācību, proti: „Ja tev ir divi svārki, dod tam, kam nav neviena!"

„Lasītājs Toronto" manu rakstu arī principā ir pārpratis. Tas nemudina atpakaļ uz nabadzību, bet gan uz taupību. Visiem zināms, ka tikai taupīgs cilvēks var tikt pie turības. Lielie bagātnieki, miljonāri un multimiljonāri bieži vien ir tikuši pie savas mantas, pateicoties ārkārtīgai taupībai. Arī latvieši, kas rijā saslaucija pēdējo rudzu graudu sauju, vai kas iemērcēja rudzu maizīti taukos, nebija nekādi nabagi. Tamdēļ būsim taupīgi un aizstāvēsim šo skaisto taupības tikumu visur un vienmēr.

A. S., Toronto

DOMĀSIM PAR LATVIJU

Latvija Amerikā 8. janvāŗa numurā Lasītāju vēstuļu daļā atrodam divus interesantus viedokļus. Viens — valodas izloksnes un otrs — par Lāčplēša Kaŗa Ordeni. Pirmajā gadījumā Austra Vītoliņa izsaka savas domas par „ventiņu" izloksni un jautā, vai tai ir lielākas tiesības par „malēniešu"?

Latvijā taču visi bijām latvieši, valodas izloksnes nebija ierobežotas. Tāpat tas ir arī šodien. Ir gan pieņemta literārā resp. valsts valoda, kas ir kopējā tautas valoda. Dažādos mūsu valodas dialektus tā neierobežo. Mūsu pašreiz pārveidotajā laikrakstā vietu ir daudz, lai tajā katrs izsacītu savus ieskatus, arī „malēnieši".

Otrs — LKO jautājums, kam mēs trimdā nevaram pieskarties un runāt par tā piemērošanu citiem ordeņiem vai krustiem [illegible] to vēlas darīt J. G. Hamiltonā. Neatkarīgi no tā, kāda [illegible]rā latvietis piedalījies, brīvprā[illegible]gi vai ar varu spiests cīnīties, viņš ordeņus un krustus saņēmis no tās varas, pie kuŗas armijas piederējis. Šīs godazīmes nav iespējams apvienot, tāpat kā Latvijas valsts karogu nedrīkstam „apvienot" ar kādas citas valsts karogu. J. G. izsakās, ka LKO biedrība varētu ierosināt Dzelzs krustu atvietot ar LKO. Ja arī tādas iespējas būtu, tad vēsturiskie notikumi to nepieļauj. Kaut Otrā pasaules kaŗā mēs apzinājāmies, ka cīnāmies par Latvijas brīvību, goda zīmes par nopelniem cīņās piešķīra cita vara, ne tā valsts, kuŗa nodibināja Lāčplēša Kaŗa Ordeni.

Latvijas neatkarības laikā kā alstī, tā arī pašā armijā, atradās vīri, kuŗiem bija krievu un vācu, kā arī citu tautu piešķirtie ordeņi, bet Latvijas valdībai, tāpat LKO domei vai biedrībai nebija tiesību šos ordeņus atvietot ar LKO. Tāpēc aizmirsīsim domu pārveidot vai mainīt mūsu varoņu goda zīmes. Negrozīsim Latvijas valsts satversmi trimdā, uz ko mums nav tiesību. Trimdā pārveidotās goda zīmes un medaļas, Latvijai atgūstot brīvību, netiks atzītas tik un tā. Veltīsim labāk visus spēkus Latvijas brīvības atgūšanai un meklēsim iespējas, kā veikt tos darbus, ko trimdas dzīve mums uzliek. Ja nu J. G. tiešām domā, ka apmainot Dzelzs krustu pret LKO, īpašnieks jutīsies „labāk" un LKO izpaliks mūzeja vērtība, tad viņš kļūdās. Nav vēl piedzīvots, ka piekaŗot kādam cīnītājam nepelnītu ordeni, būs pacelta viņa morāle un pašlepnums. Nedomāsim par ordeņiem, domāsim par Latviju!

J. Treijs, Toronto

LA DZĪVO VENTIŅI!

Austra Vītoliņa Latvija Amerikā lasītāju vēstulēs 8. janvāŗa numurā izteikusies, ka viņai esot grūti saprast ventiņu izloksnē iespiesto. Esmu vidzemnieks, un man šinī ziņā nav nekādas grūtības, pie tam esmu vienmēr priecājies par ventiņu jauko humoru, kāds izpaužas viņu rakstītos feļetonos šī laikraksta slejās. Par tiem, cik zinu, priecājas arī daudzi citi šā laikraksta lasītāji. Būtu bēdīgi, ja redaktors tiem uzliktu savu „veto".

Valters Zirnītis,
Grand Rapidos

Koncertturneja Volfganga Dārziņa piemiņai

Koncerta ciklu, veltītu Volfganga Dārziņa piemiņai, ar pianisti Ilzi Štrāli - Didrichsoni un soprānu Ritu Dzilnu - Zaprausku, ievadīs 5. februārī Vašingtonā. Koncerti turpināsies Kalamazū, Čikagā, Hamiltonā un, iespējams, arī Toronto. Vēlāk, pavasarī, koncerti iecerēti arī ASV Rietumkrastā. Tos rīko koncertapvienības un latviešu biedrības. Ilze Štrāle - Didrichsone savos koncertos sevišķi reprezentējusies ar Volfganga Dārziņa klaviermūziku un pazīstama kā laba tās tulkotāja. Rita Dzilna Zaprauska, kas studējusi galvenā kārtā Vācijā, daudz koncertējusi savienotajās Valstīs, kā patstāvīgos, tā arī dziesmu svētku koncertos. Sevišķu interesi veltījusi mūsu laikmetīgajai dziesmai.

Rita Dzilna - Zaprauska

Ilze Štrāle - Didrichsone

Ko dziedāja Bostonas veclatvieši

Osvalds Akmentiņš sarakstījis ļoti interesantu un vērtīgu grāmatu „Amerikas Latvieši". I daļa jau sen publicēta, bet II daļa vēl nav pabeigta. Tas arī saprotams, jo dažādo latviešu koloniju sabiedriski kultūrālā dzīve nepilnīgi dokumentēta. Laikrakstu chronikās minētas gan sarīkojumu programmas, bet pārāk īsi aprakstīts šo programmu (reālais) iedzīvinājums. Šai ziņā plašākie atreferējumi atrodami Latvija Amerikā. Vēl mazāk dokumentēta tā saukto „veclatviešu" dzīve.

Šoreiz gribu parādīt, cik liela garīga rosme kādreiz valdījusi Bostonas strādnieku biedrības dziedāšanas laukā. Šīs biedrības nams un bibliotēka tagad pieder Bostonas DV apvienībai. Šīs organizācijas bibliotēkārs R. Lācis (57 Spring Park Avenue, Jamaica Plain, 02130) izgatavojis vairākas fotokopijas no bibliotēkā saglabātajiem nošu krājumiem. Tādā ceļā ir iespējams iepazīties ar Bostonas strādnieku biedrības apbrīnojamo aktivitāti nošu sagādē, pavairošanā un atskaņošanā.

Ļoti daudz te ir citu tautu komponistu dziesmu tulkojumu un lokālizējumu. Dziesmu tulkošanā daudz veicis P. Ērglis, mūziku dažreiz aranžējis J. V. Josts. Daudz latviešu tautas dziesmu nošu pārrakstīts no J. Cimzes aranžējumiem, kā piem. Ej, saulīte, drīz pie Dieva, Ej, bāliņi, lūkoties, ko dar tava mālējiņa, Stādīju ieviņu, Tautiešam roku devu, Meitiņ, sēdēj', aiz ūdeņa, Pūt, vējiņi un daudz citu. Plaši izmantotas arī Vigneru Ernesta Līgo dziesmas.

Ļoti īpatnējs, savā ziņā piedauzīgs, bijis Bostonas strādnieku biedrības aktieru vakars 1925. g. 18. aprīlī. Kāds Sprunguļu Juris nekautrējies pat zaimojoši pārveidot Latvijas himnas vārdus boļševiku garā. Kad koris nodziedājis šo „parodiju", kāds „solists" dziedājis vairākas kuplejas. Pēc katras kuplejas koris atkal dziedājis šo dīvaino „parodiju" . . .

Vēlāk arvien vairāk ieviesās pašu latviešu komponistu dziesmas. Visplašāk pārstāvēts J. Vītols ar šādām dziesmām: Karogs, Ceļinieks, Aun, meitiņa, baltas kājas, Beverīnas dziedonis, Gaismas pils. Ir arī daudz A. Sinepa dziesmu: Bakchanālija, Kāds plašums, Sniegiem kūstot, Nāc, rīts. No A. Kalniņa atrodam šādas dziesmas: Šurp, brāļi, Balāde par Melno purvu, Maza bija lakstīgala un Mūsu varoņu kapi, ko ar J. Raiņa tekstu komponējis A. Kalniņš tieši Bostonas Strādnieku biedrības uzdevumā un ko biedrība uzskatīja par savu īpašumu. Biedrības 50. g. jubilejas gadījumā (1943. g.) kāds latviešu trimdinieks Nujorkā Augusts Pinepuks (1942. g. martā) komponējis speciālu dziesmu Svinīgā diena (ar Ed. Virzas tekstu). Jau 1930. g. šis pats komponists komponējis dziesmu Kāp, saule (ar J. Gulbja tekstu). Viņš komponējis arī otru dziesmu jubilejai Vakars jūrmalā (ar Viļa Jūrmalnieka tekstu). No citiem latviešu komponistiem vēl atrodam: E. Dārziņa dziesmas: Senatne un Lauztās priedes, K. Kažocina Kā gulbji, E. Melngaiļa Rožu dārzs un Rekviems, J. Kalniņa Redz, kur jāja div', bajāri, J. Paļeviča Satumsa nakts, Sprogu Jūlija Lauztās priedes, Straumes Jāņa Ūdens meita, K. Zigmunda Kalnā (K. Skalbe), E. Ūdra Pastarīte un Caur tevi jauna gaisma aust (J. Rainis), M. Akermana Vēl saule dus (J. Rainis), M. Petrauska Priekš kā tu dziedi (J. Rainis).

Kā redzams, interese par dziesmām toreiz bijusi ļoti liela. Diemžēl, nav zināmi tā laika diriģenti. Vienīgi zināms, ka 1930. g. kori diriģējis J. Kalniņš, kuram A. Kalniņš veltījis speciālu dziesmu Sena aukles dziesma (J. Rainis).

Interese ir bijusi arī par plašākām citu tautu kompozicijām. Par to liecina K. Rainera Ziemas prieki kalnos, Johanna Štrausa Vīnes mežu teikas, I. Ivanoviča Pavasara mūzika, Donavas „valcers" un J. Mendelsona - Bartoldija Medības (abas K. Freidenfelda tulkojumā), Jūlija Bekera Čigāni, Cīņas gars un Kā sapnis jauks no R. Vāgnera Tannheizera (tulkojis P. Ērglis), Redžinalda Dekovena Mednieku dziesma no operas Robins Hoods. Šo plašo interesi apliecina arī atsevišķas dziesmas, kā piem. Brīvības rīts no Guno Fausta Mednieku koris no Vēbera Burvju strēlnieks, K. Kreicera Vakara dziesma no Naktsmājas Granādā, kvartets no Šillera Zvanu dziesma.

Saglabājusies arī plašāka B. Sosāra kompozicija Vecais pilskungs (talcinieku dziesma ar duetiem, kvartetu un solo dziesmām).

Protams, šai nošu krājumā plaši pārstāvētas Piektā gada revolūcijas dziesmas: Kas paši staigā driskās, Kam skanat jūs, drūmajie zvani? (arr. J. Ozoliņš), Sproģu Jūlija Gaidot, Pagraba dzīvoklī drūmā, Sēru maršs, Par upuriem kritāt, Draugs draugam teic, Latvija, mosties (E. Karpentera pārstrādājums). Daudz revolucionāru dziesmu patapināts no citām tautām. Tādas, piem. ir: Itaļu strādnieku dziesma (arr. P. Rūkins), Šēfera Uz ciņu, Brāļi, māsas, mostiet aši, Cīņas ceļš (arr. K. Kanga), Biedri, nu ceļaties kājās (harm. J. Straume), H. Būra Mūsu karogs, Sārtais karogs plaši plīvo, Biedra piemiņai (arr. L. Šulginš), Tur drūmajās marmora sienās, K. Šindlera Balāda par Kremli (Sibirijas katordznieku dziesma). Arī daži latviešu komponisti veltījuši revolūcijai kādas dziesmas . . .

Atrodama arī Marseljēza un Internacionāle. Vēlāk pievienojusies arī J. Dunajevska dziesma par „plašo dzimteni". 1940. gadā okupētajā Latvijā ievazāja arī krievu: Kaut vai rītā karš, kas Bostonu sasniegusi 1943. gadā. Tai pašā laikā tur dziedāta arī D. Šostakoviča dziesma Vienotās tautas. Ieviesušās jau bija agrāk populārās krievu dziesmas: A. Archangeļska Vakarā, kad krēsla rodas (Horvātu dziesma), arī Vakara zvans (pēc Kozlova) u.c.

Šis īsais pārskats rāda, cik liela rosme, diemžēl, brīžiem kaitīga, kādreiz valdījusi Bostonas strādnieku biedrības koŗa darbībā. Tur latviešu mūzikas vēsturnieku sagaida daudz pārsteigumu.

N. V.

Dziesminieka jubileja

ANTONAM GERTMANIM 60 GADU

Dziedot cilvēks dalās savos priekos un bēdās ar citiem. Latviešu tauta dziedot izturēja verdzību un karu postu, dziedot tā tagad iztur ilgos trimdas gadus svešumā un apspiestību dzimtenē. Latvieši vēl šodien dzied, jo tiem ir dziedoņi, koŗu vadītāji un diriģenti, kas ar cēlu „apsēstību" pulcina balsis un organizē koŗus.

Tāds dzīves skaistuma meklētājs dziesmā ir arī jubilārs Antons Gertmanis. Viņš savu dziedāšanu jau sācis skolas gados, turpinājis Latvijas neatkarības laikā un tagad svešuma ceļos.

Antons Gertmanis dzimis 1912. gada 5. janvārī Viļakas pag. Katlešos kā piektais sešu bērnu jaunsaimnieka ģimenē. Skološanos sācis Katlešos, vēlāk turpinājis Viļakas sešklasīgā pamatskolā, uz kuru 18 km bieži mērojis kājām. Tālākās izglītības gaitas turpinājušās Daugavpils valsts skolotāju institūtā, ko sekmīgi beidzis 1934. g.. Kara dienestā no beidzot ložmetēju rotas instruktoru kursus pie kara skolas, ieguvis virsnieka vietnieka dienesta pakāpi. Pēc kara dienesta sācis strādāt par skolotāju Tilžas plkv. Kalpaka 6-kl. pamatskolā, bet 1937.g. paaugstināts par pārziņa palīgu Balvu sešklasīgā pamatskolā, uzņemdamies arī Balvu lauksaimniecības biedrības jauktā koŗa vadību, ar kuru piedalījies vispārējos dziesmu svētkos Rīgā un pēdējos Daugavpilī. Ar 1942. gadu A. Gertmanis sācis strādāt par Baltiņu tautskolas pārzini, vadot un organizējot 18 skolotāju lielo saimi. Viņa karavīra gadi latviešu leģionāonā pabeidzās gūstā Putlosā un Cēdelgēmā, Beļģijā. 1947. gadā izceļoja uz Angliju, kur jau Bedhamptonas cauŗlaides nometnē nodibināja savu vīru koŗi ar 28 dziedātājiem, sarīkojot divus koŗa koncertus.

Pārceļoties uz Midherstas laukstrādnieku hosteli, A.

Antons Gertmanis

Gertmanis atjaunoja turienes vīru koŗi ar 19 dziedātājiem, kā arī noorganizēja un vadīja tautas deju grupu. Nepilnu 3 gadu laikā koris un deju grupa viņa vadībā spējuši sarīkot 8 patstāvīgus koncertus un uzvedumus.

Likvidējoties nometnei, A. Gertmanis pārcēlās uz Walton on the Hill nometni. Tur viņš vadīja dubultkvartetu Vēsma un pats kā dziedātājs piedalījās Londonas latviešu koŗī. 1950. gadā A. Gertmanis izceļoja uz Kanadu un apmetās uz dzīvi Toronto, kur viņa dziesmu gars neapklusa, iesaistoties vietējā latviešu katoļu koŗī, kuŗu vada un apmāca vēl šodien. Veic sekretāra pienākumus Latviešu katoļu apvienības valdē, vēlāk esot par valdes priekšsēdi.

Izveidojoties latviešu katoļu lauku īpašumam Mežciems, A. Gertmanis tajā ir par pārvaldes priekšsēdi jau 6 gadus, rūpējoties par saimniecību, kā arī sabiedrisko un kultūrālo dzīvi, kas vienmēr bijusi ar dziļi garīgu un nacionālu noslieci. Būdams paidagogs un cilvēks ar veselīgu dzīves izpratni, A. Gertmanis savu gara spēku smēlies no latviešu dziesmu skaistuma, saklausot tajā savas tautas balsi.

DV namā Toronto 29. janvārī pulcēsies draugi un cienītāji, lai sveiktu jubilāru un kopā padziedātu.

Dr. E. Upenieks

Aina Kraujiete

VIŅAI GALVĀ GRUZD PAPĪRI

„Un ja jūs teiksit,
ka viņai nav prāta,
jums visiem, protams, būs taisnība,"

(lai gan
taisni viņa pati
vislabāk zina, kādēļ tas tā —
kādēļ jādzīvo nu bezprātā:

viņai galvā gruzd papīri.

Savā laikā glabāti atvilktnēs,
bēdzināti zem drānām skapī,
nēsāti līdz kā sirdsapziņa,
kā pašapziņa,
kā apziņa, —
nu gruzd, un sagruzd līdzi tiem viņas dzīve.
Mīlestības vēstules,
pirmās uz rūtiņpapīra loksnēm,
vēlākās kā baložī zilās aploksnēs.
Kāzu ielūgumi, sēru vēstis.
Tikai ieceļošanas dokumenti, viņas vienīgā manta,
ieslēgti dziedniecības iestādes kantorī.
Viss cits gruzd kopā ar bērnu krustamzīmēm,
ar skolu beigšanas un vairākām miršanas
apliecībām. Un papīriem līdzi irst
plēnēs pelēkas dienas)

jauns ārsts, kas veiksmīgi eksperimentējis
ar šimpanzēm un ar pelēm,
skaidro vēl jaunākiem ārstiem:

„Šoks viņai nelīdz.
Derētu vairākas sesijas,
psīchoanalize, bet — viņa no Vecā
kontinenta. Runāto nesaprotam,"

un kamēr viņš prāto,
sieviete savā mēlē sūdzēties pārstāj
un ar bēdās dziļi grimušām acīm
lūkojas ārstā kā mesijā,

bet viņš nekā nezina par viņas papīriem. —
Visi aiziet tai garām kā jau nolemtai kapiem.

Sidnejas teātris pošas uz Ziemeļameriku

No Sidnejas, Austrālijā, šajās dienās saņemta ziņa, ka Sidnejas latviešu teātŗa ansamblim turnejā pa ASV un Kanadu, kas notiks aprīlī un maijā, pievienojies ilggadējais Sidnejas latviešu teātŗa valdes priekšsēdis režisors Imants Sveilis, kas būs ne tikai padomdevējs, bet arī morālisks atbalsts ansamblim turnejas laikā. Imanta Sveiļa režijām pieder lieluzvedumi, kā J. Raiņa Indulis un Ārija un spēlēju, dancoju, (abi Raiņa fonda godalgoti), J. Anuiļa Cīrulis, V. Šekspīra Divpadsmitā nakts un citi. Liels Imanta Sveiļa nopelns ir arī tas, ka Sidnejas latviešu teātris darbojies kā nedalīta vienība jau vairāk nekā 20 gadu. Tā pat viņa ierosmē 1961. gadā Sidnejā notika pirmais Austrālijas latviešu teātŗa festivāls, kuŗš tagad tur ir gadskārtējs iestādījums, piedaloties katru gadu trīs līdz četriem ansambļiem.

J. F.

Lūcija Bērziņa

(44. turpinājums)

„Kapteinis Fīlips atklāja Fīliptaunas līci vairāk nekā desmit gadu vēlāk. Viņam laimējās, viņš iekuģoja lielajā mierīgajā līcī un varēja tur noenkurot savus kuģus. Arī ūdens tur bija."

„Toreiz daudz netrūka, ka šo vietu būtu izsludinājuši par franču īpašumu. Perūzs ar saviem kuģiem atradās tuvumā, bet angļi viņam aizsteidzās priekšā par dažām dienām."

„Nezin, kāda šī vieta būtu izskatījusies, ja to būtu atklājuši franči. Vai arī tikpat nekopta un netīra un piemētāta papīriem?"

„Droši vien, Annucīt, tikai franči varbūt būtu vairāk interesējušies par iedzimtajiem un mēs šai vietā vēl redzētu kaut ko tādu, kas mums varētu atgādināt izmirušo iedzimto kultūru."

„Piemēram, šī obeliska vietā, kas te uzstatīts, pieminot angļu izcelšanos malā, franči būtu uzstādījuši kaut ko tādu, kas atgādinātu iedzimtos. Melnie droši vien glūnējuši starp eikaliptu stumbriem un brīnījušies par lielajiem „ūdens putniem", kas noenkurojušies Botānijas līča krastos."

„Arī par balto kuģinieku sejas krāsu tie brīnījušies, jo baltos agrāk nebija redzējuši."

„Skaista šī vieta nekad nav bijusi, bet vismaz toreiz nebija neglīto benzīna tvertņu, kas tagad sabojā līča krastus."

„Modernā dzīve nav domājama bez benzīna tvertnēm, kaut kur tām ir jābūt." Paulis un Anna apsēdās līča malā un vēroja staigātājus.

„Bērnus te neviens nekad neapsauc. Kad man būs bērni..."

„Kad mums būs bērni..." Paulis viņu pārlaboja.

„Nu labi, kad mums būs bērni, mēs viņus tā neaudzināsim?"

„Protams, mūsu bērni būs rātni un uzvedīgi. Vislabākie bērni pasaulē. Bet lūdzu, Annucīt — ne pārāk rātnus bērnu. Mums būs tādi, kas kādreiz būs arī nepaklausīgi un nerātni."

„Nu labi, Paulīt, es atļaušu tev viņus drusku lutināt. Bet tu, lūdzu, atļauj man viņus kārtīgi apģērbt un raudzīties, lai tie vienmēr tīri. Paskaties uz šo mazo sušķi: zeķes un kurpes tas novilcis un bradā pa dubļiem līča malā."

„Svētdienās mūsu bērni būs tīri un kārtīgi, bet darbdienās ļausim tiem skraidīt apkārt brīviem un ne pārāk apkoptiem."

„Nodriskāti gan tie nedrīkstēs būt. Paskaties, tam pašam knauķim atkārusies jaciņas mala, kabatiņa atirusi. Nezinu, ko mātes visu dienu dara — droši vien, skatās televīziju."

„Nu, bet mātēm arī vajadzīga izklaidēšanās. Visu dienu nevar noņemties ar maziem bērniem."

„Vienu gan mēs saviem bērniem nekad neļausim darīt — staigāt pa ielu ar saldējumu rociņās un laizīties. Vai tu esi redzējis, kā saldējums tek maziem bērniem pa zodiņiem uz leju baltā lipīgā straumē? Viss vaidziņš tad ir ar saldējumu. Tādu skatu savās mājās es gan negribētu redzēt."

„Jā, to mēs šodien sēdēdami būtu izlēmuši, bet vai tu saviem bērniem varēsi atteikt, kad tie karstā vasaras dienā sēdēs tev blakus mašīnā un visu laiku īdēs gaļi un žēlabaini 'ais, ais'."

„Nekādus 'aisus' es saviem bērniņiem neļaušu ceļa malā pirkt, bez tam viņi to sauks īstajā vārdā 'saldējums', nevis 'aiskrīm', ja gribēs baudīt."

„Nu labi, labi, Annucīt, bet šodien mums ar Pēterīti un Ilzīti vēl nav jāizcīnas aiskrīma vai saldējuma cīņa. Risināsim šo problēmu tad, kad būs īstais laiks."

„Varbūt tad jau būs par vēlu."

„Par vēlu nav nekad. Varbūt tomēr... Bērnu un vecāku attieksmēs reizēm izveidojas situācijas, kas vēlāk nekad neatkārtojas. Ja tās neizmanto, zaudēto vēlāk vairs nevar panākt. Es to aptvēru, kad saņēmu vēstuli par savas māmiņas nāvi."

„Pauli, tu līdz šim to nekad neesi pieminējis."

31,

Istabiņa bija tik maza, ka gaļajam galdam un diviem tikpat gaļiem soliem tik tikko pietika vietas. Pie galdiem, saspiedušies neērtajos sēdekļos, sēdēja pusducis latviešu jauniešu, kuriem Anna mācīja latviešu valodu. Tie bija vidusskolas vecuma pusaudži, kas reizi nedēļā, sestdienās, pulcējās latviešu valodas stundām kongregātu baznīciņas blakus telpā, bet galvenajā baznīcas daļā pamatskolas vecuma bērniem bija dziedāšanas stunda.

Ai galdiņi, ai galdiņi — — —

skanēja sīkās bērnu balstiņas aiz plānās koka sienas. Varēja dzirdēt katru vārdu, ko dziedāšanas skolotājs teica saviem koristiem.

„Sparīgāk, bērni, sparīgāk," teica vecais skolotājs. „Tā ir priecīga dziļu dziesma, lieciet savām balsīm skanēt!"

Mazo bērnu koris mēģināja vēlreiz, šoreiz drusku skaļā un drošāk.

Starpsiena, kas atdalīja baznīciņas blakus telpu no galvenās, bija tik plāna, ka šķita, ka korītis atrastos tai pašā istabā, blakus galdam, pie kuŗa mācīja Anna. Annai bija grūti sadzirdēt savu balsi, nerunājot par to, ka gandrīz nesadzirdamas bija viņas pašas klasītes bērnu balsis. Žēl! Annai gribējās mācīt labu stundu. Tie bija gaiši latviešu jaunieši, kas apmeklēja sestdienas mācības; apmeklējuši Vācijā latviešu pamatskolu, tie labi runāja latviski. Gribējās ar viņiem vairāk nodarboties: atvērt tiem ceļu uz latviešu literatūru, parādīt, cik tur bija tāda, kas skaists un ar ko vajadzētu iepazīties. Slaidi un glīti noauguši bija šie latviešu jaunieši un, tos uzskatot, Annai vienmēr kļuva silti un mierīgi ap sirdi.

Anna lasīja ar tiem Raiņa Zelta zirgu. Tas ir — mēģināja lasīt. Ne viņa pati, ne viņas klasīte nevarēja sadzirdēt Raiņa vārdus. Blakus telpā arvien vēl skanēja „Ai galdiņi, ai galdiņi."

Anna bija sadabūjusi vajadzīgo Zelta zirga eksemplāru skaitu un jauniešiem priekšā bija atvērtās grāmatas. Kāda latviešu pusaudze, mīlīgām brūnām acīm un sprogainiem matiem, lasīja citiem priekšā.

Mirdza lasīja ceturto cēnlienu, mēģinādama savu patīkamo balsi pārveidot tā, lai izklausītos, ka runā septiņi kraukļi. Kad viņa nokļuva līdz vietai, kur runā visi kraukļi, mazais pusaudžu bariņš pilnā balsī jautrā omā atskaņoja

„Krā, krā, krā!"

„Krā, krā, krā" skaņas draiskulīgi saplūda ar „Ai galdiņi" skaņām blakus telpā. Bija jautra stunda.

Anna nevarēja pakustēties. Sēdēšanai vieta bija tik šaura, ka viņai ar muguru bija jāatspiežas pret sienu, pie kuŗas piestiprināts plauktiņš ar baznīciņā lietotajām puķu vāzēm. Viena neuzmanīga kustība — un daudzās stikla vāzes un vāzītes sašķīstu pret gaŗo koka galdu tūkstoš sīkās drumslās. Vienīgi pret galdu tās varētu sašķīst, no grīdas neredzēja neviena brīva laukumiņa; visu mazo telpu aizņēma lielais galds un pusaudžu bariņš ap to.

Tomēr — vēl bija kaut kur brīva vieta. Zem galda starp jauniešu kājām vēl bija vieta kājbumbai, kas slepeni un mērķtiecīgi tika virzīta no zēnu puses uz meiteņu pusi... uz priekšu un atpakaļ zem gaŗā galda. Slepens kontakts starp zēniem un meitenēm. Virs galda nekas jauniešu sejās nenodeva slepeno sazināšanos zem galda. Mirdza mēģināja ar savu patīkamo balsi pārspēt mazo bērnu korīti blakus istabā, un pusaudžu runas koris attiecīgajās vietās uzņēma — krā... krā... krā;

(Turpinājums sekos)

Gaidāmas pārmaiņas centrālo organizāciju darbībā

ULDIS GRAVA NĀKAMAJĀ ALAs KONGRESĀ VAIRS NEKANDIDĒS

Amerikas latviešu apvienības valdes locekļi Ņujorkā saņēmuši rakstu, ka nākamā ALAs valdes kongresā Uldis Grava vairs nekandidēs uz priekšsēža amatu. Kongress paredzēts no 12.—14. maijam Klīvlendā. U. Grava nolēmis turpmāk savu enerģiju galvenokārt veltīt Pasaules brīvajai latviešu apvienībai, ieskatot šo uzdevumu pašreiz par nozīmīgāko latviešu tautai.

Paredzams, ka drīzumā Eiropas drošības padomē apspriedīs Eiropas pēckaŗa likteņus. Šim notikumam baltiešiem jāgatavojas nopietnāk kā jebkad. Pasaules brīvās latviešu apvienības jaunā priekšsēža vēlēšanas notiks šāgada sākumā. Paredzams, ka Uldis Grava būs kandidāts (varbūt vienīgais) šīm vēlēšanām. Nav šaubu, viņa ievēlēšanas gadījumā PBLA darbība būs aktīvāka kā visus iepriekšējos gadus. Bija laiks, kad starp valdes locekļiem visā darbības gada laikā apmainījās tikai dažas vēstules. Svarīgākais notikums bija apstiprināt Tautas balvu, kas dažreiz prasīja daudz pūļu. Tieši pēdējā gadā šīs latviešu pasaules organizācijas darbs ievirzījies darbīgākā posmā.

Jau pagājušo vasaru, ciemojoties Austrālijā, Uldis Grava norādīja uz PBLA priekšsēža vēlēšanas nepieciešamību. Viņš arī uzsvēra, ka darba slodze prasa, lai PBLA un ALAs priekšsēžu amatus dalītu un lai viena persona šos amatus neieņemtu reizē.

Šī ALAs valdes maiņa nenāk kā pārsteigums. Latvija Amerikā par to ziņoja jau pagājušajā vasarā pēc sēdes Prīedainē. Katskili 2 sanāksme to tikai apstiprināja, jo tā bija sasaukta, lai rastu ALAs darba turpinātājus. Šo jautājumu privāti pārrunāja jau 11. decembŗa ALAs sēdes laikā Ņujorkā. Kā joks toreiz tika uztverts Gunāra Meierovica jautājums Latvija Amerikā pārstāvim, vai viņš jau paspējis izdibināt jauno ALAs valdes sastāvu?

Ir grūti pateikt, vai pašreizējā Ulža Gravas izšķiršanās viņam bija padomā jau pagājušajā vasarā, kad tika ierosināta Katskili 2 sanāksme. Varbūt viņam tā radās tikai nesen, kad atzina, ka arī PBLA darbam veltāma lielāka enerģija. Pasaules brīvā latviešu apvienība tādā kārtā iegūs darbīgu vadītāju, kas tai spēs veltīt visas savas spējas, un tās prestižs var tikai celties. Apmēram divpadsmit gadu laikā Uldis Grava ALAs darbā izvirzījies par

(Turpinājums 5. lpp.)

Gaidāmas pārmaiņas centrālo organizāciju darbībā

(Pārnesums no 4. lpp.)

visas brīvās pasaules latviešu pārstāvi.

Ja PBLA vadība ar Ulža Gravas ievēlēšanu iegūs, tad tikpat daudz ALAs valde pēc nākamā kongresa zaudēs. ALAs priekšsēdis apmeklējis vairākas reizes ne vien ASV tālākās vietas un Kanadu, bet ieradies arī Austrālijā. Pat vienā nedēļas nogalē viņš bijis divās dažādās vietās un bieži piedalījies Ņujorkas un apkārtnes latviešu sarīkojumos. Braucieni uz latviešu centriem prasījuši ne vien īpašus līdzekļus, bet arī ilgāku prombūtni nedēļas nogalēs no savas ģimenes. Ne PB LA, nedz ALAs valdes priekšsēža amats nav viegls, jo prasa lielu aktīvitāti un enerģiju.

Nākamais jautājums varētu būt, kas būs nākošais ALAs priekšsēdis pēc 14. maija? Ziņa, ka Uldis Grava vairs nekandidēs, ALAs valdes locekļos radīja saviļņojumu. Vairāki valdes locekļi pa tālruni lūguši Uldi Gravu amatu turpināt, be bez sekmēm.

Ir iespējams, ka nākamajā ALAs valdes sastāvā vairs neatradīsies arī priekšsēža vietnieka Gunāra Meierovica vārds. Viņš jau 11. decembrī privāti zināja teikt, ka nākamo gadu uz valdes amatu vairs nekandidēšot. Pēdējā darbības gadā viņš sekmīgi darbojies Apvienotajā baltiešu komitejā, kuŗas sēdeklis ir Vašingtonā. Tādā gadījumā vajadzēs meklēt arī jaunu ALAs priekšsēža vietnieku.

Pēc vērojumiem ALAs valdes sēdēs un Katskili 2 sanāksmē, varētu rast arī kandidātus nākamajam ALAs valdes priekšsēža amatam. Tam vajadzētu būt enerģiskam Ulža Gravas darba turpinātājam, kas spētu rosināt arī pārējos valdes locekļus. Liktos, ka nākamajam ALAs priekšsēdim būtu jānāk no pašreizējās ALAs valdes sastāva ar pieredzi šinī darbā.

Pēc iepriekšējiem vērojumiem varētu secināt, ka nākamais ALAs priekšsēdis varētu būt pašreizējais Informācijas biroja vadītājs Ilgvars Spilners. Tiesa, arī Ilgvaram Spilneram bijušas dažas problēmas ALAs darbā. Sevišķi viņš saņēmis pārmetumus par ALAs materiālā atbalsta pārtraukšanu Madrides raidītājam. Viņš veic atbildīgu uzdevumu arī pie latviešu republikāņiem, bet domājams, ka tur viņam varētu rast aizstājēju. Šādā vērtējumā I. Spilners varētu būt stiprākais kandidāts ALAs priekšsēža amatam.

Varbūt arī Kultūras biroja vadītājs V. Klīve varētu kandidēt šim amatam. Viņš pēc kongresa Filadelfijā 1969. gadā bija ALAs priekšsēža vietnieks, bet pēc gada šajā amatā vairs netika ievēlēts. Šī iemesla dēļ viņam varētu būt mazāk izredžu kā Spilneram. Varētu mēģināt minēt iespējamos kandidātus arī priekšsēža vietnieka amatam, bet tas vēl ir pāragri. Arī paši ALAs valdes locekļi par šo jautājumu vēl nav domājuši.

Iespējamas pārmaiņas arī ALAs valdes locekļu sastāvā. Jau pagājušajā gadā kongresā Grand Rapidos sekretāra amatā ievēlēja A. Bļodnieku ar ieteikumu, ka nākamajā gādā šo amatu pārņemtu A. Vatvars (pašreizējais revīzijas komisijas loceklis). A. Bļodnieka veselība aizvadītajā gadā nav bijusi no teicamajām. Varbūt viņš tomēr vēl vienu gadu ALAs valdē darbosies.

No vērojumiem Katskili 2 sanāksmē varētu spriest, ka nākamajā ALAs valdē varētu būt arī Ņujorkas draudzes priekšnieks J. Riekstiņš, kam šogad izbeidzas draudzes priekšnieka pilnvaru laiks. Pēc 13. februāra draudzes sapulces viņš šo amatu nevar ieņemt. Pašreiz viņš ir ALAs revīzijas komisijas priekšsēdis.

Ģirts Zeidenbergs no Pokipsijas bija pielicis daudz pūļu Katskili 2 sanāksmes izveidošanā un organizēšanā. Pastāv iespējas, ka viņš nākamajā kongresā varētu kandidēt uz kādu amatu ALAs valdē. Piezīmējams, ka šādas iespējas viņam bijušas arī pēdējos trijos gados, bet viņš tās nav vēlējies izmantot.

Pastāv vēl iespēja, ka kāds kandidāts rastos arī Mineapolē. Ir runa par kādas ALAs valdes sēdes sasaukšanu tur. Iespējams, ka 22. janvāra ALAs valdes sēdē Vilmingtonā varētu rasties kāda lielāka skaidrība par nākošās ALAs valdes sastāvu.

V. Irbe

Ženija Tikmane

Vecās Rīgas pirtis

ATMIŅAS

Sestdienā, ka pirtī gāju,
Kreklu nesu padusē.
Garu, garu, uzmet garu,
Lai es labāk pērties varu!
(Veca dziesma)

Manā bērnībā pirms Pirmā pasaules kaŗa sestdienas bija pirts dienas. Ne tikai uz laukiem — arī Rīgā. Gatavošanās šim svarīgajam notikumam — iešanai pirtī — sākās jau agri no rīta. Visiem bija jāsameklē tīra veļa, palagi, dzeltenās ziepes ķermeņa mazgāšanai, smaržīgās lanolina — sejai un matiem, beržamais sūknis, lapaina sakaltēta bērza slotiņa lietošanai uz lāvas un tā tālāk. Mums, meitenēm, bija jāizvēlas un jāsakārto rotaļlietas, ko ņemt līdz.

Pirts gājējus uz ielas varēja viegli pazīt: katrs nesa slotiņu padusē. Parasti gājām ap diviem trijiem pēcpusdienā. Tad pirts jau bija krietni iesilusi, bet nebija vēl pārpildīta. Māmiņa pirtī bieži mēdza norunāt satikšanos ar savām trim māsām. Arī tām bija bērni, un mums vienmēr likās — jo lielāka sabiedrība, jo jautrāk.

Visvairāk bijām iecienījuši „vecā Beģa" pirti, Marijas un Ģertrudes ielu krustojumā. Šī pirts, ar līdz pusei aizrežģotiem logiem no ārpuses gan izskatījās netīra, mitra un sutas pilna. Ieeja bija no Marijas ielas: lieli, veci, tumši brūni vārti, grumbuļainu akmeņu klāta sēta, tās dibenā atkal tumši brūnas durvis. Bet tā bija silta. Un grumbuļainie akmeņi bija Rīgai raksturīgi. Ar tādiem toreiz bija bruģētas daudzas ielas.

Pirmā telpa aiz ieejas bija kase, kur vajadzēja nopirkt biļetes. Tur varēja dabūt arī ziepes un „mačalkas", kas likās gatavotas no gaŗām, mīkstām salmu šķiedrām vai, kā toreiz teica — mašām. Mēs, meitenes, tās necietām: beržot tās diezgan sāpīgi skrāpēja ādu. Bija arī „švammes" — lielas, gaiši dzeltenas krāsas, caurumainas. Mans tētis vienmēr jokoja, ka šos caurumus izgrauzušas žurkas, tāpat kā lielajām, dārgajām ratu siera ripām, kam — jo lielāki caurumi, jo tas dārgāks. Mēs tam ticējām. Varēja pirkt arī bērza slotas, kas patīkami smaržoja. Slotu smarža varbūt bija tā, kas visvairāk radīja pirts noskaņu.

Jau kases telpa bija silta. Tur cilvēki, nomazgājušies, pirms iziešanas uz ielas mēdza mazliet atpūsties un atvēsināties. Otrā telpā bija jāuzrāda biļetes, tad varēja izvēlēties drēbju skapjus un sākt izģērbties. Skapīši bija šauri un augsti, nokrāsoti tumši zaļā krāsā. To priekšā — gaŗi, pašauri soli, kur izģērbjoties apsēsties. Katram pirts apmeklētājam bija paredzēts viens skapis, bet ziemā, kad visi valkāja biezas drēbes, tajā nebija iespējams tās salikt, tāpēc parasti pa trim aizņēma četrus. Kaktā, tādā kā aizgaldā, sēdēja slēdzēja jeb „pirts vecene", kā viņu saucām. Mēs, bērni, nekādi nevarējām saprast, kāpēc viņa tik tieva, izkaltusi un it kā apkvēpusi. Tas nākot no sutas un karstuma, māmiņa paskaidroja. Nu jā — pieaugušajiem jau arvien atbildes gatavas, mēs spriedām.

Izģērbušās, pašā pirts iekšpusē lietojamām mantām rokās, pasaucām slēdzēju. Tā skapjus rūpīgi aiztaisīja un katrai iedeva lielu, gaŗā auklā pakārtu skārda numuru. Man tas likās dumji — kur gan pliks cilvēks lai tādu numuru liek? Domāts, laikam, bija, ka tas jākaŗ kaklā. Bet pirtī nevienas neredzēju, kam numurs kaklā. Māmiņa savu dažreiz piekāra pie mazgājamā ūdens ķipīša, citreiz pie rokas locītavas. Tur tie tad karājās kā rokas sprādzes. Labi, ka numuri nebija no papīra, tie būtu izmirkuši un aizpeldējuši. Un tomēr gadījās, ka kādai numurs bija pazudis.

Tad bija jāziņo slēdzējai. Tā vispirms „nolasīja spredikļi" par neuzmanību. Beidzot skapīti tomēr atslēdza. Slēdzēja bija valdniece. No tās visas bijās. Viņa tirgojās arī ar limonādēm un „kļukvu", ko vēlāk sauca par Vectētiņa dzērienu. Arī ar „Medus ūdeni", kas tiešām bija salds kā medus. Māmiņa katru reizi mums ko nopirka, un to drīkstējām nest pat mazgājamās telpās. Slēdzēja vēl pārdeva ābolus un apelsīnus. Izīrēja arī palagus, jo bieži gadījās, ka palags steigā bija aizmirsies. Tad bijām laimīgas, ka varējām noīrēt. Tagadējos „frotē" palagus toreiz vēl nepazina, visas slaucījāmies linu palagos.

Ģērbtuvē daudzām sievietēm un meitenēm redzēja krustiņus kaklos. Arī mums tādi bija. Pārbaudījušas, ka skapji aizslēgti, visas ātriem soļiem gājām mazgātavā. Tā bija ļoti liela telpa. Gar trim sienām koka

(Turpinājums 10. lpp.)

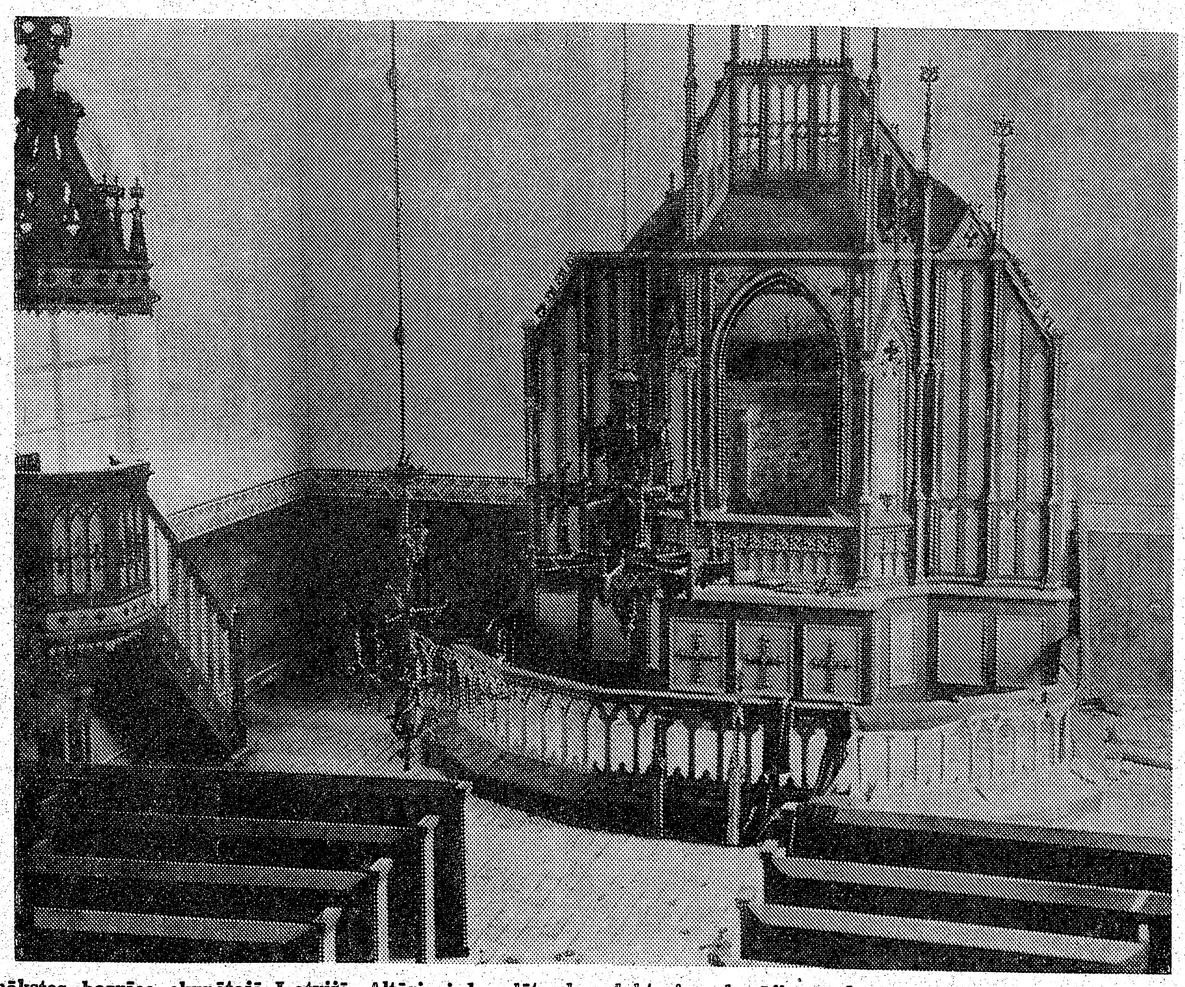

Sunākstes baznīca okupētajā Latvijā. Altāris izdemolēts, kroņlukturis nokarājies vadā no griestiem uz grīdas.
Latviešu Nacionālā Fonda arhīvs

DV zelta medaļa Hamiltonas deju kopas Vija vadītājai

Hamiltonas tautas deju kopas Vija sarīkojumā 15. janvārī Rainbow telpās Hamiltonā, pulcējās ap 160 apmeklētāju, to vidū apmēram trešdaļa jauniešu, no kuriem daudzi bija atbraukuši no Toronto, vairumā tautas deju kopas Diždancis dalībnieki. Programmā bija tautas deju un mūzikāli priekšnesumi. Tautas deju virknē bija vairākas astoņpāru dejas — Saules rotaļa, Žogu deja, Pavasara deja un Kamoliņš. Kopa demonstrēja arī vienu kristību deju — Pādīte, līgavas deju — Vainadziņš, mičošanas deju — Vainagu deja un vienu bērudeju — Vākšana. Kopas dalībnieku choreografijā vēl nodejoja Auzu dejas, trīs variācijās, Brālīts un māsiņas, Vecpuišu deju un Raibos cimdus. Ar trim dejām vēl piedalījās bērnu grupa. Mūzikālos priekšnesumos vēl bija kokļu duets Baibas Morusas un Rutas Ezerkalnes izpildījumā, Benitas Kraukles akordeona solo un Māras Ezerkalnes klavieršolo. Priekšnesumu nobeigumā Daugavas Vanagu Kanadas valdes priekšsēža vietnieks Jānis Gailītis suminā̦ja kopas vadītāju Laimdotu Morusu, kuŗa vairāk kā 21 gadu mācījusi tautas dejas un vadījusi tautas deju kopu Hamiltonā. J. Gailītis par viņas pašaizliedzīgo darbu DV Kanadas valdes uzdevumā pasniedza viņai DV atzinības medaļu zeltā, bet kopas dalībnieki sveica ar ziediem.

Sekoja balle, ko ievadīja ar polonēzi Arnolda Bāliņa vadībā. Deju mūziku spēlēja Runči trimdā. Notika arī izloze. Laimestos bija kopas dalībnieku dažāda veida rokdarbi.

Augšējā uzņēmumā Hamiltona jauniešu tautas deju kopas Vija dalībnieki ar tās vadītāju Laimdotu Morusu vidū.

Foto: J. Gailītis

Ērichs A. Bušs, M. D.

Narkotiskās vielas un to sekas

Plaši izplatītā reibinošu vielu lietošana, sevišķi jaunajā paaudzē, ir viena no bīstamākajām parādībām tagadējā dzīvē ASV. Sekas var dziļi ietekmēt šīs zemes nākotni un var būt pat liktenīgas, ja neizdodas šo ļaunumu radikāli apkarot vai vismaz ierobežot.

Laikraksti, radio un televīzija gandrīz vai katru dienu ziņo par reibekļu lietotāju skaita pieaugumu pamatskolās, vidusskolās un kolledžās. Tātad pat bērni nav pasargāti no šīm briesmām. Kāds mans pacients, 12 gadus vecs zēns, kas bija pasācis smēķēt marihuanas cigaretes, kuŗas piedāvājuši skolas biedri, man pastāstīja, ka viņa skolā daudzi tās smēķējot, ieskaitot pat skolotājus. Viņam gan nekāda liela griba pēc šīm cigaretēm neesot, viņš vēloties tikai „turēt līdzi" saviem biedriem. Marihuanas cigaretes varot viegli dabūt turpat skolā no biedriem vai uz ielas skolas tuvumā.

Izdarītie aplēsumi rāda, ka apm. 12 — 20 miljoni iedzīvotāju ASV vairāk vai mazāk lietojuši vai lieto marihuanu. Priekš dažiem gadiem vairums, kas šo reibekli lietoja, bija jaunieši ap 20 g. vecumā, tagad to ļoti plaši pasākuši lietot vidusskolas audzēkņi un pat pamatskolās 8 g. veci.

Telpas trūkuma dēļ minēsu šeit tikai visvairāk lietotās reibinošās vielas.

● Marihuana. Farmakoloģijā šī viela pazīstama ar nosaukumu Cannabis indica un medicīnā to lieto ne visai bieži kopā ar citām vielām pret nervozām galvas sāpēm un dažām citām vieglākām kaitēm. Šo vielu lietotāji šeit pazīst arī ar daudz citiem nosaukumiem. Minēšu šeit tikai dažus: Indian hemp (Indijas kaņepe), hashish, chearas, momeka, pot, grass, tea, boo, Mary Jane, broccali, hash un weed.

Akūtas saindēšanās gadījumos marihuana rada smagus organisma traucējumus: nemieru, nespēju koncentrēties, samazinātas sprieduma spējas, stipri izteiktas nepamatotu baiļu sajūtas, bažas, aizdomas, apmulsumu, atziņas un atmiņas spējas traucējumus, kam var pievienoties traucējumi sakarā ar pamazinātām vai pat pilnīgi zaudētām koordinācijas spējām, paaugstināti refleksi, kairinoši dedzinoša sajūta elpošanas organos, sāpes muskuļos un vēl citi traucējumi. Garīgi nestabiliem cilvēkiem, kā arī individiem ar noslieci uz paranoju un schizofreniju, snaudošie simptomi parasti uzliesmo, un šie cilvēki var kļūt draudoši paši sev (pašnāvība) un sabiedrībai.

Šeit vēl jābrīdina, ka marihuana, ko ar hašiša nosaukumu kontrabandas ceļā ieved no Japānas, Meksikas, Marokas un Turcijas un kas nonāk nelegālajā narkotisko vielu tirgū ASV, ir 2 — 6 reizes iedarbīgāka resp. indīgāka nekā šeit iegūtā. Bez tam Japānas marihuana, kas atņemta kontrabandistiem un narkotisko vielu tirgotājiem, satur 50% opiātu, pie kuŗiem lietotāja organisms pierod, kļūst pilnīgi atkarīgs no šīm vielām (drug dependence) un izjūt prasību pēc šo vielu arvien lielākām devām. Ja šo vielu lietošanu pēkšņi pārtrauc, pieradušā organismā rodas smagi, pat dzīvību apdraudoši traucējumi. Medicīnas literātūrā aprakstīti vairāki smagi saindēšanās gadījumi un to sekas Vietnamā stacionētajās ASV kaŗaspēka daļās. Tā kāds 19 g. v. sardzes kaŗavīrs pēc kopējas marihuanas cigaretes smēķēšanas ar otru kareivi pēkšņi bez kāda iemesla to nošauj. Prātā pilnīgi sajucis, viņš paziņo priekšniecībai, ka nošāvis Hočiminu. Pēc ārstēšanās slimnīcā un veselības stāvokļa uzlabošanās viņš padarītā nozieguma dēļ nonāk dziļā depresijā.

● Amfetamini (benzedrini). Lieto medicīnā kā psīchiskus stimulantus un pie lieka svara noņemšanas pubertātes laikā. Daudzi jaunieši to pasākuši lietot kā „ups", ko iegūst, izmantojot paslēpšus paņemtas ārstu recepšu blankas un viltojot ārsta parakstu.

● Barbitūrāti. Pretēji stimulantiem — amfetaminiem — barbitūrāti ir sedatīvi — nomierinātāji — „downs". Lietotāji tos pazīst šeit ar šādiem nosaukumiem: bennies, goofers, towners, red devils, red birds, phunies, green dragons, yellow jackets un tooies. 1930. gados tos lietoja tiesu medicīnā ASV kā „patiesības serumu", lai panāktu atzīšanos noziegumos. Tos tāpat iegūst un izplata kā amfetaminus. Saindēšanās pazīmes — hipomanija, līdzsvara un runas traucējumi (neskaidra, agresīva, apvainojoša rakstura), roku drebēšana, delirijs un citas psīchiskas reakcijas pazīmes. Barbitūrātus parasti pārmērīgi lieto alkoholiķi un neurotiķi pret bezmiedzību, kā arī pašnāvnieki. Pie barbitūrātiem lietotāji pierod, un to organisms kļūst pilnīgi atkarīgs no šīm vielām.

● LSD. Saindēšanās pazīmes — hallucinācijas, disorientācija, atmiņas traucējumi, samulsums, nepārvaramas bailes un pat nesamaņas stāvoklis. Ir individi, kas šīs vielas lietošanu mēģina attaisnot ar to, ka tā it kā atbrīvojot no ikdienišķām rūpēm un pastiprinot radošā darba aktīvitāti — literātūrā, mūzikā, mākslā u. t. t. Bet nereti šīs vielas lietotāji nonāk akūtā vai chroniskā psīchozes stāvoklī un tad beidz šīs zemes gaitas, izlecot pa logu — vai nu būdami pārliecināti, ka spējīgi lidot kā putni, vai lai izbēgtu no nepārvarama baiļu stāvokļa — un tādējādi aizejot bojā pašnāvībā.

● Meskalins (mescaline). Šai vielai ir līdzīga iedirbe kā LSD, tādēļ pie tās nepakavēšos.

Vēl jābrīdina — sevišķi bērni, no puķes Morning Glory sēklu lietošanas un līmes ošanas (glue sniffing). Iedirbe līdzīga LSD.

Ļoti indīgs, pat nāvējošs, ir nesen nelegālajā narkotisko vielu tirgū atklātais kokaīna un borskābes maisījums.

Ne visai daudzi, kas lieto kādu no šīm narkotiskajām vielām, to atmet pilnīgi. Vairums pāriet vai nu uz lielākām devām, vai uz vēl smagāk iedarbīgiem opiātiem (heroinu, morfiju), kļūdami pilnīgi atkarīgi no šīm vielām. Lai tās iegūtu, viņu lietotāji bieži spiesti iet noziedzīgus ceļus.

Vēl priekš dažiem gadiem nebija novērots, ka starp bērniem un pusaudžiem būtu heroina lietotāji — to lietoja tikai pieaugušie. Pēdējā laikā laikrakstos arvien biežāk parādās ziņojumi, ka bērni un pusaudži pāriet no marihuanas uz LSD un heroinu, kas viņiem pazīstams ar nosaukumu „scag" vai „smack" (plikšķis). Laiku pa laikam New York Times ziņo par nāves gadījumiem no saindēšanās ar heroinu. Tā 1968. gadā Ņujorkas pilsētā miruši 800 cilvēki no saindēšanās ar to, ieskaitot 200 jauniešus, kuŗu starpā bijis pat viens 12 g. v. zēns. Pēc narkotiķu ārstēšanas institūta Odyssay House direktora Dr. Dž. Densen - Džerbera (Densen - Gerber) aplēses 1970. g. vasarā Ņujorkas pilsētā jau bijuši 100.000 bērnu, kas pieradinājušies lietot heroinu. Tajā pašā laikā tiesu ārsts M. Bēdens (Baden) ziņoja, ka mirušo skaits no saindēšanās ara heroinu starp bērniem un pusaudžiem pieaudzis par 300%.

Reibekļu lietotāji kļūst nevīžīgi paši pret sevi un sabied-

(Turpinājums 11. lpp.)

Pieprasāmi līdzekļi etniskiem projektiem

Iekšlietu ministrija Kanadā paziņojusi, ka federālajai daudzkultūru programmai līdz 1973. gada 31. martam piešķirti 3 milj. dol. Daļu šīs summas valdība vēlas izlietot dažādu tautību lietiskās mākslas priekšmetu iegādei Nacionālajam mūzejam, etnisko grupu kultūrpētījumiem un izglītības projektiem. Nacionālā filmu valde cer gadā uzņemt 6 filmas par etnisko grupu dzīvi, kā arī ieskaņot jau uzņemtās filmas citās valodās. Nacionālā bibliotēka iegādāsies Kanadā izdotas etniskas publikācijas un izveidos etnisko grupu literātūras centru, bet Publiskais archīvs iecerējis iegādāties etnisko organizāciju dokumentus un protokolus, kam ievērojama nozīme Kanadas vēsturē.

No minētajiem trīs miljoniem vairāk nekā viens miljons dolaru nolemts dažādo etnisko grupu kultūras projektiem. Valdība deklarējusi savu mērķi palīdzēt „tādām kultūras grupām, kas demonstrējušas vēlēšanos un cenšanos attīstīties, spēju augt un sniegt pienesumu Kanadai, kā arī neapšaubāmu vajadzību pēc atbalsta." No tā izriet, ka grupām, iesniedzot projektus, jāpierāda spējas attīstīt savu kultūru, atbalsta nepieciešamību un spēja izplānot un izveidot projektus, kuriem lūdz atbalstu.

Priekšroka paredzēta oriģinālām un jaunrades projektiem, kas plānoti, lai dalītos savā kultūras mantojumā ar pārējiem kanadiešiem un veicinātu Kanadas daudzo kultūras grupu savstarpējo izpratni un sadarbību. Valdība nekādā gadījumā neatbalstīs atsevišķu grupu nošķiršanos no pārējo kanadiešu sabiedrības.

Aktīvitātes, kuras federālā valdība atbalstīs, ir: daudzkultūru grupu sanāksmes, konferences, jaunatnes pasākumi, kultūras izmaiņas projekti u.c. Arī vairākkultūru centru nodibināšanu, ja tā palīdzētu iekļauties kanadiešu dzīvē. Valdība atzīst, ka mātes valodas apgūšana ir svarīgs solis kultūras identitātes attīstības procesā, tādēļ ierosinājusi diskusijas ar provinču valdībām, lai nokārtotu attiecīgo mācībgāmatu apgādes iespēju. Atzīst arī, ka etniskā prese palīdz kanadiešu kultūras mērķiem un ka tai liela nozīme gados vecāku imigrantu informēšanai, bet cita projekta par tās atbalstīšanu vēl nav kā līdzšinējais — ar sludinājumiem un informāciju.

Pastāv nepieciešamība pēc objektīvi un analitiski uzrakstītām Kanadas etnisko grupu vēsturēm. Iekšlietu ministrijas pavalstniecības nodaļa jau paredzējusi pasūtināt 20 tautību grupu vēstures. Augošā provinču interese un etnisko grupu aktīvitāte prasa noteiktu federālās un provinču valdību sadarbību un daudzkultūru pro-

(Beigas 8. lpp.)

(11. turpinājums)

Paiet dažas sekundes, līdz Zaiga pilnīgi aptver šo vārdu nozīmi. Viņu pārņem gandrīz fizisks nelabums. Pēkšņi Helmūts kļūst tik pretīgs, ka viņa vairs nespēj paciest viņa tuvumu. Viņa jau grib viņu atgrūzt — bet saprāts ņem pārsvaru pār jūtām. Kāda tam vairs nozīme — tagad? Agrākajā darba vietā — tam jābūt vismaz pirms diviem gadiem vai vēl senāk. Ja viņa toreiz būtu to zinājusi! Bet viņa nezināja, un ja tagad to nejauši uzzinājusi — Helmūts jau tādēļ nav savādāks kā bija vakar un aizvakar. Un Zaiga klusē, tikai viņas sirds pamazām sastingst, un tajā iznīkst pēdējās siltās jūtas, kas viņai vēl bija pret Helmūtu. Viņa zina, ka Helmūts rītā pats vairs neatcerēsies, ko dzērumā sarunājis, un dzīve ritēs tālāk ierastajā kārtībā. Tomēr tā nekad vairs nebūs kā agrāk. Viņi jau pamazām attālinājušies visu laiku, bet nu ir pilnīgi svešinieki.

Ak tad tāds ir Helmūts! Viņam tas nav nekas — krāpt sievu ar nejaušu gaŗāmgājēju, kas prot iekārdināt. Un viņa — jutusies grēciniece jau par to vien, ka tikoja Veldri, lai gan īstenībā nekas nav noticis. Vēl nav — bet tagad Zaiga vairs nav tik pārliecināta, ka nekas arī nenotiks. Ja Helmūts to var, kādēļ ne viņa?

Pēkšņi Zaigas domas sāk darboties ātri. Pēc dažām dienām Helmūts aizbrauks. Viņš vēl nebūs atgriezies, kad sāksies bērnu vasaras nometne. Un tur viņa satiks Veldri. Pirmo reizi viņi būs kopā ne vairs šaurās sienās, bet mežā — brīvā dabā ar neierobežotām iespējām. Noteikti tur varētu rasties izdevība būt vieniem pašiem. Nekad vēl viņi nav bijuši vieni, izņemot īso brīdi aiz skatuves. Un par spīti savam zemnieka gausumam Veldre pasteidzās to izmantot. Ja nu tagad viņi atkal būtu vieni — kad starp viņiem jau viss ir tikpat kā skaidrs — vai viņš vilcinātos? Droši vien ne. Un tagad viņa būtu gudrāka. Tagad viņš viņu vairs nepārsteigtu nesagatavotu. Tagad viņa nebēgtu un nebaidītos viņam rādīt arī savas jūtas. Zaiga nepacietīgi skaita dienas, kas vēl atlikušas līdz nometnei. Jau kopš pavasaŗa viņai bijusi nojauta, ka kaut kam jānotiek. Tagad viņa zina — tas būs nometnē.

10.

Nometnes atklāšanas diena ir tikpat karsta kā visas, bet meža ēnā, kur staigā vieglas vēsmas, ir gluži patīkami. Visi jau sabraukuši un iekārtojušies kabīnēs. Turpat tuvumā ir neliels laukums ar galdiem un soliem, kur var ieturēt pusdienas maltīti — kas nu katram paņemts līdz. Vakariņās jau darbosies nometnes virtuve.

Pie viena galda sēž Zaiga ar savām meitām. Ēd gan tikai meitenes. Zaiga satraukta jau no paša rīta, un kopš viņa pie attālāka galda ieraudzījusi Veldres ģimeni, viņa vairs nespēj norīt ne kumosa. Viņi jau tur sēdēja, kad Zaiga ar meitenēm ieradās; droši vien, viņi drīz celsies. Ar gudru ziņu Zaiga izvēlējusies galdu pašā celiņa malā, kur viņiem noteikti jāiet gaŗām. Bet lielā ģimene ēd un ēd, un nemaz nedziŗas celties. Zaigas meitas paēd pirmās un aizskrien; līdz oficiālajai nometnes atklāšanai bērni vēl var paskraidīt savā vaļā. Zaiga paliek pie galda un mēģina ēst, lai novilcinātu laiku. Tad viņa pamana, ka arī Veldres dēli sākuši izklīst. Tūlīt viņa ir kājās un sāk novākt galdu. Bet daudz tur nav ko vākt, un Zaiga atkal apsēžas; viņa nedrīkst pabeigt par ātru. Cik gausi velkas sekundes! Beidzot Veldre ar sievu nāk šurp pa celiņu.

Zaiga rūpīgi slauka maizes drusciņas no galda. Tikai kad nācēji pavisam tuvu, viņa paceļ galvu. Viņa sagatavojusies redzēt Veldres acīs parasto silto mirdzumu — viņam taču arī jābūt priecīgam satikt viņu pēc tik ilga laika. Bet skatiens, ko Zaiga redz, aplej kā ar aukstu ūdeni. Tas ir kā aizvērts logs, kas nekā neizteic. Arī viņa rokas spiediens ir ātrs un paviršs. Kādēļ tāda pārmaiņa? Vai tādēļ, ka sieva klāt? Laikam. Kad viņi satiekas skolā, var pieņemt, kā Austra nemaz neeksistē. Vismaz Zaiga vienmēr tā jūt, un patlaban pat Austras klātiene viņu daudz netraucē, tik noilgojusies viņa ir. Turpretim Veldrem sievas tuvums, acīm redzot, atgādina negrozāmo īstenību, un viņš izskatās tikpat neveikls kā toreiz, kad Zaiga viņu pirmo reizi redzēja, lai gan tagad ir ģērbies ērtā sporta kreklā ar īsām piedurknēm un vaļēju apkakliti. Viņš nesaka ne vārda un, droši vien, būtu tūlīt aizgājis tālāk. Bet Austra apstājas parunāties, un tā nu arī viņam jāpaliek. Šajā brīdī Zaiga ir pateicīga Austrai par viņas sabiedrisko raksturu. Viņām nav nekā kopīga, taču divām sievietēm, kam ir bērni, vienmēr būs ko runāt. Šodien visiem galvenais sarunu temats ir nometne. Un klausoties abās sievietēs, arī Veldre pamazām atdzīvojas un sāk piedalīties sarunā. Ar lauciniekа dabīgo, tiešo pieeju viņš apcer nometnes iekārtojumu — arī tādas ierīces, ko parasti sabiedrībā nemēdz pieminēt. Zaigas pilsētnieces ausis nav radušas dzirdēt tik atklātu valodu. Bet viņa visiem spēkiem pūlas slēpt savu samulsumu un nenosarkst, jo redz, ka Austra to uztver kā pašu par sevi saprotamu. Zaiga nekādā ziņā negribētu dot Austrai iemeslu vēlāk pasmieties par smalkajām pilsētniecēm. Viņa tikai izmisīgi gudro, kā novirzīt sarunu uz citu tematu, bet kā par spīti nekas neiešaujas prātā. No neērtā stāvokļa Zaigu izglābj Rita Strautiņa, kas iet gaŗām. Kamēr viņas sasveicinās, pienāk vēl daži paziņas. Nu jau viņu ir krietns pulciņš, sarunas raisās brīvi un jautri. Beidzot visi sāk lēnām virzīties uz lielā laukuma pusi, kur notiks nometnes atklāšanas ceremonija.

Meža taka ir šaura, tajā var iet tikai pa divi. Zaiga nesteidzas, viņa paliek pēdējā; un kad arī viņa beidzot sāk iet — Veldre ir viņai blakus. Vai tā ir nejaušība, vai arī viņš to darījis ar nolūku, Zaiga nezina, un tas arī nav svarīgi. Bet nu viņi ir atšķirti no citu sarunām. Veldre saka pavisam klusi, tikai viņai:

„Cik labi pēc gaŗās vasaras atkal būt visiem kopā!"

Ar to sākotnējais saspīlējums ir izgaisis. Tagad viņiem ir atkal tikpat labs kontakts kā vienmēr. Atstatums starp viņiem un pārējiem kļūst aizvien lielāks. Un tikko gadās mazs sānu celiņš, Zaiga ievirza viņu soļus tur. Vai Veldre zina, ka tas darīts ar nolūku? Varbūt zina, bet viņš nevilcinādamies iet līdz. Viņi iet arvien dziļāk mežā. Arvien tālākas kļūst cilvēku balsis; ap viņiem ir tikai meža miers, saules un ēnu rotaļa un meža takas un kukaiņu zanoņa. Vasara... Tāpat kā kādreiz dzimtenē... Veldre aizklīst dzimtenes atmiņās. Viņš stāsta par vasaras dienvidiem saules piekarsētā mežā un par vecajām grantsbedrēm, kur augušas vissaldākās meža zemenes. Pēkšņi viņš prasa:

„Vai tu zini, kā garšo meža zemenes?"

Bet viņš nedomā par zemenēm — viņš domā par Zaigas muti, kas arī ir zemeņu krāsā... Tikai pīc tam viņš apķeŗas, ko izteicis, un steidzas atvainoties. Taču Zaiga tūlīt uztver šo pavisam necerēto izdevību un nekavējas to izmantot. Viņa saka:

„Galu galā — kādēļ mums jābūt tik briesmīgi formāliem? Mēs taču esam jau diezgan ilgi pazīstami un vienmēr kopā strādājam — vai tad mēs nevarētu būt draudzīgāki?"

Tikai mirkli Veldre vilcinās — tad atbild:

„Var jau — tikai es tad palieku zaudētājs!"

„Kā tā?" Zaiga nesaprot.

(Turpinājums sekos)

Kurzemes Ziemsvētku kauju atceres salidojumā Saulainē. Uzņēmumā pa kreisi — par varonīgajām kaujām stāsta viesis no Klīvlendas V. Zemesarājs. No viņa pa kreisi V. Tikiņš, pa labi Valda Zemesarāja, Austra Līventāle un māc. V. Līventāls. Pa labi — sadraudzības vakarā ar humoristiskiem stāstījumiem un kuplejām viesus iejūsmināja Miervaldis Pavasars. Sēd no kreisās: E. Reinis, L. Vēveris, V. Krūmiņš un Latviešu virsnieku apvienības Kanadā valdes priekšsēdis A. Augulis. Skat. rakstu šā laikraksta 1. lappusē. Foto: A. Aldermanis

TORONTO ZIŅAS

● Sākot ar šāgada 1. janvāri Toronto pilsētas iedzīvotājiem ir tiesības uz 100 dol. izglītības nodokļa atskaiti uz nekustamiem īpašumiem, kas viņiem pieder un ko viņi paši apdzīvo. Šādas tiesības bauda iedzīvotāji, kas pirms šāgada 29. februāŗa sasnieguši 70 gadu vecumu un saņēmuši Kanadas vecuma pensiju (Old Age Security) un kam lūguma iesniegšanas brīdī pastāvīgi piederējusi un pats apdzīvo savu dzīvojamo māju Toronto vismaz desmit gadu. Uz šo atskaiti ir tiesības vieninieka, ja viņa kopējie gada ienākumi nepārsniedz 3400 dolaru, bet ģimenei 4500 dol., ieskaitot vīra resp. sievas ienākumus. Lūgumi iesniedzami līdz šāgada 29. februārim jaunajā pilsētas valdes namā (City Hall) galvenajā (Main Floor) stāvā no plkst. 10 rītā līdz 4 pēc pusdienas. Rakstveida lūgumi iesniedzami personīgi vai pilnvarotai personai, kas var sniegt attiecīgas ziņas par lūdzēju, kā arī ar zvērestu apliecināt lūgumā sniegto ziņu pareizību. Tuvākai informācijai zvanīt pilsētas valdei: 367-7036.

● Latvisko paražu kopēju burtnieku Tikumu daudzinājums 23. janvārī DV namā bija pulcinājis ap 50 dalībnieku. Daudzinājumu ievadīja Jānis Vandelis, bet dižrunu par tikuma daudzinājumu laikmetīgā skatījumā sniedza Jānis Palieps. Viņš norādīja, ka dainās latviešu dzīve ir balstījusies uz labestību. Labestības tikumi ir gudrība, darbīgums, daiļums un līksmība, ko apzīmē par paštikumiem. Tiem pievienojas mīļums, saderība, devība un taisnīgums, ko apzīmē par ļaužu tikumiem, jo tie vērsti uz saskari ar citiem cilvēkiem. Tad vēl ir dievbijība, kas saprotama kā cieņa pret visu dzīvo un nedzīvo radību, kuŗu dainās personificē Dieva ideja. Pēc dižrunas kokļu ansamblis Kārļa Staško vadībā atskaņoja trīs tautas dziesmas, kā arī pavadīja kopdziesmu dziedāšanu. Ansamblis vienmēr piedalījies burtnieku daudzinājumos un nostabilizējies kā vienība šādā sastāvā: Nora Gubiņa, Roberts Memenis, Ingrīda Bērziņa, Ruta Ezerkalna, Atis Freimanis, Viviana Vasarāja un Jānis Treimanis. Vija Vare skandēja dainas par tikumu, bet Arvids Memenis — Elzas Ķezberes Labiešu daudzinājumu. Nobeigumā J. Vandelis pateicās daudzajiem programmas dalībniekiem. Nākamais būs Lieldienu daudzinājums.

● Daugavas Vanagu jaunatnes daļas vadītāja Baiba Šmita-Kalēja uzaicina DV nodaļas Kanadā piesūtīt viņai jauno vanagu un vanadžu darba un sadzīves īsus aprakstus un foto uzņēmumus, jo paredzēts izdot ilustrētu informācijas brošūru par jauno vanagu un vanadžu darbību, lai piesaistītu jauno paaudzi organizācijai. B. Šmitas-Kalējas adrese: 623 Bayshore Blvd., Burlington, Ont. Tālr. JA 2-7190.

● Archibīskaps A. Lūsis izvadīja 22. janvārī uz Jorkas latviešu kapiem 20. janvārī ar sirdskaiti mirušo Arturu Varšēvicu, kas bija dzimis 1907. gada 7. martā Bauskas apriņķī Latvijā. Aizgājējam paliek ģimene Latvijā, māsa Tija Radiņa ar ģimeni un brālis Jānis Kanadā.

● Māc. Ā.Čops 15. janvārī izvadīja uz Galtas kapsētu 11. janvārī ar sirdsslimību mirušo Sofiju Varenu, kas šās zemes gaitas beidza 73 gadu vecumā. Aizgājēja atstāj meitu Valiju Simsoni ar znotu Andreju Galtā, dēlu Eiženu ar ģimeni ASV un māsu Latvijā.

● Māc. A. Briedis 20. janvārī izvadīja uz Jorkas latviešu kapiem 17. janvārī mirušo Emīliju Sudaru, kuŗas nāves cēlonis bijis asinsizplūdums smadzenēs, domājams, kā sekas no pērngada maijā iegūtajiem ievainojumiem autokatastrofā, kad pie auto stūres ar sirdstrieku mira viņas dzīvesbiedrs Jānis Sudars. Aizgājējai, kuŗa mira 54 gadu vecumā, Kanadā piederīgo nepaliek.

● Baptistu draudzes locekļi Toronto saņēmuši ziņu, ka 9. janvārī Brazilijā, Novo Odesas kolonijā, pēc otrās lēkmes ar trieku miris 60. g. vecais Edgars Rudzītis, kas kā mazs zēns līdzi vecākiem 1922. gadā ieceļoja Brazilijā un apmetās Vārpas kolonijā. Pēc Otra pasaules kaŗa, ierodoties vairākiem ieceļotājiem Sanpaulo pilsētā, E. Rudzītis savā grāmatnīcā apgādāja latviešus ar latviešu grāmatām un laikrakstiem. Pēc mātes nāves viņš nodibināja ģimenes dzīvi un pārcēlās uz Novo Odesu, kur strādāja par pārdevēju latviešu kooperātīvā. Aizgājējs atstāj dzīvesbiedri un meitu.

● Sv. Jāņa baznīcā svētdien, 6. februārī, dievkalpojumu, pl. 11 rītā, archibīskapam A. Lūsim promesot, vadīs māc. Māris Ķirsons no ASV. Plkst. 5 pēcpusdienā draudzes jauniešu saiets.

● Sv. Andreja baznīcā dievkolpojums svētdien, 30. janvārī, plkst. 3 pēc pusdienas, kas reizē būs arī mācības stunda iesvētāmiem un jauniešu grupai.

Latviešu nams Toronto
Meklē
NAMA PĀRZINI
VĒLAMS
PRECĒTS PĀRIS.
Lūdz rakstīt valdes priekšsēdim: E. Briedis, 132 Church Ave., Willowdale, Ont.

Barga Zviedrijas neitrālitātes kritika

Anglijas bij. kreisās valdības ārlietu ministrs G. Brauns kritizē Zviedrijas neitrālitāti un ārpolitiku. „Neitrālitāte vienā jaukā dienā novedīs pie tā, ka Zviedrijas ārpolitiku noteiks Maskava," saka Brauns.

Janvāŗa mēneša vidū Zviedrijā viesojās viens no Anglijas strādnieku partijas redzamākajiem līdeŗiem, bij. ārlietu ministrs Džordžs Brauns. 17. janvārī viņš deva presei interviju, kuŗā asi kritizēja zviedru sociāldemokratu vienpartijas valdības ārpolitiku:

„Zviedrija ir nolēmusi palikt ārpus EEC (Eiropas koptirgus) turpmākos, varbūt, piecus gadus. Ar to pie tagadējā sadzīves attīstības tempa Zviedrija jūtami atpaliks. Es esmu sociālists un gribu, lai mēs ražotu cik vien iespējams un ražojumus sadalītu pēc labākās iespējas. EEC dod mums iespēju sasniegt šo mērķi vislabāk."

Zviedrijas neitrālitātei Brauns neticot, tā esot tikai iemesls, lai izvairītos no stāvokļa ieņemšanas. „Bet tanī pašā laikā jūs ieņemat stāvokli daudzos strīdīgos jautājumos, piem., attieksmē uz Ziemeļvietnamu. Nē, Zviedrija grib tikai izvairīties no eventuāla kaŗa un rēķina, ka Anglija tad nāks palīgā aizstāvēt zviedru neitrālitāti," ironiski piebildis Brauns.

„Arī atsaukšanās uz Somiju nepārliecina. Ne es, ne arī kāds cits negrib redzēt Somiju pamestu vienu. Tas netraucē Zviedriju tuvoties Eiropai. Uzmanieties! Neitrālitāte var vienā jaukā dienā novest pie tā, ka Zviedrijas ārpolitiku noteiks Maskava," brīdina angļu strādnieku polītiķis.

Ka zviedru ārpolitiku, iekļaujoties EEC, Maskavas vietā varētu noteikt Brisele, Brauns atrod par neticamu un kā piemēru min Francijas patstāvīgo ārpolitiku. Viņš ar prieku apsveikšot to dienu, kad Zviedrija maldinošās neitrālitātes vietā pasludināšot sevi par brīvu no aliansēm. —s.

Latviete pārcietusi laupītāju iebrukumu

Hamiltonas Wentvorth Arms viesnīcā, kas atrodas pilsētas centrā un kuŗā darbojas arī restorāns un kafejnīca, 17. janvāŗa pēcpusdienā iebrukuši trīs maskējušies vīrieši un ar pistolēm rokā pavēlējuši viesnīcas vadītājam un grāmatvedei, latvietei Dagmārai Žulpai, nogulties uz grīdas. Pēc tam iebrucēji sākuši pievākt no seifa un kases naudu.

Kamēr laupītāji rīkojušies ap naudu, biroja telpās iesteigusies viesnīcas vecākā apkalpotāja un pēkšņi uzbrukusi vienam no laupītājiem, kas bijis mazā ka auguma, apķērusi tam ap vidukli un mēģinājusi nogāzt zemē, kas viņai tomēr nav izdevies. Tad iebrucēji pavēlējuši arī viņai nogulties uz grīdas, piedraudot ar pistoli, bet kalpotāja paslēpusies aiz biroja letes. Laupītāji par pārdrošību, visai pārsteigti, pagrābuši apm. 4000 dolaru un viesnīcu atstājuši, daļu naudas pametot skapī.

Pēc apm. 10 minūtēm policija aizturējusi kādu automašīnu ar trīs vīriešiem, bet pēc nopratināšanas tie atbrīvoti. Vainīgie vēl nav notverti. J. G.

Filatelijas nozīme

● Montrealas filatelistu kopas sanāksmē 16. janvārī Latviešu namā M. Štauvers iepazīstināja sanāksmes dalībniekus ar filatelijas nozīmi. Viņš norādīja, ka lielākai filatelijas daļai materiālās intereses nav galvenais mērķis. Lai kļūtu pie lielākām kollekcijām, nepieciešami līdzekļi marku iegādei. Filatelija prasa arī diezgan plašas zināšanas, kādos apmēros un kādas marķas iegādāties, lai sagaidītu atmaksu un peļņu. Galvenā filatelijas nozīme tomēr ir sevis garīgā veidošana, izkopjot māksliniecisko izjūtu kollekciju izkārtošanā, gan paplašinot zināšanas. Piemēram, krājot markas par kādu noteiktu valsti, paplašinājas zināšanas par šo valsti. Nozīmīgs faktors marku krāšanā ir arī pieradināšanās pie kārtības, kas sevišķi svarīgi jaunākajai paaudzei, bet gados vecākie marku krājēji šajā nodarbībā var atrast patīkamu laika kavēkli atpūtas dienās. Nākošā filatelistu kopas sanāksme paredzēta 16. februārī plkst. 7 vakarā Latviešu namā. Sagaida arī pārējo interesentu filatelijas laukā piedalīšanos. P.A.

LATVIEŠU BANKU KALENDĀRS
1972. GADAM SAŅEMAMS
PAR BRĪVU
Telefons: 924-2551 vai 924-2552.
TORONTO LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBĀ.
Uz pieprasījumu izsūtām arī pa pastu.
LATVIAN (TORONTO) CREDIT UNION LIMITED
491 College Street, Toronto 174, Ontario, Canada.

Jaunieši,

kas vēlētos praktizēties vietējo notikumu reportāžā, it sevišķi par jaunatnes dzīvi, aicināti sazināties ar Latvija Amerikā redakciju, tālr. 465-7902.

Pieprasāmi līdzekļi etniskiem projektiem

(Pārnesums no 7. lpp.)

grammu koordināciju. Projektus iesniedzējām grupām tādēļ ieteicams apsvērt, vai iesniegums atbilst federālās valdības atbalsta programmā paredzētajiem noteikumiem, vai varbūt ātrāki panākumi gūstami provinces valdībā.

Sīkāka informācija par programmu un iesniegumu kārtošanu saņemami Department of the Secretary of State apgabalu birojos visā Kanadā, kā arī Pavalstniecības nozarē, Otavā. E.A.

Savienotajās Valstīs

KLĪVLENDA

● Atceroties pirms 55 gadiem notikušās varonīgās strēlnieku cīņas, 8. janvārī vakarā A. Spalviņa mājas dārzā skautu vienības Daugava mazskautos uzņēma arī vairākus veco strēlnieku mazdēlus. Mazskauti un skauti savu solījumu nodeva veco latviešu strēlnieku klātienē, stāvot ierindā baltos tērpos pie ugunskura. Garīgo aktu vadīja māc. K. Briedis, savā uzrunā starp citu teicot: „Lai paliek šis brīdis dārgā piemiņā, jo jūs esat aicināti nest tālāk Latvijas karogu." Par veco latviešu strēlnieku cīņām runāja strēlnieku korpusa priekšnieks J. Ozoliņš, norādot, ka strēlnieki likuši pamatu ne tikai Latvijas atbrīvošanas cīņu armijai, bet arī pašai Latvijas valstij. Svinīgā brīdī piedalījās skautu vecāki, gaidu vadība un citi tautieši. Skautus un vakara viesus vēlāk savā mājā uzņēma A. Spalviņa ģimene.

● No Klīvlendas latviešu saimes 11. janvārī šķīrās pensionāru apvienības un Klīvlendas latviešu biedrības kora dalībnieks Jēkabs Hermanis. Sēru dievkalpojumā dziedāja Klīvlendas latviešu biedrības koris, goda sardzē stāvēja pensionāru un DV apvienības biedri ar karogiem. No Parobecka bēru mājas uz Sunset Memorial Park kapsētas latviešu nodalījumu nelaiķi 15. janvārī izvadīja māc. K. Briedis. Pēc aizgājēja sēro dzīvesbiedre un citi piederīgie. Tajā pašā dienā māc. K. Briedis uz šo kapsētu izvadīja 12. janvārī mirušo Jāni Depneri, kas savas dzīves gaitas bija sācis pirms 88 gadiem Rīgā. Pēc viņa sēro meita, dzīvesbiedre un mazmeita.

● Klīvlendas apvienotā draudze rīkoja 16. janvārī sava jaunā nama „spāru svētkus". Pēc dievkalpojuma baznīcā svētku dalībnieki steidzās apskatīt jauno namu, kurā sekmīgi veic iekšdarbus. Cerams, ka pēc pāris mēnešiem tajā varēs novietoties svētdienas skola. Nams kalpos arī citām sabiedriskām vajadzībām. Par svētku dalībnieku uzņemšanu bija rūpējusies draudzes dāmu komiteja ar palīdzēm. Baznīcas apakšējā zālē pie cienasta galda risinājās draudzīgas pārrunas par jauno sabiedrisko namu, kur nākotnē latviešu sabiedrība varēs pulcēties daudz ērtākās un patīkamākās telpās. Svētku dalībniekus uzrunāja bijušo 4. dziesmu svētku organizāciju un draudžu padomes priekšsēdis J. Bungs, norādot, ka Apvienotā draudze veic to darbu, par ko Klīvlendas tautieši domājuši un cīnījušies vairāk kā 10 gadus. „Šis nams kalpos visai Klīvlendas latviešu sabiedrībai. Būsim priecīgi tajā pulcēties," teica runātājs un pasniedza draudzes priekšniekam T. Berkulim dziesmu svētku atlikuma Klīvlendas daļas čeku. Jaunā nama celšanas vajadzībām vēl nodeva aploksnes Korkorāciju kopas vecākais R. Krūmiņš, Klīvlendas latviešu biedrības priekšnieks A. Piterāns un K. Norveļa ģimene. J. E.

ROTA

● Latviešu kara invalīdu atpūtas vietu Rotu, Kaţskiļu kalnos, tagad klāj bieza sniega kārta. Kalnos labi slēpošanas apstākļi. Bieži sarodas simtiem šā ziemas sporta cienītāju. Ziemas sezonas sākumā Rotā bija seši pastāvīgi iemītnieki, visi invalīdi, kas guvuši smagus ievainojumus. Lāčplēšiem un kara invalīdiem uzturēšanās maksa pazemināta līdz 100 dolaru mēnesī, skaitot 25 dol. par istabu un 75 dol. uzturam. Slēpotājiem un medniekiem grupās pārnakšņošana ir 3 dol. diennaktī no personas. Piedevām kamīns ar malku un bārs, kurā pret samaksu dabūjami dažādi atspirdzinājumi. Spēlē arī deju mūziku. Rotas saimniecības pārziņa telefona numurs ir: 201-887-5269. P. L.

KALAMAZŪ

● Mednieku un makšķernieku kluba gadskārtējo biedru sapulci 9. janvārī Latviešu biedrības namā, klātesot 16 biedriem, vadīja R. Ozols, protokolu rakstot J. Strautkalnam. Pēc pārskatu apstiprināšanas un ziņojumiem par kluba priekšnieku ievēlēja līdzšinējo ilggadējo Arvīdu Tralmaku, bet valdē par priekšsēža biedru A. Ģirupnieku, kasieri A. Milleri, šaušanas sporta vadītāju J. Andersonu un makšķerēšanas sporta vadītāju H. Strebi. Uz valdes ierosinājumu kluba sekretāra pienākumus ar valdes locekļa balstiesībām uzņēmies kluba biedrs Kārlis Kļaviņš. Recreation Park telpās 19. februārī notiks kluba gadskārtas sarīkojums. 7. janvērī miris kluba ilggadējais biedrs Roberts Benders.

● Paulīne Mikas dāvinājusi Kalamazū latviešu ev.-lut. draudzei sarīkojumu vajadzībām kafijas traukus 100 personām.

● Koŗa Dziesmu Vairogs dalībnieks un sabiedriskais darbinieks Romāns Lejiņš radu un draugu vidū 15. janvārī atskatījās uz nodzīvotiem 50 mūža gadiem.

GRAND RAPIDI

● Latviešu veco strēlnieku, kaŗa invalīdu, Daugavas Vanagu un vanadžu kopēji rīkotā Ziemsvētku kauju atceres vakarā 8. janvārī, Latviešu biedrības namā bija pulcējušies ap 60 apmeklētāju. Vakaru ar uzrunu atklāja un norisi vadīja A. Eversons, klātesošajiem nodziedot Dievs Kungs ir mūsu stiprā pils. Jaunvanags Richards Pastars strēlnieku pulku piemiņai svētku eglītē aizdedzināja 8 svecītes, simbolizējot astoņus Zvaigžņu pulkus. Klavieŗsolo un pavadījumus E. Brūnas deklamācijai spēlēja L. Strazdiņa. Kopējā groziņu azaida laikā runāja DV apvienības priekšnieks A. Balodis. DV apvienības Ziemsvētku ziedojumu akcijā savākts 450 dolaru.

● Latviešu korim, ko vada dir. R. Zuika, par koŗa priekšnieku izraudzīts līdzšinējais V. Judovics, bet valdē — V. Ariņš, H. Ķerpe, M. Lazdiņš, G. Valkovska un A. Lībante; revīzijas komisijā — A. Lejiņa un B. Matisone. Koŗa priekšnieka V. V. Judovica atvaļinājuma laikā viņu aizvietos V. Ariņš. Koris iesācis jaunu dziesmu iestudēšanu. Koncerts paredzēts rudenī. Sakarā ar aicinājumu pieteikties jauniem dziedātājiem, pirmajā šāgada mēģinājumā 12. janvārī bija ieradušies latviešu biedrības priekšnieks A. Grīnbergs un Kārlis Stūris, bet no jaunās paaudzes Ēriks Zušmanis. Aicinājums piedalīties korī bija izteikts 55 personām. Darba un veselības apstākļu dēļ korī pārtraucis darboties Austris Krūmiņš.

● Kaut gan Latviešu banku kalendārā minētas ap 20 dažādu vietējo organizāciju, draudžu un citu vienību, liela daļa no tām parādījusi darbību tikai pāris reizes gadā, kad izdara ziedojumu vākšanu vai piedalās kādā kopējā organizāciju pārstāvju sanāksmē. Nav arī dzirdēts, ka pēdējā laikā šīs organizācijas būtu izdarījušas vēlēšanas un lēmušas par savu darbību. Izteiktas domas, ka mazākām organizācijām būtu jāapvienojas, vismaz tām, kuŗu mērķi ir līdzīgi. V. Z.

Mirušo pārved no kapsētas atpakaļ

Kalamazū pilsētas kapu pārvaldes pārskatīšanās dēļ bija jāatliek 4. janvārī paredzētā Zelmas Bērtiņas Bērziņas apglabāšana uz nākošo dienu. 31. decembrī 89 g. vecumā mirušo Kalamazū latviešu ev.-lut. draudzes locekli māc. A. Piebalgs izvadīja no bēŗu nama 4. janvāŗa pēcpusdienā. Kad bērinieki ieradās Riversaides kapsētas latviešu nodalījumā, tuvinieki atklāja, ka kaps izrakts ģimenei nepiederošā vietā, pie jau agrāk apglabātā Otto Bērziņa kapa, ar kuŗu nule mirušai Zelmai Bērtiņai-Bērziņai dzīves laikā nav bijusi nekāda radniecība. Uz pārsteigto bērinieku aicinājumu, vai kaprači tūlīt kapu neizraktu pareizā vietā, tie bez uztraukuma paskaidrojuši, ka viņu darba laiks drīz beigsies un to šajā dienā izdarīt nav vairs iespējams. Bērīniekiem nekas cits neatlicis kā mirušo vest atpakaļ uz bēŗu namu pilsētā un apglabāšanu atlikt uz nākošo dienu 5. janvāri.

Pēc pārbaudes pilsētas kapu pārvaldē vēlāk noskaidrojies, ka kapračiem nepareizais rīkojums dots līdzīgu vārdu samainīšanas rezultātā. Abās kapu vietās figūrējis Bērziņa vārds. Pārvalde izteikusi nožēlu un paskaidrojusi, ka šāda pārskatīšanās atgadoties reti. Taču latviešiem Bērziņu esot tik daudz, ka tas šoreiz varējis viegli notikt.

„Ir ļoti žēl, ka ar mirušās draudzes locekles Zelmas Bērtiņas-Bērziņas apglabāšanu noticis šāds nepatīkams gadījums", izteicās Kalamazū latviešu ev.-lut. draudzes priekšnieks K. Brūveris.

Par notikušo pārsteigti ir arī kļūdaini izraktās kapa vietas īpašnieki, kuŗus par šo gadījumu oficiālās personas nav pat informējušas. V. Bokis

JAU VAIRĀK NEKĀ 500 BIEDRU

Grand Rapidu latviešu kreditsabiedrības paplašināto valdes sēdi 9. janvārī Latviešu biedrības namā vadīja valdes priekšsēdis T. Zeltiņš, kas kreditsabiedrību vada jau kopš 1964. gada, kad to nodibināja. Plašāku ziņojumu sniedza valdes priekšsēdis un kasieris V. Tarbunas, ko papildināja citi valdes locekļi, aizdevumu komisijas, revīzijas komisijas un informācijas nozares vadītāji.

Biedru skaits no sākotnējiem 193 pieaudzis uz 518, bet noguldījumi no 56.300 dol. uz 440.000, aizdevumi no 389.000 dol uz 866.000 dol., bilance no 578.000 uz 485.000 dol. Darbības laikā izsniegti 748 aizdevumi par 866.000 dol., pie kam pagājušā gadā vien bijuši 93 naudas aizņēmēji. To skaits caurmērā visus aizvadītos gadus bijis diezgan nemainīgs. Lielākais aizdevums visā darbības laikā bijis 10.000 dol. Piezīmējams, ka 500. biedrs pagājušā gadā bijusi Antoņina Barkāne. Aizvadītos gados kreditsabiedrībai zaudējumos nācies norakstīt samērā nelielu summu, kas norāda, ka tautieši apzinīgi kārto savus maksājumus. Pagājušā gadā sabiedrība pelnījusi, apaļos skaitļos 26.000 dol. No šīs summas valde nolēma dividendēs izmaksāt ap 22.000 dol un 4000 dol. pieskaitīt rezerves kapitālam.

Plašākas pārrunas izcēlās pie apm. 1000 dol. sadales jaunatnes vajadzībām. Lai sadalāmo summu nesaskaldītu, vienojās, ka tieši šajā gadā atbalstāma jaunā vidusskolas ēka Garezerā, piešķirot šai vajadzībai visu sadalāmo summu V. Z.

Brīdina Niksonu no Ķīnas apmeklēšanas

Nacionālās Ķīnas ārlietu ministrs Čovšukais brīdinājis, ka ASV prezidenta Niksona dzīvība var tikt apdraudēta sarkanās Ķīnas apmeklējuma laikā februārī. Izbeidzot savu divu dienu vizīti Atēnās, Čovšukais izteicies:

„Nav izslēgts drauds ASV prezidenta dzīvībai. Šodien Ķīnā notiek cīņa varas dēļ, un prezidents Niksons var kļūt iekšējo ķildu upuris. Ķīna šodien ir ļoti noslēgta valsts. Neviens nezina, kas notiek tās dažādos apvidos. Aizsardzības ministra Linipio pazušana vien rāda, ka līdzīgas lietas var notikt katrā laikā. Uzskatu novirzieni pastāv starp pašiem komūnistu vadoņiem. Valsti pārvalda daudzie provinču militārie komandieŗi, kas Pekingai ir padevīgi dažādās pakāpēs." 58. g. vecais Čovs domā, ka Niksons apmeklēs Pekingu, lai nodibinātu „tiešas sarunas ar komūnistiem", un izteicies:

„Baltais nams, domājams, sagaida sarkanās Ķīnas palīdzību Vietnamas kaŗa izbeigšanā. Tik ilgi, kamēr ASV turpinās atbalstīt nekomūnistu valstis, amerikāņu militāro saistību izbeigšanas gadījumā neradīsies vakums. Ja ASV pēkšņi atvilktos, atstājot vakumu, tad izveidotos bīstama situācija. Šī iemesla dēļ nacionālā Ķīna saslēdzas ar citām nekomūnistiskām valstīm, sākot ziemeļos ar Koreju, līdz Austrālijai dienvidos."

PAKISTĀNAS KAŖĀ NOGALINĀTS LATVIETIS

Redakciju sasniegusi ziņa, ka nesenajā Indijas un Pakistānas kaŗā bojā gājis arī latvietis — Pauls Bīskaps no Bredfordas, Anglijā. Bīskaps braucis par 1. stūrmani uz Rietumpakistānas tirdzniecības kuģa „Mustali", kas ar uzturvielu kravu bija devies uz Austrumpakistānas ostu Čalnu, kad tam uzbrukušas indiešu lidmašīnas. Nobēgot no kuģa, šāviņi ķēruši kapteini V. Erskinu un 1. stūrmani P. Bīskapu, abus nogalinot. Galvenais kuģa inženieris E. Seintīvs no ievainojumiem miris vēlāk, bet viņa dzīvesbiedre Katrīna paspējusi paglābties kādā Bengladešas kristiešu misijā, kur slēpusies līdz kaŗa beigām.

K. Seintīve vēlāk izteikusies presē, ka indiešu bumbveži nogremdējuši visus kuģus Čalnas ostā, to starpā arī kādu dāņu preču kuģi.

Kaŗa darbībā nogalinātajam Paulam Bīskapam bijis 2 gadu līgums ar Rietumpakistānas kuģniecības sabiedrību. Jau Latvijā viņš braucis par stūrmani uz dažādiem kuģiem, bet pēc Otra pasaules kaŗa pavadījis ap 20 gadu angļu tirdzniecības flotes dienestā. Toronto viņam paliek tuvs piederīgais — padēls K. Lucavs.

VECIE LATVIEŠU IECEĻOTĀJI KANADĀ

Pēc spraigā kolonizācijas darba Siftonas apkārtnē, Kanadā, Jānis Allers šajā uzņēmumā redzams atpūtā Britu Kolumbijā. Viņš dzimis 1868. gadā, ieceļojis ASV 1888. gadā, 1893. gadā pārceļoties uz Kanadu. Miris 1955. gadā, piedzīvodams 87 gadu ilgu mūžu. Dēls Roberts, kas dzimis 1899. gadā, ir pazīstams gleznotājs Kanadā. (Skat. citus attēlus 16. lpp.)

Osvalda Akmentiņa archīvs

FINANCES $ $ $

UN Kreditsabiedrības

Manta

„Cilvēks dzīvo savā mantā", teica civīltiesību katedras profesors Sinaiskis kādā savā lekcijā Latvijas universitātē. Mūsu laikos cilvēks un manta ir tik cieši saistīti kopā, ka viens bez otra nav vairs iedomājami. Ja mums nebūtu mantas, mēs negribētu pat dzīvot. Bez tam šai mantai ir jābūt „manai".

Privātīpašuma tiesību apziņa cilvēkam joprojām ir svēta un neatņemama. Tā cilvēka raksturam ir tik tuva un esenciāla, ka nekas viņam to līdz šim nav varējis aizliegt. Pat Marksa un komūnistu mācības par kolektīvu īpašumu nav varējusi ilgajos gados izskaust no cilvēka dziņu pēc privātīpašuma. Katram šodien kaut kas ir „mans". Arī okupētajā Latvijā vienkāršajam cilvēkam savs privātais hektars zemes, sava gotiņa un vistiņa ir daudzkas vairāk nekā lielie industriālizētie kolchozi un sovchozi.

Mācītājs Ā. Čops kādā savā svētrunā reiz teica, ka šās pasaules manta cilvēkam nepieder. Viņš ir tikai tās lietotājs un pārvaldītājs, jo atnāk un aiziet bez mantas. Šās pasaules manta pieder Dievam, cilvēks ir tikai tās pārvaldnieks..

Ja nu tas ir tā, ka mums dots lielais uzdevums būt par Dieva mantas pārvaldniekiem, tad mums jābūt labiem un gudriem pārvaldniekiem, jāprot šo mantu taupīt un krāt, attiecīgi tērēt un izlietot.

Vai esam labi un gudri Dieva mantas pārvaldnieki? Diemžēl, tādi mēs neesam. Te atkal mums derētu kāds jauns Krišjānis Barons, kas līdzīgi tautas dainām vāc un sistēmatizē daudzos dzīves gadījumus, kas rāda, cik labi vai cik slikti mantas pārvaldnieki mēs esam. Lai runā kāds raksturīgs piemērs:

☆

Bezbērnu laulāts pāris pirms apmēram 20 gadiem ierodas Kanadā kā imigranti ar pāris ceļa somām. Visa dzīve izpostīta, visa manta palikusi Latvijā. Abi sāk strādāt un krāt. Ir kaut kas jāiegādājas un jāiekrāj arī vecuma dienām. Ieceļotāji dzīvo taupīgi, ēd vienkārši, ģērbjas pieticīgi. Viņi katru nedēļu noliek dolaru pie dolara. Alga krietnam strādniekam Kanadā laba. Drīz vien ieceļotāji var jau iegādāties savu nekustamo īpašumu — māju, ko var izīrēt arī draugiem un paziņām.

Nauda aug. Mūsu ieceļotāji var iegādāties vēl vasaras māju, var naudu ieguldīt vēl citos nekustamos īpašumos un veikalnieciskos pasākumos. Jo vairāk naudu iegulda vērtīgos un izdevīgos pasākumos, jo tā straujāk aug. Beidzot tie izšķiras pirkt labu, jaunu automobili, vienīgo luksu, ko atļaujas pēc daudzu gadu pieticīgas dzīvošanas Kanadā.

☆

Prieks un laime bieži vien atnes arī nelaimi. Kādā izbraukumā šie ieceļotāji cieš smagu autokatastrofu, kuŗā vīru nogalina, bet sievu smagi ievaino. Pēc daļējas izveseļošanās atraitne stāv lielās problēmas priekšā: ko darīt ar kopīgi sakrāto mantu un vērtībām, kas nu jau tuvojas 100.000 dolariem? Lielā steigā kāda advokāta birojā tiek izgatavots testamentu, visu mantu novēlot draudzīgajam kaimiņam — kanadietim. Atraitnei liekas, ka citas izejas nav, jo ne viņai, ne viņas bijušajam vīram Kanadā nekādu piederīgo nav. No autokatastrofā dabūtiem ievainojumiem atraitne nekad vairs pilnīgi neatveseļojas un pēc dažiem mēnešiem mirst.

Kur paliks šo ieceļotāju sūrā un grūtā darbā sakrātā nauda un vērtības? Krietna daļa aizies advokāta honorāram un valdībai kā mantojuma nodoklis. Atlikušo daļu saņems labais un draudzīgais kanadiešu kaimiņš.

Vai nebūtu bijis pareizāk, ja šī mantā tiktu izlietota kādām latviešu sabiedriskām un kultūrālām vajadzībām?

☆

Mums ir tik daudz vajadzību, kur turīgi latvieši varētu ar savu naudu ietekmīgi palīdzēt. Mums ir Minsteres latviešu ģimnazija Rietumvācijā, bērnu nometnes, Garezers, Divreizdivi nometnes, skauti un gaidas, skolas un draudzes, fondi, mūsu centrālās organizācijas, kuŗām visām trūkst līdzekļu savu mērķu īstenošanai.

Ja šie ieceļotāju sakrātie 100.00 dolaru būtu nonākuši Minsteres latviešu ģimnazijas rokās, tās pastāvēšana būtu nodrošināta uz ilgiem gadiem. Ja šie līdzekļi nonāktu Garezera, Saulaines vai Sidrabenes bērnu nometņu rokās, tur paceltos nepieciešamās ēkas, kuŗas mūsu bērni un jaunieši gadiem varētu lietot un priecāties par skaisto novēlējumu. Pie šīm ēkām varētu atrasties arī plāksne, kuŗā zelta burtiem būtu ierakstīts novēlētāju vārds. Mums ir arī „miljona fonds", kuŗa mērķis sakrāt miljonu dolaru, lai ar šā kapitāla procentiem atbalstītu mūsu skolas, bērnu un jaunatnes nometnes un citus sabiedriskus un kultūrālus pasākumus. Mums ir Latviešu nacionālās apvienības Kanadā mūža biedru fonds, līdzekļu trūkst arī Amerikas latviešu apvienībai un Latviešu apvienībai Austrālijā. Kamdēļ šie 100.000 dolaru nenonāca šo centrālo organizāciju rīcībā? Mēs zinām, ka vairāki šā kontinenta bagātnieki novēlējuši lielas naudas summas, ar kuŗām uzcelti veseli bloki Kanadas un ASV universitātēs. Kamdēļ ar saviem novēlējumiem arī latvieši nevarētu ko vērtīgu radīt savu mērķu iemūžināšanai?

Rakstniece Biruta Senkēviča novēlējusi pēc savas nāves 10.000 dolaru Latviešu nacionālai apvienībai Kanadā. Nesen Toronto latviešu kreditsabiedrībā ieradās vecs un cienījams tautietis un lūdza pārskaitīt 1000 dolaru latviešu „miljona fondā". Šie ir skaisti piemēri, kā Dieva mantu pareizi pārvaldīt un izlietot. Tie liecina par labiem un gudriem Dieva mantas pārvaldniekiem.

A. S.

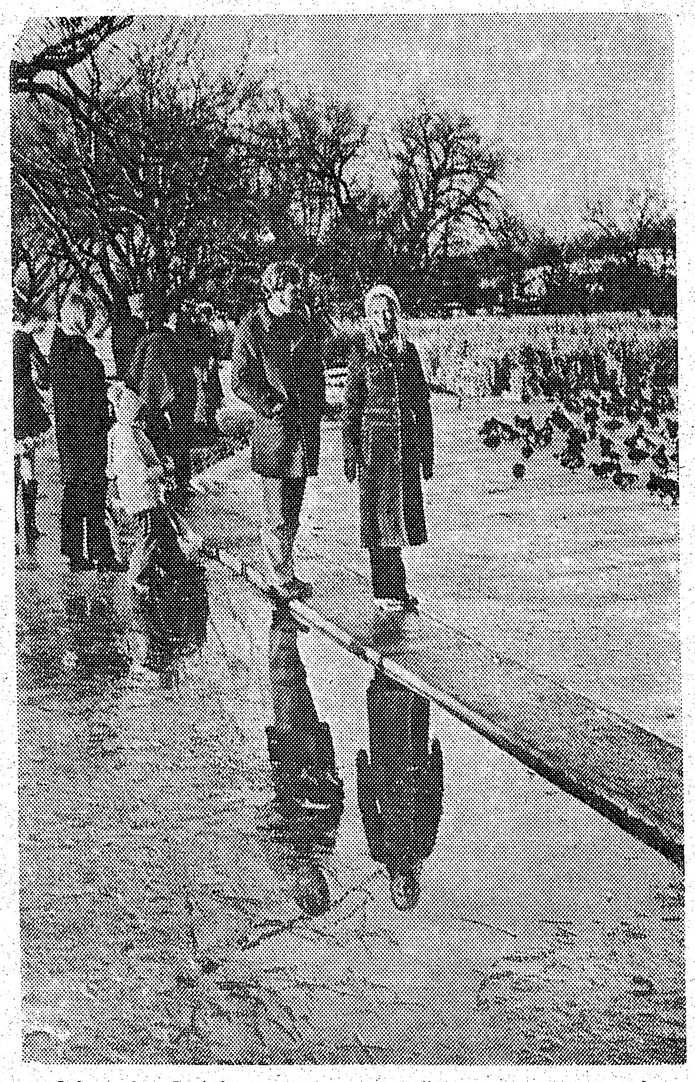

Ilgi nepieredzētais janvāris ar atkušņiem un jaunu sniegu. Kāds būs februāris? Augšējais uzņēmums rāda pavasarīgu pastaigu janvārī kādā no Toronto lielparkiem.

J. Liģera uzņēmums

Vecās Rigas pirtis

(Pārnesums no 5. lpp.)

soli, arī telpas vidū vairākas solu rindas. Katra izvēlējāmies, kur tukšāks. Gar sienām sēdēt bija izdevīgāki, varējām labāk novērot pārējās. Arī tas piederēja pie pirts izpriecas — vēlāk bija ko pārrunāt, kā katra izskatījusies.

Gar ceturto sienu bija ierīkota ūdenskrānu rinda — auksts un karsts ūdens un divas dušas. Meitenes visvairāk lietoja pēdējās, jo tā bija liela izpriecа. Gadījās, ka kāda pieaugusi sieviete mūs aizdzina. Bet ja tā spirdzinājās pārāk ilgi, piegāja citas un uzgrieza auksto krānu. Sākās kliegšana un bāršanās. Dažas pat ķērās pie saviem ķipjiem un lēja ūdeni viena otrai virsū, kamēr ieskrēja „pirts vecene" un naidīgās kaŗotājas izšķīra.

Slēdzēju varēja sarunāt arī muguras noberšanai. Par to tad viņai pienācās atsevišķa maksa. Mums komiskākais likās tas, ka „pirts vecene" nāca apģērbusies un tāpat arī veica savu darbu.

Mātes bērnus vienmēr mazgāja pirmos. Ziepes koda acīs, sukas un skātes plēsa ūdenī sapiņķējušos matus. Visas tā berzās, kā likās — āda būtu jānoberž. Kad bija sarkanas kā vēži, sagāza sev virsū vairākus ķipjus remdena ūdens. tad jutās kā jaunpiedzimušās. Bērni spēlējās, grauza ābolus, apelsīnus, dzēra limonādi un vēroja, kādu Dieviņš kuŗu radījis: gan tievu, gan resnu, gan taisnām, gan līkām kājām . . . Pastāvīgākās pirts apmeklētājas sarunājās kā vecas paziņas. Jā — tā bija romantika! Vannā romantikas nav.

Dažas bija paņēmušas līdz izmazgāšanai arī kādus veļas gabalus. Tas gan bija aizliegts, bet pirtī karsta ūdens bija diezgan, un neviens nekontrolēja. „Pirts vecene" gan laiku pa laikam izgāja telpai cauri, bet arī viņa nekā neteica.

Kad sievietes bija nomazgājušās pirmajā telpā, pārgāja uz otro. Tur bija iebūvēta lāva. Tā arvien atradās pustumsā — gaismu no griestiem aizsedza sutas mākonis. Vienā sienā, cilvēka augstumā, atradās mūŗa krāsns, pilna sakarsētiem akmeņiem. Tiem uzgāza ķipi auksta ūdens. Akmeņi nošņācās kā sakaitināti kaķi un uzverda mutuli karsta tvaika. Vēl pāris ķipju, tad vajadzēja aizvērt smagās krāsns mutes dzelzs durvis. Suta lēnām cēlās augšup.

Lāvai bija vismaz desmit pakāpieni, gari un plati. Daudzas, kas nepanesa karstumu augšgalā, palika peroties uz pakāpieniem. Izturīgākās sievas ņēma līdz divus ķipjus: vienu ar aukstu ūdeni, otru tukšu. Tukšo tās turēja uz galvas, jādomā, pret sutas spiedienu. Bija gandrīz neiespējami ellpot. Vispirms kādu brīdi tās izlaidās guļus, kā zuši, lai krietni izsviedrētos. Tad slotiņu iemērca aukstā ūdenī un pašas sevi vai viena otru draudzīgi nopēra. To nedarīja klusu, bet ar iekliedzieniem.

„Vecā Beģa" pirts ar savu tumsu, drūzmu, sutu, karstumu, kliegšanu un raudāšanu mums bija ļoti mīļa. Vīriešu un zēnu nodaļa atradās trešajā stāvā, bet tādas čalas un jautrības tur neesot bijis. Otrā stāvā atradās vannas, kur ģimenes piederīgie varēja iet kopā, bet tikai uz vienu stundu. Pēc tam jau dauzīja pie durvīm. Arī ūdeni vannā nedrīkstēja mainīt.

Vīrieši smējās un teica, ka ar „vecā Beģa" pirti esot tāpat kā ar trešās šķiras krogiem: jo intimākas, šaurākas telpas, lielāka burzma un vairāk raksturīgās smakas, jo labāk. Sievietes atzina, ka nekur citur nevarot tā izlaistīties un izkarsēties. Arī toreiz jau daudzās mājās bija vannas, bet tomēr gāja uz pirti — arī mēs. Izejot no pirts uz ielas, acis visiem spīdēja kā vilkiem, vaigi dega un aukstuma pat ziemas laikā vairs nejuta.

Rīgā bija arī citas pirtis. Marijas ielas ziemeļgalā — neatceros, kā to sauca. Arī tur aizgājām. Tā bija jauna, tīra un balta, bet tukša un auksta. Jau priekštelpa bija auksta, tāpat mazgātavas. Pirtī Ģertrudes ielas galā, aiz dzelzceļa sliedēm, pulcējās sava publika. Daudzi runāja krieviski. Iekšā bija viss tīrs un glīts, bet trūka — pierastās smakas. Brīvības un Palisades ielu krustojumā atradās veca koka ēka. Griesti bija tik zemi, ka lielāks cilvēks nemaz nevarēja izstiepties. Ķipju vietā tādas kā mutes blodas. Arī tur mums nepatika. Baznīcas ielā bija izslavētā Krēgera pirts. Aizgājām divi reizes un katru reizi saaukstējāmies.

Krēgera pirti ļoti slavēja aktieris un režisors Aleksis Mierlauks. Viņam bija slima kāja, ejot mazliet kliboja. Bet no Krēgera pirts varot nākt dancodams mājās — viņš teica. Bija vēl daudz citu piršu, bet nevaru rakstīt par tām, kuŗās neesmu bijusi.

Latviešu saimniecisko darbinieku apvienības Kanadā vadība un viesi, no kreisās: valdes priekšsēdis A. Budrēvics, apdrošināšanas aģentūras vadītājs I. Andrejsons, apvienības kasiere A. Bumbura, Kanadas neatkarīgo uzņēmumu federācijas prezidents Džons Buloks (Bulloch), biedrzinis A. Gribusts, revīzijas komitejas loceklis A. Kristapsons un sekretārs A. Amoliņš; iztrūkst — priekšsēža vietnieks A. Svenne un revīzijas komisijas locekļi A. Kaktiņš un K. Lote.

Foto: V. Cinis

Uz saimnieciskās neatkarības ceļa

Latviešu saimniecisko darbinieku apvienības Kanadā gada sapulce 16. janvārī Latviešu namā Toronto, piedaloties 17 biedriem, atklāja un vadīja valdes priekšsēdis A. Budrēvics, protokolu rakstot sekretāram A. Amoliņam. No A. Kristapsona sniegtā kases pārskata bija redzams, ka aizvadītā darbības gada apgrozījumi bijuši $1198,41.

Biedrzinis A. Gribusts savā ziņojumā minēja, ka apvienībā pašlaik sastāv ap 100 biedru, kas iekļāvušies vietējā saimnieciskā dzīvē un sasnieguši saimniecisku neatkarību, apliecinot latviešu uzņēmību un centību, ko valdes ziņojumā uzsvēra arī priekšsēža biedrs A. Svenne. Revīzijas komisijas ziņojumā A. Kaktiņš izsacīja pateicību apvienības amatpersonām, dāmu komitejai un darbvedei A. Bumburei par labo grāmatvedību. Dāmu komitejas ziņojumu sniedza tās priekšniece E. Svenne. Pagājušā darbības gadā notikušas sešas sanāksmes. Komitejas kasē ieskrāti $366,27. Sabiedrības atsaucība bijusi laba.

Apvienības valdē par priekšsēdi vienbalsīgi ievēlēja līdzšinējo A. Budrēvicu, bet par locekļiem: A. Svenni (priekšsēža vietnieks), A. Amoliņu (sekretārs), A. Gribustu (biedrzinis) un A. Bumburu (kasiere). Revīzijas komisijā ievēlēja: A. Kaktiņu, A. Kristapsonu un K. Loti.

Pēc gada sapulces apvienības dāmu komiteja bija klājusi kafijas galdu, 35 dalībniekiem noklausoties Kanadas neatkarīgo uzņēmumu federācijas prezidenta Džona Buloka paskaidrojumus par ienākumu nodokļu reformām, nodokļu uzlikšanas principiem, federālās un Ontario provinces valdības darbību.

—re

Opozicija Kanadas liberāļu partijā

Lielu ievērību izraisījusi Lidsas pilsētiņas, Ontario, Liberāļu apvienības valdības daļas izstāšanās no partijas. No vadības 28 locekļiem 16, ieskaitot Tomu Kositu (Cossitt), kas 10 gadu vadījis apvienību, atteikušies atbalstīt liberālo valdību un tās politiku. Iemesli — aversija pret ministru prezidenta Trudo personu, viņa politiku un attieksmēm pret parlamentu. Opozicionāri pārmet viņam arroganci, autokratismu un parlamenta neievērošanu. „Šī valdība nav liberāla tai nozīmē, kā mēs saprotam liberālismu Makenzija Kinga un Pīrsona laikā," izteicās Kosits, „tā ir ļoti kreisi noskaņota un iztapīga komūnistiem." Presei izsniegtajā deklarācijā atkritēju grupa norāda: „Mēs nevaram akceptēt Trudo valdību par liberālisma reprezentanti, un mēs uzskatām, ka daudzi tās lēmumi valsts iekšējā un ārpolitikā nes postu tautai."

Viens no atkritējiem ir miljonārs-rūpnieks Džordžs Fulfords, ietekmīgas senātoru dzimtas piederīgais, kādreizējais parlamenta loceklis. Viņš norādījis, ka nākamajās federālajās vēlēšanās atbalstīs Stenfīldu, kaut nav ar viņu apmierināts.

Līdsas liberāļu grupai nepatīk arī, ka Trudo valdība uzmācas ar franču valodu angļu provincēs un ieceļ franču ierēdņus, kur tie nav absolūti nepieciešami. Kosits mēdzis informēt federālo valdību par apvienības ieskatiem un protestēt, bet saņēmis delikātus „mājienus no augšas" apklust. Grupa ir ieskatos, ka Trudo vai nu maldina pavalstniekus vai pats sevi, un jautā: Kurp viņš ved valsti — komūnistu nometnē? Krievi nekad nekā nedara bez īpaša nolūka, un būtu naīvi domāt, ka par draudzību ar viņiem Kanadai nenāksies dārgi maksāt. Visi nolēmuši nākamajās vēlēšanās aktīvi oponēt Trudo un neatgriezties liberāļu partijā tik ilgi, kamēr Trudo to vadīs.

Pēc ministra Heljēra izstāšanās no valdības un aiziešanas no liberāļu partijas, šis ir otrs gadījums, kas norāda, ka neapmierinātība ar pašreizējo „kursu" liberāļu partijā ir plaša. Bez minētajiem no liberāļiem novērsušies arī citi šīs partijas locekļi un atbalstītāji. — ns

Nodrošinājums gaŗajiem matiem

Kopš pagājušā gada septembra 16 vidusskolēnu ciešā sadarbībā ar skolu direktoriem izstrādājuši skolēnu tiesību likumprojektu, ko Otavas izglītības valdes centrālā studentu padome februārī liks nobalsošanā visās vidusskolās. Ar šo likumu skolu direktoriem atņemtas tiesības norādīt skolās nēsājamos tērpus un matu sakārtojumu, kā arī aizliegt jaunas skolēnu publikācijas; garantēta skolēnu pieeja konfidenciālajai audzēkņu kartotēkai, nodrošināts, ka skolēnu skapīši nav atveŗami pārbaudēm, vai tajos neslēpjas narkotiskas vielas, atļauta politisku organizāciju izveidošana skolās un skolu telpu lietošana arī pēc mācībām. Ja izglītības valde noteikumus apstiprinātu, tas būtu pirmais šāda veida likums Kanadā. Izglītības valdes priekšsēde Eilīna Skota izteikusies, ka skolēniem būtu tiesības prasīt šādus noteikumus, bet cita lieta, vai tie viņiem tiešām nepieciešami. Bez tam puse minēto ierosinājumu praksē daudzās skolās jau iedzīvināti, skolēni vienīgi vēlas, lai direktori viņu tiesības patvarīgi neierobežotu.

Daļa skolu direktoru pret izstrādāto likumprojektu izturas rezervēti, norādot, ka tajā ir vairāki paragrafi, kas valdei un skolu departamentam krietni pārdomājami.

Nav šaubu, ka minētais likumprojekts ir kreisi noskaņoto elementu darbs, kas jau labu laiku sākuši darbošanos, un nav vairs ilgi jāgaida, kad arī pamatskolās sāks parādīties attiecīgas tendences. Nepārprotams norādījums uz šo ir fakts, ka skolēnu tiesību likuma izstrādāšanu ieteikusi federālā jauniešu lietu komiteja. — ns

Narkotiskās vielas un to sekas

(Pārnesums no 6. lpp.)

rību, nav spējīgi vairs sekot mācībām skolā un ir spiesti no tās izstāties. Rodas nesaskaņas ar vecākiem un nereti tie pazūd no ģimenes un pievienojas t. s. hipiju (devīze: be-ins, love-ins, moke-ins un nude-ins) vai jipiju (Yippy — Youth International Party) kustībai. Pēdējās organizētāji un vadītāji — Ehijs Hofmanis (Abbee Hoffman) un Džerijs Rubins (Jerry Rubin) rīkoja demonstrācijas gājienu uz Pentagonu un bija aktīvi iejaukti nekārtību ŗīkošanā demokratu konvencijas laikā Čikagā. Šīs kustības darbība izpaužas valsts iekārtas un iestādījumu graušanā, kur un kā vien iespējams, ar visiem atļautiem un neatļautiem līdzekļiem. Mērķis — visu pastāvošo noārdīt līdz pamatiem, lai tad uz drupām celtu „jaunu pasauli" ar „jaunu kārtību". Šo „jauno pasauli" mēs ļoti labi pazīstam — lai Dievs pasarga mūs no tās!

Vairums šīs kustības dalībnieku ir krimināli elementi, sadisti, seksuāli izvirtuļi, homoseksuāli un individi ar noslieci uz paranoju un schizofreniju. Apauguši nekoptām bārdām un lauvas krēpēm līdzīgiem matiem, tie atgādina primitīvos džungļu iemītniekus. Viņu netīrais, izķēmotais apģērbs — pat ar valsti nievājošiem uzrakstiem un valsts karogu, uzšūtu uz bikšu dibena — viņu agresīvā izturēšanās un izdarības demonstrācijās atstāj uz ikvienu lojālu pilsoni atbaidīgu iespaidu. Reibekļu lietotāji ne tikai sagandē savu veselību un dzīvi, bet apdraud arī sabiedrību. Tiem sava nozīme izlaidīgas dzimumdzīves un venerisko slimību izplatīšanā jaunatnē bīstamos apmēros, kas pēdējā laikā nav vairs apkaŗojama, pārsniedzot kontrolējamības robežas. Tie nereti vainojami arī satiksmes nelaimēs, zādzībās, laupīšanās, slepkavībās un citos noziegumos.

Reibekļu ļaunprātīga lietošana ir viena no bīstamākām parādībām ļaunajā aplī tagadējā ASV dzīvē, kam par cēloni ir morāles sabrukums.

Tā kā pie pastāvošās tiesu iekārtas ASV ir ļoti grūti, pat neiespējami šo ļaunumu ietekmīgi apkaŗot, tas jādara pašiem vecākiem ģimenē, skolai un baznīcai.

Autoritātes, kas nodarbojas ar šīs problēmas pētīšanu, nākušas pie atziņas, ka vairums narkotiķu nāk no pārtikušām aprindām, izirušām ģimenēm, kuŗās valda nesaticība un kuŗas aizgājušas no baznīcas.

(Ceļa Biedrs)

Daugavas Vanagu deju kopa Daugaviņa, kuru vada Edvins Kalviņš un Arnis Rozītis, pagājušā gadā dejoja Ontario centrā Toronto. Par šo priekšnesumu Ontario premjērs Viljams Dē viss veltījis īpašu ierakstu Onttario Place balvai, kuru Daugaviņa saņēmusi par latviešu tautas deju un tradiciju demonstrējumu kanadiešu sabiedrībai. Uzņēmumā kopas dejotāji ar saņemto balvu. Vidū Daugaviņas vadītājs Edvins Kalviņš (ar balvu). Aiz viņa Arnis Rozītis.
Foto: V. Cinis

Tricēj' kalni

RIETUMU KRASTA 5. DZIESMU SVĒTKI VANKUVERĀ NO 30. JŪNIJA LĪDZ 4. JŪLIJAM

Amerikas kontinenta rietumu krastā latviešu dziesmu svētki notiks piekto reizi. Līdz šim tie bija ASV rietumu krasta pilsētās, bet šovasar, laikā no 30. jūnija līdz 4. jūlijam dziesmu svētki notiks Vankuverā, Kanadā. Svētku moto „Trīcēj' kalni" izraudzīts kā mude, kas raksturo latviešu dziesmu plūsmu pāri politiskiem un ģeografiskiem šķēršļiem, pāri gadu un paaudžu plaisām. Tā ir mude latviešu jaunatnei justies pilntiesīgai latviešu mantojuma nesējai un šī mantojuma tālākai veidotājai nākotnē citu tautu vidū. Šie vārdi ne vien vadmotīvs svētku sarīkojumam, bet dziesmas tiešām tricinās Vankuveras apkārtnes lielos kalnus. Laikam nekad vēl latviešu dziesmu svētki nav notikuši tik lielu kalnu un tik krāšņā apkārtnē, kāda ir ap Vankuveru. Rietumu krasta 5. latviešu dziesmu svētku priekšnieks prof. J. Lielmežs šī gada sākumā saņēma čeku par 5000 dolariem no Britu Kolumbijas kultūras komitejas. Tas domāts par atbalstu latviešu simfoniskās mūzikas koncertam, ko atskaņos Vankuveras simfoniskais orķestris. Koncertā piedalīsies pianists A. Ozoliņš, kas labi pazīstams Vankuveras koncertu apmeklētājiem.

Simfoniskā koncerta programmā paredzēti T. Ķeniņa, J. Mediņa un J. Kalniņa darbi. Koncerts rīkotājiem izmaksās ap 10.000 dolaru, bet tagad ar Britu Kolumbijas valdības atbalstu no rīkotāju puses vajadzīgs tikai ap 5000 dolaru. Koncerts notiks 4. jūlija vakarā.

Svētku rīkošanai rīcības komiteja ielikusi nopietnu darbu. Līdzekļu sagādei svētku rīcības komiteja bija izsūtījusi 3000 ziedojumu zīmes latviešu koriem, biedrībām un atsevišķiem tautiešiem Kanadā un ASV par 1 dol. ģabalā. Līdz izlozes dienai — 26. novembrim — bija atsūtītas 1765 samaksātas zīmes. Izlozēja 3 mākslinieku dāvātas gleznas un trīs pārsteiguma balvas ar brīvām ieejas biļetēm vienā sarīkojumā.

Svētku rīcības komitejā pārstāvētas dažādas Vankuveras latviešu organizācijas. Rīcības komitejā kā vecās, tā jaunās paaudzes pārstāvji. Svētku galvenā mītne būs Vankuveras viesnīca. Istabu cenas apmēram tādas, kādas apmeklētāji maksāja pēdējos dziesmu svētkos Toronto Royal York viesnīcā. Tomēr viesnīcas istabas svētku apmeklētājiem dod lētāk par parastām cenām. Istaba vienai personai maksā 21, divām 27, bet abas istabas kopā trim cilvēkiem 32 dolarus. Mašīnu novietošana viesnīcā bez atlīdzības.

Galvenais svētku sarīkojums — kopkoŗa koncerts pirmdien, 3. jūlijā, plkst. 4 pēcpusdienā. Pieteikti 19 koŗi un 3 atsevišķas dziedātāju vienības, kopā 463 dziedātāji. Tālāko ceļu jābrauc diviem Bostonas dziedātājiem; tikai nedaudz īsāks ceļš iznāk vienam Montrealas un trim Toronto koŗiem. Par virsdiriģentiem darbosies A. Berķis, E. Brusubārda juniors, P. Galiņš, A. Grants, J. Kalniņš, F. Matīsa un A. Purvs. Pirms koncerta notiks kopkoŗa gājiens no Vankuveras viesnīcas uz Karalienes Elizabetes teātri, kur paredzēts koncerts — apmēram 5 bloku (kvartālu) gaŗumā.

Koncerta vieta — Karalienes Elizabetes teātris ir tikai 15 gadu vecs, celts jauno laiku stilā ar labu akustiku. Tur parasti notiek kārtējie Vankuveras simfoniskā orķestŗa koncerti. Arī Arturs Ozoliņš tur jau devis savus koncertus.

Tautas deju uzvedumā pieteikti pāri par 100 dejotājiem. Uzvedumu organizē un vadīs Valdis Garūts no Bīvertonas, Oregonā, un Andris Zeidaks no Barnabijas, Britu Kolumbijā.

Jaunatnes koncertā 2. jūlija vakarā vēl visi dalībnieki nav zināmi. Solījuši piedalīties Montrealas koklētāju un dainotāju kopa, Dace Kārkliņa un Ausma Jaunzeme ar dziesmām, bet Brigita Ritmane un Ieva Māra Megne — klavieres. Iespējama arī citu jauniešu piedalīšanās.

Garīgajā koncertā 30. jūnijā piedalīsies apvienotais Sietlas un Takomas koris, kā arī kontraltu Antonīna Vaivode. Ērģeļu pavadījumu spēlēs jaunās paaudzes ērģelniece Anita Rundāne. Garīgā koncerta programmu sastāda diriģenti P. Galiņš un F. Matīsa.

A. Voitkus lugu trīs cēlienos „Zīmes smiltīs" iestudējis A. Tipāna ceļojošais teātris.

Rakstnieku rītā 4. jūlijā visi dalībnieki vēl nav zināmi, bet var pastāstīt, ka tur piedalīsies daži literāti no Kanadas, ASV austrumu krasta, kā arī no pašu rietumkrasta. Literārā sarīkojuma „mājas mātes" lomu uzņēmusies Aizsila Zīlīte (A. Avotiņa), kas nesen no Albertas apgabala pārcēlusies uz Vankuveru. Red. Rabācs solījis referātu, bet dažādu apsvērumu dēļ nerunāšot par preses lietām.

Pieņemšana 3. jūlijā Vankuveras viesnīcā paredzēta Britu Kolumbijas valdības, pilsētas valdes pārstāvjiem un latviešu sabiedriskiem darbiniekiem. Pēc tam svētku balle, kur spēlēs Sietlas viesu A. Zuša vadītā deju kapella „Baltica". Jauniešu balle 30. jūnijā, arī šinī pašā viesnīcā.

Svētku laikā paredzētas vairākas sanāksmes. Daugavas vanagu salidojums 30. jūnijā, tāpat plānota ārstu un zobārstu sanāksme, kur varētu būt pāris zinātnisku referātu un kopīgs mielasts. Bez tam laiks paredzēts arī koŗu un deju mēģinājumiem.

Svētku komiteja sarīkojumus plānojusi tādā veidā, ka vienā dienā nav vairāk par diviem galveniem sarīkojumiem.

Svētku sarīkojumus atklās 30. jūnijā plkst. 1 dienā ar izstāžu apskati. Izstādes un skatuves rīcības komiteja rīko sadarbībā ar Ziemeļamerikas latviešu kultūras fondu. Kultūras fonda izstāde sākumā bija paredzēta Toronto, bet vēlāk to pārcēla uz Vankuveru.

Dziesmu svētku atklāšanas akts paredzēts stundu pēc izstāžu atklāšanas sākuma. Tādā kārtā izstādes apmeklētāji tūlīt varēs piedalīties svētku atklāšanā, kur piedalīsies archibīskaps A. Lūsis, mākslinieki un organizāciju pārstāvji.

Rīkotāji domājuši arī par iespējām noorganizēt ekskursijas svētku apmeklētājiem. Vankuvera pazīstama kā skaista pilsēta ar vēl skaistāku apkārtni. Sarīkojumu nav tik daudz, ka tie paņemtu apmeklētājiem visu laiku. Vankuverā latviešu skaits nav liels, bet, šķiet, dziesmu svētku sarīkojums būs labi sagatavots.

V. Irbe

Sarīkojumu Kalendārs

TORONTO

27. janvārī — 6. febr. Mākslinieku vienības Latvis tēlotājas mākslas izstāde Sv. Jāņa draudzes sarīkojumu telpās, 200 Balmoral Ave. Atklāšana 27. janvārī pl. 8 vak. Izstāde atvērta sestdienās un svētdienās no pl. 2 — 9 vak., pārējās dienās no pl. 6—8 vak.

29. janvārī — Čikagas Piecīšu koncerts pl. 4.00, — kabarē pl. 7.30 Columbus Hall.

29. janvārī, pl. 7.00 un 30. janvārī, pl. 5.00 — ģimnazijas Draudzīgais aicinājums. L. Auzānes - Tīcmanes „Mēs prasām brīvību" pirmuzvedums.

5. februārī pl. 7.30 vak. DV namā Toronto Baltiešu kara veterānu korpusa gadskārtējais sarīkojums — balle.

5. februārī — pl. 7 vak. vīru koŗa „Viesturs" gadskārtējais koncerts un balle St. Lawrence Hall, King un Jarvis ielās.

6. febrī — Gaujas gaidu un Rīgas skautu vienību 21. gadasvētki Sv. Andreja baznīcas telpās. Kopējs dievkalpojums pl. 3 pēcp.; sekos svētku akts.

12. februārī — pl. 6.30 vak. Latviešu namā Latviešu katoļu vienības dāmu komiteja rīko gadskārtējo „Pankūku vakaru" ar priekšnesumiem.

12. februārī DV gadskārtējais karnevāls DV namā plkst. 8 vakarā.

19. februārī — pl. 7 vak. Latviešu namā DV Toronto vanadžu koŗa koncerts un balle.

26. febr., pl. 7 vak. Latviešu namā nama dāmu komiteja rīko „Pankūku balli" ar jautriem priekšnesumiem.

4. martā—pl. 7.30 St. Lawrence Town Hall Dainas koŗa koncerts.

22. aprīlī pl. 7 vak. — Sv. Andreja baznīcā — draudzes koŗa 20 gadu jubilejas koncerts ar solistu un simfoniskā orķestŗa piedalīšanos. Gavenais skaņdarbs L. Apkalna „Kingiras Rekviēms".

24. septembrī—A.L.T. Vašingtonas ansambļa viesizrāde — A. Straumaņa „Tagad ir citādi" Bickford Park skolas auditorijā, Toronto.

HAMILTONA

19. februārī: DV karnevāls „Pastalnieki (hillbillies) Pigbridžā" 7.30 vakarā Rainbow Room telpās. Spēlēs Runči trimdā.

Toronto latviešu kreditsabiedrība

Latvian (Toronto) Credit Union Limited
491 College St., Toronto 174, Ont.

m a k s ā

5¼% par noguldījumiem
6% par ilgtermiņa noguld.

Kreditsabiedrība izdara visas parastās banku operācijas, izsniedz aizdevumus, izdara naudas pārvedumus un izsniedz ceļotāju čekus, **Reizē ar naudas noguldīšanu vai aizdevumu izsniegšanu kreditsabiedrība izdara dzīvības apdrošināšanu līdz $2000.00 vai $5000.00.**

Birojs atvērts darbdienās no pl. 12 — 8 vakarā,
sestdienās no pl. 9 — 1 pēcp.

JAUNAIS TELEFONS
924-2551
924-2552

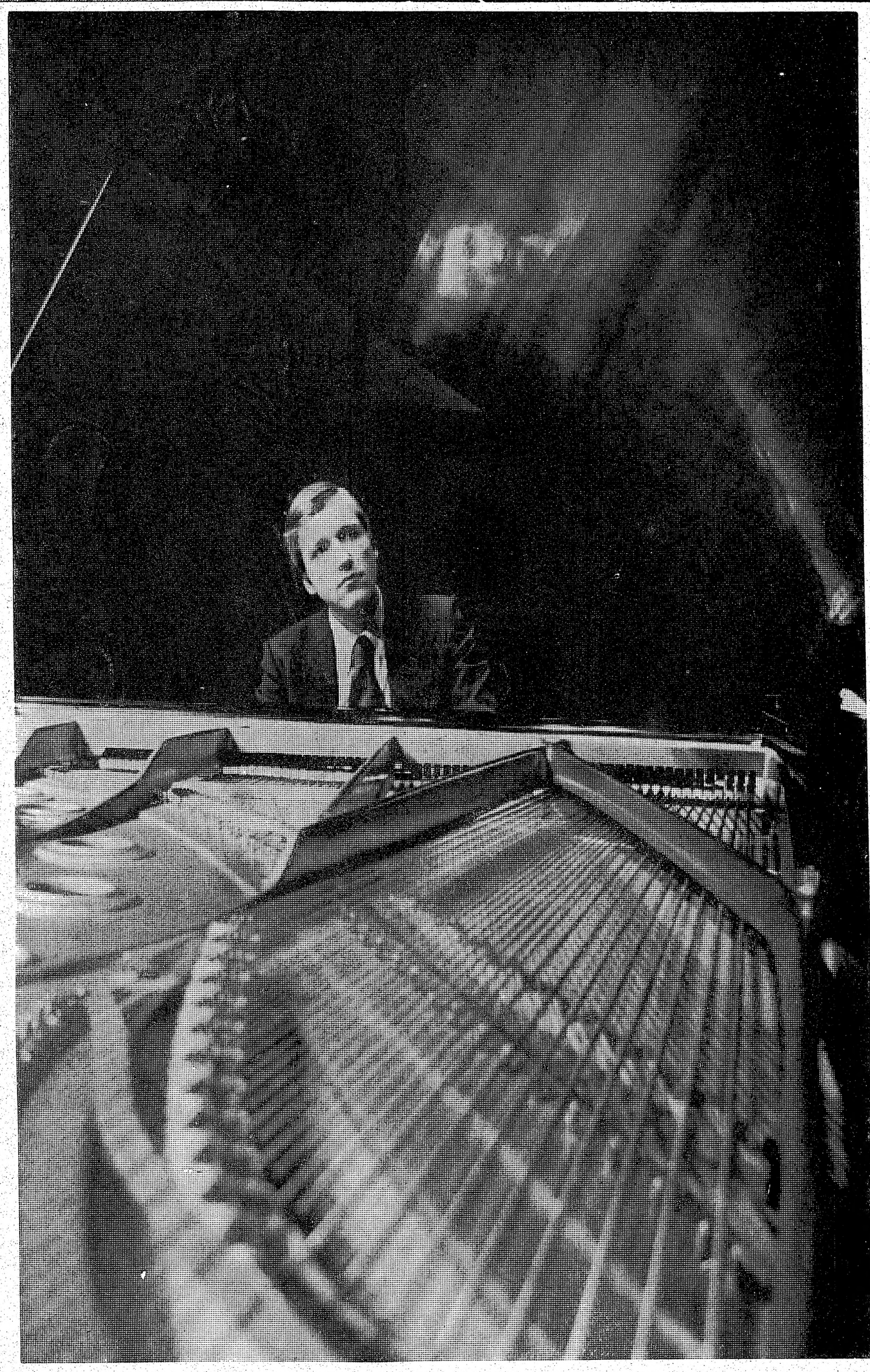

IZCILAS ATSAUKSMES PAR ARTURA OZOLIŅA KONCERTU

Jauno kanadiešu mākslinieku koncertu serijā 20. janvārī Pilsētas hallē, Toronto, pianists Arturs Ozoliņš sniedza Skarlati, Bethovena, Ravela, Šuberta un Bartoka skaņdarbus. Kā bija gaidāms, viņš sajūsmināja kā klausītājus, kas piepildīja visu 480 sēdekļu zāli, tā kritiķus. Par koncertu izcilas recenzijas ar Ozoliņa uzņēmumiem bija ievietojuši kanadiešu laikraksti.

„The Globe and Mail" mūzikas kritiķis Dž. Kraglunds atceras Arturu Ozoliņu kā pianistu, kam virtuoza tehnika un žilbīga spēle likusies svarīgāka par komponista nodomiem. Virtuozi un vētraini interpretēta bijusi arī Bartoka „Sonāta", bet šoreiz žilbīgajā un dinamiski intensīvajā priekšnesumā Ozoliņš tikpat suverēni pārvaldījis arī ritma un melodijas aspektus, mūzikas skaidrība nezudusi pat visdrāmatiskākajā fražu veidojumā.

Kā Kraglunds, tā „The Toronto Star" kritiķis V. Litlers vienis prātis, ka Ravela „Gaspards de la Nuit" nebijis izlīdzināts sniegums, tāpat Skarlati sonātas mākslinieciskais tulkojums, toties Bēthovena Bagatellas bijušas stilā ieturētas un akceptējami arī pianista drāmatiskie akcenti. Kraglundu pārsteidzis vietām brīnum iejūtīgais Šūberta „Sonātas, op. 120", priekšnesums. Viņš secina, ka Ozoliņš varētu kļūt izcils Šūberta interprets par spīti tam, ka šī ir liriska, ne virtuoza un brāzmainu akordu pilna mūzika.

Litlers sava raksta virsrakstā licis: „Pianists Arturs Ozoliņš pieaug", norādīdams, ka šoreiz Ozoliņš nebijis vienīgi daudzsoļošs, bet jau brunojies mākslinieka izteiksmes līdzekļiem. „Mūzikālitātes sēklas izaugušas ziedos. Nošu spēlētājs kļuvis mūzikis!" izsaucas Litlers, spēles analizē liecinādams, ka Ozoliņš pārvalda instrumentu daudz izsmalcinātāk nekā agrāk, piesitiens kļuvis dažādāks un tonis piemērots komponista darbu prasībām: dināmiskā skāla bijusi ciešā spēlētāja kontrolē. Tehnikas meistarības apgūšana ļauj Ozolinam vairāk iedziļināties tajā mūzikas pasaulē, kas „gul aiz notīm", tādēļ arī viņa spēle kļuvusi mākslinieciski izteiksmīgāka. Litlers spriež, ka Ozoliņš vairāk līdzināsies Horovica tipa nekā Šnābela tipa pianistiem, bet pasaulei vajadzīgi abi. „Ja smaidīs laime, būs arī brilianta karjēra," recenziju beidz Litlers, piebilzdams, ka koncerts bijis izcils sniegums.

S.

Jau rūpējas par dziedātājiem un cieminiem

Trešo Eiropas latviešu dziesmu svētku rīcības komiteja Rietumvācijā jau rūpējas par dziedātājiem un viesiem no aizjūras. Cerot, ka dziesmu svētku simtgadē koŗi un arī klausītāji no Amerikas savienotajām valstīm un Kanadas lielākā skaitā vēlēsies piedalīties dziesmu svētkos Eiropā, kas notiks Ķelnē 1973. gadā no 2. līdz 5. augustam, kā arī tautieši no Eiropas ASV latviešu dziesmu svētkos Klīvlendā; rīcības komitejai Ķelnē sarunās ar kādu lielu ASV lidmašīnu sabiedrību izdevies izgādāt speciāli zemas cenas. Ievērojot pašreizējo dārdzību, nav sagaidāms, ka cenas 1973. gadā manāmi mainīsies.

Lidojums modernā 250 vietu lidmašīnā turp un atpakaļ maksās: Ņujorka - Ķelne, apm. 140 dol.; Toronto - Ķelne — 150 dol.; Čikaga - Ķelne — 175 dol.: Kalifornija - Ķelne — 205 dol. un Ķelne - Klīvlande — 205 dolarus. Grupas vadītājam lidojums brīvs. Iespējama nolaišanās vairākās vietās, kas sadārdzinās lidojumu par apm. 10 dol. no personas un vietas.

Lai nodrošinātu lidojumu tieši tai laikā, kad attiecīgā grupa to vēlas, līgumi jāslēdz iespējami agri, vēlākais šāgada beigās; tāpēc ieinteresētās grupas lūgtas sazināties ar Trešo Eiropas latviešu dziesmu svētku rīcības komitejas saimniecības daļas vadītāju J. Muchku Zviedrijā. Adrese: Dvärgvägen 5, S-170 20 Kallhäll, Sverige.

RUNO ATBILD

DESMIT JAUTĀJUMI

1. Vai ASV 1972. gadā būs depresija? 2. Ko ievēlēs par prezidentu ASV 1972. gadā? 3. Vai demokratu jeb republikāņu partijas prezidents būs turpmākajos četros gados? 4. Vai komūnisms pārņems visu pasauli, jeb pazudīs galīgi un kad — pēc cik gadiem? 5. Vai totāla vara un valdnieks ir negodīgs? 6. Vai ASV jeb Kanadā kādreiz būs pilnā kursa latviešu vidusskola? 7. Kur tā būs, Kanadā vai ASV? 8. Vai Minchenes, (Minsteres, ref.) latviešu vidusskola (ģimnazija, ref.) pastāvēs vēl ilgi? 9. Vai latviešu tauta dzīvos mūžīgi jeb aklimatizēsies? 10. Kas uzvar, taisnība vai netaisnība?

J. R. Detroitā

Šādā eksamenā esmu caurkritis students, jo nevienu jautājumu nespēju atbildēt. Nezinu pat arī, vai latvieši dzīvos mūžīgi vai „aklimatizēsies", kaut gan domāju, ka jau pašreiz sākusies asimilācija. Varbūt kāds no lasītājiem ir ar labākām gaišreģa spējām!

*

GODS VAI PADEVĪBA

Nesen lasīju kādas latviešu organizācijas sēdes vai sanāksmes protokolu. Visas dalībnieces tur bija atzīmētas ar vārdu un uzvārdu, izņemot vienu, kuŗas vārdam un uzvārdam katru reizi bija pievienots vēl „kundze". Kādēļ? Vai tā būtu izcila goda vai padevības parādīšana? Varbūt kas cits?

Lai tiktu pie skaidrības, pārskatīju šīs organizācijas statūtus, izlasīju arī tās darbības vadlīnijas, tomēr nekādus norādījumus neatradu. Rūpīgi studēju A. Ruņģa „Reportiera rokas grāmatu" un vairākus laikraksta „L. A." numurus, tomēr pie skaidrības netiku. Lai atbild Runo!

B. ASV

Ne organizāciju protokolos, apkārtrakstos vai laikrakstu ziņojumos un citās līdzīgās publikācijās nemēdz lietot „kunga" vai „kundzes" apzīmējumu. Ja šādos gadījumos nepieciešams kādai personai parādīt lielāku godu nekā pārējām, tad bieži vien to panāk ar amata apzīmējumu vai arī pilna priekšvārda atzīmēšanu, it sevišķi dāmām. Šādi un citi līdzīgi rakstības pārkāpumi ļoti bieži vērojami gandrīz vai visu latviešu organizāciju protokolos, apkārtrakstos un biļetēnos. Tā nav ne izcila goda, nedz padevības parādīšana, bet vienkārši nezināšana vai pat takta trūkums, ja līdzīgi apzīmējumi nav lietoti arī citām personām. Ne mazāk grēkots tiek arī, akadēmiskos gradus lietojot. Ja bieži vien ārstiem rakstām Dr., tad attiecīgie akadēmiskie gradi būtu rakstāmi arī inženieriem, arhitektiem, vēsturniekiem, zobārstiem u.t.t., ko parasti aizmirstam.

*

BINGO UN LOTERIJAS

Zinot, ka daudzi kanadiešu sabiedriski pasākumi, draudzes ieskaitot, balstās uz tā saucamās bingo spēles ienākumiem, rodas jautājums, kādēļ latvieši to atstājuši pilnīgā novārtā. Daudzas loterijas un ziedojumu vākšanas, tāpat daži saimnieciskie mēģinājumi ne vienmēr devuši cerētos panākumus. Ja bingo spēle būtu ar likumu aizliegts hazards, kādēļ kanadiešu organizācijas un draudzes to piekopj un atklāti sludina?

Hazardists, Toronto

Bingo jeb lotto spēle ar likumu atļauta vienīgi draudzēm un labdarības organizācijām, kam atļauja jāizprasa katram spēles vakaram atsevišķi. Vispirms jāgriežas pie Metro Buildings komitejas, kas pārbauda spēles zāli un telpas. Ja tās atzīst par piemērotām, tad uz pieprasījumu atļauju izsniedz City Clerk birojs, par ko jāmaksā 10 dol. Ja paredzētie laimesti pārsniedz 500 dol, tad par atļauju jāmaksā 2% no laimesta lieluma. Bingo spēles var rīkot, cik bieži vien vēlas. Vietējās kanadiešu draudzes un labdarības organizācijas šo iespēju līdzekļu iegūšanai izmanto ļoti plašos apmēros, tāpat arī vairākas etniskās grupas, igaunus ieskaitot. Latvieši šajā ziņā ir ļoti aizspriedumaini, kaut gan labprāt pērk biļetes uz zirdziņiem, spēlē kārtis par naudu u.t.t. Savā laikā DV Toronto nodaļa noorganizēja bingo spēles Latviešu namā, bet bija spiesta tās izbeigt, jo nebija pietiekoša sabiedrības atsaucība. Tagad nodaļai ir savs nams, arī bingo spēles iekārta, bet tā nav spēles atjaunojusi baiļodamās no sabiedrības aizspriedumiem. Bingo spēle latviešu draudzēm, palīdzības organizācijām varētu būt ievērojams atbalsts līdzekļu sagādē, ja uz tām ierastos vismaz 100 spēlētāju.

*

„RUNO ATBILD" NODAĻA

Apsveicams pasākums. Vajadzība pēc šādas nodaļas ir liela, ja tā izveidosies tāda, kur ikviens varēs rast atbildi arī „smagākiem" jautājumiem. Cerams, ka šādi jautājumi ienāks. Gluži dabiski, ka viena persona nevar zināt visu, bet šādās reizēs varētu publicēt jautājumu un aicināt speciālistus un zinātājus šo jautājumu atbildēt. Arī tas radītu interesi un saistītu lasītājus.

Nožēlojami gan, ka nodaļas vadītājs slēpjas aiz tik nelatviska segvārda. Paldies Dievam, varēja būt vēl jaunāk. Varēja būt „Fedja Fonarovs atbild", vai „Karlheima Müller dod antworti". Runo tautību nevar uzminēt, bet ja tas ir latvietis, tad gan kāds no „kaunīgajiem". Bet laikraksts, kuŗā šis „kaunīgais" raksta, ir latviešu laikraksts, vajadzētu domāt, arī latvisks un nacionāls laikraksts. Vecīši lieku reizi atkal rāda labu priekšzīmi jaunajiem! Par to paldies nevar teikt.

Eduards Skudra, latvietis

Pēc jūsu paraksta spriežot, liekas, ka sācies jauns atmodas laikmets, tomēr vēstules sarkastiskais saturs to neattaisno. Par „Runo" pseudonīmu, kas, šķiet, ir jūsu sašutuma galvenais iemesls, esmu jau izteicies laikraksta šīs nodaļas iepriekšējā numurā. Arī vēstules ievadā jūsu labos norādījumus par šīs nodaļas veidošanu esmu jau pieminējis 1971. gada 11. decembrī, šīs nodaļas darbu sākot. Tātad atliek vienīgi sarkastiskais salīdzinājums ar „kaunīgo" latvieti, „Fedja Fonarovs atbild" un „Karlheima Müller dod antworti", kā arī nobeigumā rājiens par slikto priekšzīmi jaunatnei. Jūs neesat pirmais un vienīgais latvietis, kas šādā veidā grib „noslaucīt visu nepatīkamo un šķietami nelatvisko." Tomēr šoreiz jūsu pūles ir liekas, jo Runo pseudonims, kaut arī bez latviskās daiļskanības, ir izvēlēts ar zināmu pamatojumu un loģiku un tā tas paliks arī turpmāk. Bez tam „Runo atbild" nodaļa nav domāta diskusijām, bet konkrētiem jautājumiem un atbildēm. Ja tādi jums būtu, tad „nekautrējieties" rakstīt, jo būšu priecīgs tos atbildēt.

Runo

SKAUTU UN GAIDU DZĪVE

GAIDU UN SKAUTU VADĪTĀJU MĪTNES VAKARS HAMILTONĀ

Kanadā abu jendu rīkotā gaidu un skautu vadītāju un vietnieku mītnes vakarā 9. janvārī jendas skautu inspektora S. Leimaņa mājā bija pulcējušies ap 15 dalībnieku. Mītnes vakara ievadījumā Jsp. vad. E. Dāvidsons norādīja, ka vadītājiem ar mīlestību jāmāca gaidām un skautiem patiesība un likums. ka tā nav nasta, kas jānes, bet ceļš, pa kuŗu iet, jāmāca un jāradina iepriekš pārdomāt un tikai tad darīt, jāsagādā apstākļi, kur gaidas un skauti gūtu pieredzi, jo pieredze ir daudz iedarbīgāka nekā mācība. Jāmāca kristīgās ticības patiesības, jo bez ticības vārdam „atbildība" ir tikai tukša skaņa. Vēlāk izraisījās debates par audzināšanu latviskā garā un audzināšanas metodēm. Debatēs piedalījās M. Vilka, V. Slavieša, G. Upīte, S. Lēmanis u.c. Pēc debatēm vakara dalībnieki pakavējās pie kafijas galda, dziedot gaidu un skautu dziesmas. Jgp. vad. G. Upīte pateicās mājastēvam S. Leimanim un viņa dzīvesbiedrei par doto iespēju sarīkot mītnes vakaru viņu mājā. Šķiroties katrs vakara dalībnieks saņēma mazu piemiņas velti.

Vad. E. Dāvidsons

*
**

SKAUTI ATCERAS ZIEMSVĒTKU KAUJAS

Aiviekstes (39.) skautu vienības Hamiltonas dižskauti 8. janvāŗa vakarā brida dziļo sniegu, lai nokļūtu līdz eglei, kuŗu bija iecerējuši greznot īstām svecītēm. Šis vakars bija veltīts mūsu strēlnieku Ziemsvētku kauju 55 gadu atcerei, klātesot ap 30 dalībniekiem.

Gaiši dega svecītes tumšajos egles zaros, un tikpat gaiši un sirsnīgi izskanēja dižskautu Egila Bitmaņa, Ulža Lagzdiņa un Dāvida Lapiņa lasījumi, veltīti strēlnieku drosmei un varonībai. Lasījumos bija ietverts arī Annas Riekstes dzejolis Ziemsvētkos un Edvarta Virzas Nakts parāde. Atceres brīdi vēl papildināja skaņu lentē ieskaņotas tautas dziesmas Kaŗavīri bēdājās melodija. Visi dalībnieki nodziedāja Klusa nakts, svēta nakts un nobeigumā Daugav' abas malas. Vienības prieksnieks vad. J. Dāvidsons beidza piemiņas brīdi ar skautu vakarlūgšanu.

Tumšajā ziemas naktī lielie un mazie vakara dalībnieki ar vēl neizdegušajām svecītēm rokā veidoja gaišu gājienu atpakaļ uz savām ceļmalā novietotām automašīnām, lai atgrieztos pēc šī klusā atceres brīža katrs savā dzīves ikdienā neona uguņu apgaismotajā pilsētā.

K. L.

Sporta apskats

SACENSĪBAS, BALVAS UN CEĻOJUMI

Pēdējos gados savu kādreizējo popularitāti sāk atgūt novusa spēle. To nesaku tādēļ, ka šī, Latvijā tik pazīstamā, spēle savu pievilcību varētu zaudēt, bet organizēts novuss Toronto nepastāvēja līdz 1970. gadam, kad pie Daugavas Vanagu organizācijas nodibinājās novusa sekcija, kuŗas vadītājs ir H. Jēkabsons.

Nodarbību apmeklētāju skaits pamazām pieaug, uzlabojas arī spēles kvalitāte, tāpat, neapmierinoties ar treniņiem, tika sarīkotas sacīkstes — pirmajā zibenturnīrā ceļojošās balvas izcīņā uzvarēja K. Gulbis, bet nākošā labākais bija H. Vaits.

Pēc vietēja apmēra sacensībām drošākie devās uz Ziemeļamerikas kontinenta meistarsacīkstēm 1971. gada oktobrī Čikagā, kur, lai gan vienspēlēs bija jāapmierinās bez godalgotām vietām, dubultspēlēs torontiešu pāris — A. Grīnbergs un H. Vaits iz cīnīja 2. vietu.

Šī torontiešu pirmā reprezentēšanās „ārzemēs" pavēra ceļus ciešākai sadarbībai ar ASV novusistiem, kas galvenokārt koncentrēti Filadelfijā, pārējiem lielākiem centriem esot Čikagā, Ņujorkā un Kalamazū.

Par šī sporta jeb spēles popularitāti ASV liecina tas, ka kāds latviešu uzņēmējs tur izgatavojis un pārdevis jau vairāk nekā 1000 (!) novusa galdu.

Jau panākta vienošanās par sacensībām tuvākā nākotnē — torontiešu brauciens un Filadelfiju 4. martā, kam filadelfieši atbildēs ar pretvizīti aprīļa mēnesī (8. un 9.).

Ja var ticēt solītam, tad izcīņā būs balvas, kādas latviešu sportā brīvajā pasaulē vēl nav bijušas!

Šo sarunu un paredzētās rosības ietekmē nākotnē DV novusa sekcijas sarīkojumā sākušās Toronto meistarsacīkstes novusā, piedaloties 18 dalībniekiem, un, neskatoties uz to, ka gandrīz puse spēļu jau nobeigtas, jauni dalībnieki tiek aicināti pieteikties spēlu vakaros — katru trešdienu no plkst. 7 vakarā DV namā, 125 Broadview Ave, pie A. Grīnberga un Ž. Jēkabsona.

Lai veicinātu šo meistarsacīkšu labu izdošanos, radio un televizijas uzņēmuma īpašnieks Alfrēds Eglītis dāvājis skaistu ceļojošu balvu vienspēļu uzvarētājam. Balva personīgā īpašumā pāriet, to izcīnot 5 reizes.

19. februārī DV namā Toronto notiks Kanadas latviešu 1972. gada meistarsacīkstes novusā vienspēlēs un dubultspēlēs ar sekojošu saviesīgu vakaru un balvu pasniegšanu uzvarētājiem, kas dažas nedēļas vēlāk — 5. martā uzaicināti reprezentēt Toronto vienību sacensībās Filadelfijā. Sacensību sezona solās būt bagāta.

V. Teteris

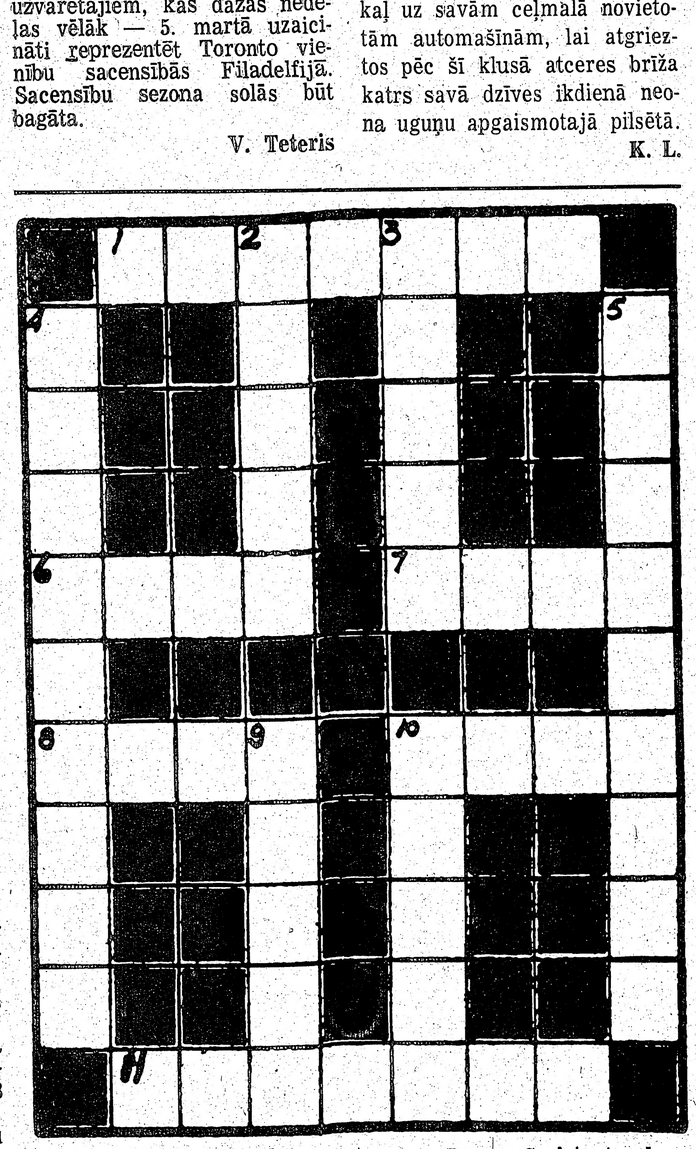

Līmeniski: 1. Dzejnieks. 6. Gaŗuma mērs. 7. Sasista trauka gabals. 8. Diktātors Eiropā. 10. Savienība. 11. Jaunavas goda rota. Stateniski: 2. Sievietes vārds. 3. Plēsīgs putns. 4. Apmierinātība. 5. Latviešu gleznotājs. 9. Lapu koki. 10. Upe pie Ludzas.

Iepriekšējās krustvārdu mīklas atrisinājums. Līmeniski: 1. Kamanas. 6. Cars. 7. Pauž. 8. Kāts. 10. Basu. 11. Plakans. Stateniski: 2. Moris. 3. Netop. 4. Jauceklis. 5. Muižkungs. 9. Sēkla. 10. Bārta.

JAUNATNEI

Kad italiete saka: „Labrīt!"

No jauna plašākā ceļojumā devies agrākais torontietis Vaironis Bērziņš, kas pirms vairākiem gadiem apceļoja pasauli. Šoreiz viņš devies četru mēnešu ilgā ceļojumā uz Meksiku un Dienvidamerikas valstīm, automašīnā šķērsojot Centrālamerikas valstis.

Par saviem pirmajiem iespaidiem V. Bērziņš raksta:

Kad piecus gadus biju mierīgi nodzīvojis Ņujorkā, sāku kļūt nemierīgs. Šoreiz izvēlējos Dienvidamerikas valstis. Ceļojuma plāns šoreiz īss — apceļot vēl samērā primitīvo Dienvidameriku, dodoties pa zemesceļu ar mašīnu līdz Panamai. Pēc tam — kā pagadīsies, ja negribēs riskēt pamest savu auto ceļmalā, kaut kur Bolivijas kalnos. Dienvidamerikā jocīgi likumi: ja kāds ar mašīnu iebrauc, tad ar to pašu arī jāizbrauc, pretējā gadījumā jāmaksā 7.000 dol. soda naudas.

Mana ceļa bagāža ir viegla — mazs koferis ar foto piederumiem, pāris uzvalku un daži tualetes piederumi.

Atstājot Ņujorku, braucu visu dienu un nakti. Otras dienas pēcpusdienā sasniedzu Meksikas jūras līci. Tur iznira maza, bet jautra pilsētiņa. Ļaudis plūda bariem pa ielām, pa atvērtām durvīm skanēja mūzika. Ar krēslas iestāšanos ielu mūzikanti ar lāpām soļoja pa visām lielākajām pilsētiņas ielām un ļaudis tiem sekoja dziedādami un dancodami. Visiem bija tikai viena doma — priecāties līdz agrai rīta stundai.

Nejauši iegriezos kādā mazā restorānā. Viesmīle apjautājās, no kurienes es nākot. Teicu, ka esmu latvietis. Viņa man atbildēja ar skaidru un dzidru: „Labrīt!" Izrādījās, ka viņa precējusies ar latvieti, bet pati italiešu izcelsmes.

A. K.

Tonija Krūka

„Raganas" jaunkundze

(1. turpinājums)

Vēlreiz nostiepusi jakas stūrus, viņa aizsoļoja pie rakstāmgalda.

„Mani sauc Ramanes jaunkundze. Tā jums arī mani jāuzrunā, nevis lūdzu, skolotāj."

„Kā viņu sauc? Raganas jaunkundze?" Nerātnais Eidis no aizmugures čukstēja.

„Lūdzu uzmanību," skolotāja piesita ar līneālu pie galda malas, nokrekšķinājās un turpināja. „Pirms aiziešanas pensijā es mācīju zēnus un meitenes trīsdesmit piecus gadus. Visi jūsu niķi un stiķi man labi zināmi, tāpēc nemaz nemēģiniet nākt ar tiem klajā. Jūs būsit man padoti, kamēr Veldres jaunkundze atgriezīsies." Viņa ielika rokas sānos un stingu skatu raudzījās uz klasi.

„Tā kā es nezinu, ko katrs no jums prot, iesāksim ar mājasdarbu, kas, cerams, visiem padarīts. Izņemiet savas mājasdarbu burtnīcas."

Ieviņai galva griezās kā karuselī. Bailēs un neziņā viņa skatījās pelēkajā augumā un briļļu stiklos, aiz kuriem slēpās acis, kas nepalaida garām ne mazāko kustību. Ko lai viņa dara? Pārnākusi no cirka, Ieviņa gan uzgāja savā istabā, bet mācīšanās nenāca ne prātā. Viņa atlaidās savā gultā, rokas aiz galvas salikusi, un pārdzīvoja redzēto. Ieviņa vēl ilgi pie sevis smējās par jocīgo klaunu un viņa milzīgajiem zābakiem, kas paklausīja katram īpašnieka svilpienam, sekojot tam pa visu cirka arēnu.

Jā, vakar vakarā viņai pat sapņos nerādījās, ka jaukās Veldres jaunkundzes vietā ieradīsies . . . Kāds bija viņas vārds? Ragana? Raganas jaunkundze?

Uztraukumā meitene kodīja lūpas un sarāvās pie katras skolotājas piezīmes.

„Kas tie par ķeburkāšiem? Tūdaļ pārraksti!

Un kas te?", viņas pelēkais augums apstājās pie Laumas. „Vai tu to sauc par domrakstu? Tev jau gandrīz katrs vārds nepareizs. Ne garumzīmju, ne mīkstinājumu."

Vēl trīs soļi, un „Raganas" jaunkundze būs pie Ieviņas. Meitene ņēma no galda apakšas savu skolas somu, bet kāds bija to attaisījis, un tiklīdz Ieviņa to cēla, visa viņas mantība un „tirgošanās objekti" izbira uz grīdas.

„Ā", ķērca „Raganas" jaunkundze. „Mēs esam te atnākuši rotaļāties, nevis mācīties," un Ieviņai likās, ka svešā skolotāja ar savu stingro čūskas skatu pārvērtīs viņu akmenī, lai pēc tam izmestu pa logu.

Vēl pirms nedēļas beigām Amoliņa kundze redzēja, ka viņas priecīgā Ieviņa, nebēdne meitene, pārvērtusies klusā, sevī noslēgtā bērnā, kas neuzticīgi un ar bailēm vēro katra pieaugušā kustību. Patiesībā Amoliņa kundze nojauta, ka ar otrās klases bērniem kaut kas noticis. Vispirms tā bija pēdējā klase, kas iznāca no skolas, un visi mazie „zaldātiņi" soļoja stingrā ierindā līdz pat ārdurvīm, nodurtām galvām, ievilktiem pleciem. Iznākusi pa ārdurvīm. Ieviņa klusēdama parāva māti aiz piedurknes un pavilka sānis.

„Nē, mums nav jauna skolotāja, mums ir ragana, īsta ragana, goda vārds. Tieši tāda kā pasakā par Ansīti un Grietiņu. Tādas pat briesmīgas acis, un viņa atņem bērniem rotaļlietas. Es aiz pārskatīšanās biju ielikusi kādas bildītes manā skolas somā, un viņa man visas atņēma. Bet es viņu piekrāpšu," Ieviņas balss kļuva arvien spiedzošāka un raudulīgāka. „Es nenesīšu vairs nevienu rotaļlietu uz skolu. Vai tu zini, ko viņa domā, kas mēs esam? Stādi! Viņa sauc mūs par stādiem! Viņas vārds ir Raganas jaunkundze."

Amoliņa kundze nolēma aizvest Ieviņu uz saldējumu veikalu, lai meitene nomierinās, bet Ieviņa atcirta: „Kam tagad laika ēst saldējumu? Man jādara mājasdarbs. Īstenībā tas ir man uzlikts par sodu. Katru nepareizi uzrakstītu vārdu mūsu šārīta diktātā Raganas jaunkundze lika man pārrakstīt desmit reizes."

„Cik vārdu tad tu uzrakstīji nepareizi?" māte jautāja.

„Piecpadsmit."

„Piecpadsmit vārdu, katru desmit reizes?" Amoliņa kundze pie sevis atkārtoja.

„Steigsimies, nekavēsim velti laiku," Ieviņa satvēra mātes roku un devās mājup, kur steigšus iegāja savā istabā, aizvēra durvis un ķērās pie darba.

Otrdienas pēcpusdienā Amoliņa kundze līdz ar pārējām mātēm pārsteigumā vēroja otrās klases skolēnus soļojam ierindā pa divi, kamēr Ramanas jaunkundze sita plaukstas un skaitīja: „Viens, divi, trīs, viens, divi, trīs. Bērni viņai sekoja ar militāru prezīzitāti. Tad viņa sasita plaukstās četras reizes, kas nozīmēja, ka bērniem atļauts izklīst.

Skolotāja pagriezās pret mātēm un asi noprasīja: „Vai jūsu vidū ir arī Alekša Straumes māte?"

„Es esmu Alekša māte," kāda bailīga balss atsaucās.

Ramanes jaunkundze savā stīvajā gaitā aizsoļoja līdz Straumes kundzei. Pārējās mātes mēmā izbrīnā skatiem sekoja skolotājai.

„Straumes kundze, jūsu dēls draud izvērsties par sabiedrībai nederīgu subjektu," Ramanes jaunkundzes ķērcošā balss izskanēja daudz un dažādos toņos. „Šķiet, ka jūsu ģimenē skriet pakaļ kājbumbai ir svarīgāk nekā paveikt uzdotos mājas darbus. Aleksis man pats apliecināja, ka viņi abi ar tēvu katru vakaru trīs līdz četras stundas speļot kājbumbu."

„Tikai, kad mājasdarbs pabeigts," Straumes kundzes balss bija kļuvusi vēl klusāka.

„Kundze, viņš nepabeidz savu mājasdarbu. Aleksis izbrauc uzdevumiem cauri kā ar siena vezumu. Jums ciešāk jāseko viņa darbam. Ardievu."

Ar strupu galvas mājienu skolotāja militāri apgriezās un aizsoļoja pa ietvi. Mātes brīdi mēmi noraudzījās aizejošā pelēkajā stāvā, bet pēc tam sāka uztrauktas pārrunas. Dažas mātes ieteica sūdzēties pārzinim, citas aizrādīja, ka Ramane ir tikai pagaidu skolotāja, tāpēc būtu labāk viņu paciest un pieciest.

Aizpura kundze vēl arvien cieši raudzījās aizejošajā skolotājā.

„Es viņu esmu kaut kur agrāk redzējusi, bet nevaru atcerēties, kur," viņa domīgi noteica.

Nākamajā rītā Ieviņa atteicās iet uz skolu.

„Manas kurpes nav nospodrinātas", viņa runāja raudulīgā balsī.

„Kurpes ir pietiekami spodras, tev tanīs nav jāspoguļojas. Taisies tik projām," tēvs steidzīgi nomutēja meitu un devās uz veikalu.

„Ne tādas, ko Raganas jaunkundze sauc par spodrām. Kur ir kurpju smērs? Man tās vēlreiz jāspodrina."

„Ja tu par to būtu padomājusi vakar vakarā," māte pukojās.

„Tu tagad runā tieši tā kā Raganas jaunkundze," Ieviņa šņukstēja, ejot laukā pa durvīm.

(Turpinājums sekos)

Austris Liepa

KALĪ PLUDMALĒ

(Kali — pilsēta Kolumbijā, Dienvidamerikā, kur nesen notika panamerikāniskās sporta spēles.)

Garlaikots vēroju jūru un smiltis,
Karsta saule dedzināja manu seju,
Kad viņa nāca pretī, graciozi, kā dejā.

Viņa smaidīja. Redzēju baltus zobus
Un matus, kas krita pār pleciem līdz jostas vietai,
Svelmi sajutu krūtīs, bet kaklā mezglu cietu.

Trīs soļus no manis tā apstājās — likās
Spilgta, dzīva parādība un — labā omā,
Aizmirsu pilnīgi pārkārtot savas domas.

„Labrīt! Jūs esat svešinieks!" viņa teica.
Man grūti bija atbildēt, jutos bez saprāta,
Neparastā daiļuma apmāts.

„Jā, esmu," sacīju. Nosaucu savu vārdu.
Un tad redzēju skaidri, kā spogulī —
Viņa vēlas ar mani staigāt pa pludmali.

Mēs staigājām, runājām, smējāmies,
Kā divi bērni tīti sapņu vijā,
Un tas bija viss, kas bija.

(Angļu oriģinālu latviskojis O. L.)

VECIE LATVIEŠU IECEĻOTĀJI KANADĀ

Jānis un Lizete Alleri, pirmie iecelotāji Manitobā, ar saviem 9 bērniem, kas redzami šajā at-tēlā. Pavisam Alleru ģimenē bijuši 20 bērni, bet 11 no tiem miruši agrā bērnībā. Jānis Allers miris 87 gadu vecumā, bet viņa dzīvesbiedre Lizete, dzim. Krūmiņa, piedzīvojusi 88 gadu ilgu mūžu. (Skat. arī attēlu šālaikraksta 9. lappusē). Osvalda Akmentiņa archīvs

Vēlas aizstāvēt namsaimnieku intereses

Dzīvojot demokratiskā valstī un sabiedrībā, nekait palaikam atcerēties, ka īstā demokratijā tiesības ir ne tikvien majoritātei, bet arī minoritātei. Viena no minoritātēm, kuŗas tiesības pēdējos gados daudzreiz nepatīkami skartas, pat zināmā mērā ierobežotas, sakarā ar pretdiskriminācijas un līdzīgiem noteikumiem, ir namīpašnieki. Nerunājot nemaz par nesamērīgi augstajiem nekustamu īpašumu nodokļiem, ir arī citas lietas, kas spiež šo minoritāti sākt interesēties par to, kas notiek.

Nesen Toronto rīta laikrakstā The Globe and Mail bija publicēts raksts „Viss brīvības vārdā" (All in the name of liberty), kuŗā vērsta uzmanība uz Ontario darba ministra Gordona Kartona (Carton) nodomu ierosināt Ontario cilvēka tiesību kodeka papildināšanu ar noteikumu, kas nopietni skartu ikviena mājīpašnieka tiesības, proti: attiecināt pretdiskriminācijas noteikumu arī uz vienģimenes mājām, kuŗās izīrē istabu vai dzīvokli, kam nav atsevišķas ieejas.

Kanadas augstākā tiesa lēmusi, ka pretdiskriminācijas noteikums attiecināms tikai uz apartamentiem, nevis mājām, kuŗās ir viena ieeja, kas ved caur īpašnieka apdzīvotām telpām. Ministrs Kartons ar savu rīcību rāda, ka viņš vairākuma vārdā gatavojas rupji pārkāpt mazākuma civiltiesības. Un ne tikvien tas, bet Kartons vēlas ierosināt arī aizliegumu izvēlēties eventuālā īrnieka kārtu. Domājams, ka pēdējais saceis kājās arī tos saimniekus, sevišķi saimnieces, kuŗām uz rasu diskrimināciju prāts nenesas, jo aizliegt izvēlēties, vai istabu izīrēt vīrietim vai sievietei, tiešām ir civiltiesību aizkārums.

Rakstā aizrādīts, ka Kartons neaptveŗ, kur beidzas sabiedrības un sākas individa tiesības. Ja ierosinājumu valdība tiešām pieņemtu, tam varētu būt nopietnas sekas: daļa mājīpašnieku vairs neizīrēs istabas, ne dzīvokļus, kas radīs grūtības jau tā apgrūtinātajā mājokļu tirgū, sevišķi jaunām ģimenēm. Ja tie, kas materiālu apstākļu dēļ tomēr spiesti dalīties telpās ar īrniekiem, pieredzēs grūtības, piespiedu kārtā uzņemot nevēlamus individus, vairosies tiesu procesi un vispārējā neapmierinātība. Aizrādāms uz Cilvēku tiesību kodeka ievadu, kuŗā teikts, ka cilvēku saimes cieņas un vienlīdzīgu, neatņemamu tiesību atzīšana ir brīvības, taisnības un miera pamatnoteikums pasaulē ... un Ontario tas ir vispārpieņemts, ka ikviena persona ir brīva un vienlīdzīga savā cieņā un tiesībās, nevērojot rasi, ticību, krāsu, nacionālitāti vai izcelsmi. Šai noteikumā ietverti arī namīpašnieki. Tādēļ laiks kļūt modriem un neļaut savas tiesības ierobežot vai atņemt.

Modri šai sakarā jau kļuvuši Toronto ukraiņi, kas pirms gada vairāku advokātu, starp citu, arī latviešiem pazīstamā ukraiņa V. Boiko vadībā nodibinājuši Namīpašnieku apvienību (The Real Property Owners Association) nolūkā aizsargāt šīs minoritātes tiesības pret aizvien augošo nodokļu nastu un tiesību ierobežojumiem. Apvienība interesējusies arī par izglītības nodokļu izlietošanu. Kā zināms jau no kanadiešu laikrakstiem, lielas summas šai nozarē bieži tiek izšķiestas nelietderīgi, — tāpat māju atsavināšanas noteikumi vēl nav pietiekami skaidri. Pašreizējais apvienības mērķis ir apkaŗot ministra Katrona nodomu ierobežot mājīpašnieku privāttiesības un panākt grozījumus nesen izdotajos Namīpašnieku un īrnieku noteikumos, kuŗu ietvaros īrniekiem ir maksimāla aizsardzība, bet saimniekam gandrīz nekādas. Tā neatbildīgs īrnieks var, piemēram, kādu iemeslu dēļ nemaksāt īri, spiežot saimnieku iet tiesā, kas ilgst mēnešiem. Tai laikā īrnieks izmanto dzīvokli bez maksas, kamēr saimniekam rodas lieki izdevumi. Apvienība cer panākt šo noteikumu grozījumu, lai arī saimnieki būtu aizsargāti pret īrnieku patvaļu.

Namīpašnieku apvienība, kuŗā pašlaik ap 500 biedru, jau sazinājusies ar citām etniskām grupām, lai apvienotu intereses un gūtu uzvaru. Arī Toronto igauņi jau stājušies sakaros ar apvienību. Latviešu interesenti sīkāku informāciju var gūt, zvanot sakarniekam Mr. Hladun — 762-9909 vai arī 239-3805. Apvienības vadība ar mieru sniegt lielākas interesentu grupas sanāksmē mutvārdu paskaidrojumu par tās mērķiem un jau panākto. Norādāms, ka Namīpašnieku apvienībai nav sakara ne ar vienu politisko partiju, nedz arī ar ukraiņu organizācijām, jo tā domāta visu ieinteresēto kanadiešu namsaimnieku iesaistīšanai un interešu aizstāvībai. S. A.

Atcerēsimies savu pirmo skolu

Draudzīgā aicinājuma akts Toronto latviešu biedrības sestdienas skolā būs 29. janvārī, plkst. 8.55 rītā. Aktā runās dzejnieks Modris Lorbergs, pēc tam sāksies mācības klasēs, kuŗās būs iespējams ierasties arī bērnu vecākiem un noklausīties mācību gaitu. Skolas vadība lūdz agrākos skolas absolventus, kas pēc izglītības pabeigšanas augstākās mācības iestādēs ieņem atbildīgas vietas un materiāli labi situēti, atcerēties savu pirmo latviešu skolu un Draudzīgā aicinājuma dienā to atbalstīt ar savām veltēm.

Aicinājums iesūtīt materiālus par Latvijas universitāti

Latvijas universitātes absolventu apvienības valde lūdz visus, kuŗiem būtu uzglabājušies jebkādi materiāli, kas raksturotu Latvijas universitātes darbību, piem., foto uzņēmumi no laboratorijām, praktiskiem darbiem, sēmināriem, klinikām, institūtiem, fakultāšu izlaiduma aktiem, LU padomes sēdēm, raksturīgākās atmiņas no studiju gaitām un pārbaudījumiem, arī visāda veida agrākā laika iespieddarbiem, kuŗos atzīmēts mūsu universitātes fundamentālais sniegums latvju zinātnes un kultūras druvā, nelīegt visu to apvienības archīvam. Īpaši vērtīgas būtu uzrakstītas individuālas atmiņas, kā no graduētiem, tā mācības spēkiem par Latvijas universitāti. Pēdējos gadu desmitos, piemirstot, ka nākotnei paliks vienīgi tas, kas būs vienkopus saglabāts un sakārtots, ļoti daudzi materiāli, ar vienreizēju vēsturisku nozīmi aizmesti projām. Apvienība savu sistēmatizēto arc'īvu vēlāk nodos centrālam latviešu archīvam, kad tāds būs.

Apvienība iecerējusi uz 1971. g., kad pieminēs Latvijas universitātes 55. gada svētkus, izdot monografiju ar visu tās 12 fakultāšu darbības vēsturiskiem atskatiem. Apvienības adrese: Alumni Association of the University of Latvia, 4635 North College, Indianapolis, Indiana, 46205.

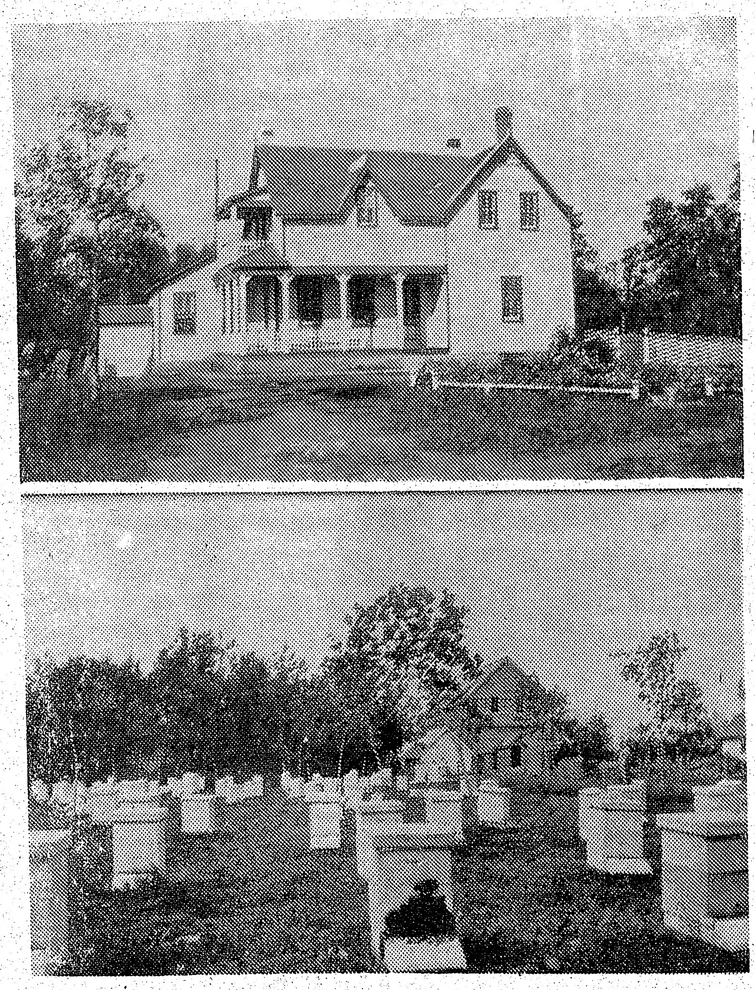

Jāņa Allera māja Siftonā, Kanadā, kuŗu būvējuši latviešu amatnieki, bet pēc vietējās parauga. Tādā pašā mājā varēja notikt arī dievkalpojumi un citas sanāksmes. Apakšējā uzņēmumā — J. Allera bišu drava, kuŗas raža aizgāja pat uz Angliju.

Osvalda Akmentiņa arc'īvs

DV salidojums Austrālijā

Austrālijas latviešu 21. kultūras dienu ietvaros DV Melburnas lauku īpašumā Vanagos notika gadskārtējais DV salidojums Austrālijā. Tajā piedalījās 19 balstiesīgi delegāti no 8 nodaļām. Lai delegāti jau ierodoties sajustu svētku noskaņu, par to bija rūpējies Melburnas nodaļas valdes loceklis G. Zilberts. Viņš bija sarindojis 12 to zemju karogus, kuŗās darbojas DV nodaļas. Skaļruņos visu laiku skanēja latviska mūzika un dziesmas.

Salidojums sākās ar svinīgo jundu, ko vadīja Melburnas nodaļas priekšnieks A. Kenne. Pie karoga masta novietots Leģiona kaujas karogs un 7 nodaļu karogi. Atskanot jundas skaņām, mastā uzvijās Latvijas karogs, pie kuŗa goda sardzē nostājās jaunākais DV Melburnas nodaļas valdes loceklis Māris Ezergailis ar savām 2 māsām tautas tērpos. Svētbrīdi vadīja Melburnas DV nodaļas biedrs mācītājs A. Buģis un katoļu prāvests N. Seržants, kuŗš pats kā leģionārs izstaigājis daudzus kauju laukus.

Sekoja dalībnieku pārbaude un Melburnas nodaļas priekšnieka A. Kennes ziņojums DV Austrālijas valdes priekšsēdim V. Rolavam: „Daugavas Vanagi gatavi cīņai par Latviju". V. Rolavs apbalvoja ar DV zelta nozīmi Alfredu Auniņu Sidnejā, L. Kļaviņu, V. Māliņu un E. Eglīti Adelaidā. Atzinības rakstus saņēma Marta Renbuša, Skaidrīte Zaķe un Rūdolfs Renbušs Sidnejā.

Pēc oficiālās daļas vanagi un vanadzes pulcējās darba sēdē. DV delegātiem bija ierādīta jaunā plkv. Brieža vārdā nosauktā telpa, bet vanadzes pulcējās vecajā guļbaļķu telpā, kuŗa nosaukta seržanta Riekstiņa vārdā. Visvairāk pārsteidza vecā seržanta Riekstiņa vārdā nosauktā ēka, kuŗa atgādināja V. Pludoņa apdzejoto dūmaino tumšistabiņu. Vanagu saimniecības vadītājs LKOK kpt. J. Dzenis pastāstīja, ka tā esot bijis galvenais iemesls īpašuma pirkšanai un ka šī ēka visvairāk interesējot jaunatni. Jaunieši daudz labprātāk uzturoties vecajā mājā nekā jaunajā, kur visas labierīcības un ērtības.

Ar šo salidojumu DV Austrālijā ir pabeiguši ražīga un pieredzes bagāta 1971. gada darbību un lēmuši arī par nākotnes darbu un uzdevumiem. Tas apstiprinājās arī, kad Adelaides nodaļa ziņoja, ka pabeigta Sidrabenes veco ļaužu mītne. Brisbanē rosīgas vanadzes, un ziedojumu akcija labi izdevusies, Melburnas nodaļa aktīva jaunatnes piesaistīšanā, tas pats arī Pertā — uzsvars uz jaunatni. Sidnejā aktīvas vanadzes un šaušanas sekcija.

Sapulce nolēma aicināt visas nodaļas atbalstīt DV Mēnešrakstu un abonēt laikrakstu Latvija Amerikā. **Ed. Šmugajs**

Dieva mierā aizgājis mūsu mīļais

Arturs Varšēvics

dzim. 1907. g. 17. martā Latvijā,
mir. 1972. g. 20. janvārī Brentfordā.
Apbedīts 1972. g. 22. janvārī Toronto.

Par viņu sēro
dēls ar ģimeni Latvijā, māsa, brāļis, svainis un krustmeita ar ģimeni Kanadā.

Nebeigs dienas gaismu dāvāt,
Briedā zelta vārpas lieks,
Tikai gurdām rokām Tavām,
Miers būs maigs un bezgalīgs.

Sveicam

ALFONU PREISU

50 g. šūpuļa svētkos

DV Kičeneras - Vaterlū nodaļas saime

PATEICĪBA

Izsakām savu visdziļāko pateicību archibīskapam A. Lūša kungam un visiem draugiem par lielo sirsnību un skaistajiem ziediem, izvadot mūsu mīļo

ARTURU VARŠEVICU

viņa pēdējā dusā.

Piederīgie

Kalna otrā pusē

Pie skaistās, zilās Donavas Ulmā 60 mūža gadu robežu šķērsoja vaļas laika rakstītājs un sabiedriskais darbinieks Vilis Pomelnieks. Viņš dzimis Rīgā 1912. gada 21. janvārī un kā bērns piedzīvojis bēgļa likteni Krievijā, uz kurieni Pomelnieku ģimene devās kopā ar Provodņika fabriku. Rīgā V. Pomelnieks atgriezās kā pusaudzis 1921. gadā, kur sāka apmeklēt skolu. Starplaikā tēvs nopirka Lubānā māju, kur pārcēlās visa ģimene. Vilis Pomelnieks ģimnaziju pabeidza Lubānā.

Pēc karadienesta nokalpošanas Vilis Pomelnieks 1934. g. iesaistījās darbā Balvu virsmežniecībā, bet 1936. gadā viņu pārcēla uz Mežu departamentu Rīgā. Tur viņš pārdzīvoja krievu laiku un arī vācu okupācijas gadus, kad uzsāka arī studijas Latvijas universitātes tautsaimniecības fakultātē. Aizsešana Latviešu leģionā 1943. gadā studijas pārtrauca. 1944. gada vasarā kaujā pie Jelgavas Pomelnieku ievainoja un pārveda uz kādu slimnīcu Vācijā. Pēc atveseļošanās viņu iedalīja kādā vācu vienībā, kas cīnījās Rietumu frontē. Tur 1945. gadā viņš nokļuva amerikāņu gūstā Francijā un brīvs kļuva tikai 1946. gada maijā.

Pirmā apmetne Pomelniekam bija Eslingenā, bet no 1950. gada viņš dzīvo Ulmā pie skaistās, zilās Donavas un strādā Telefunkena fabrikā.

Jau kopš 1932. gada Vilis Pomelnieks ir arī avīžu cilvēks, jo pavaļas laikā visu laiku rakstījis vienam otram laikrakstam vietējās korespondences un arī garākus rakstus, piem., „Latvī" par Lubānas pagastu sakarā ar ezera rēgulēšanas darbiem. Cītīgāk pavaļas brīžos Vilis Pomelnieks rakstīšanai nododas trimdā. Tagad palicis uzticīgs diviem laikrakstiem — „Latvijai" Vācijā un „Londonas Avīzei" Anglijā un kopš 1961. gada, tātad vairāk nekā 10 gadus, ir Kara invalida galvenais redaktors.

Jubilārs darbojas vairākās organizācijās, pielikdams roku Vācijas latviešu sabiedriskās dzīves veidošanā. **P. B.**

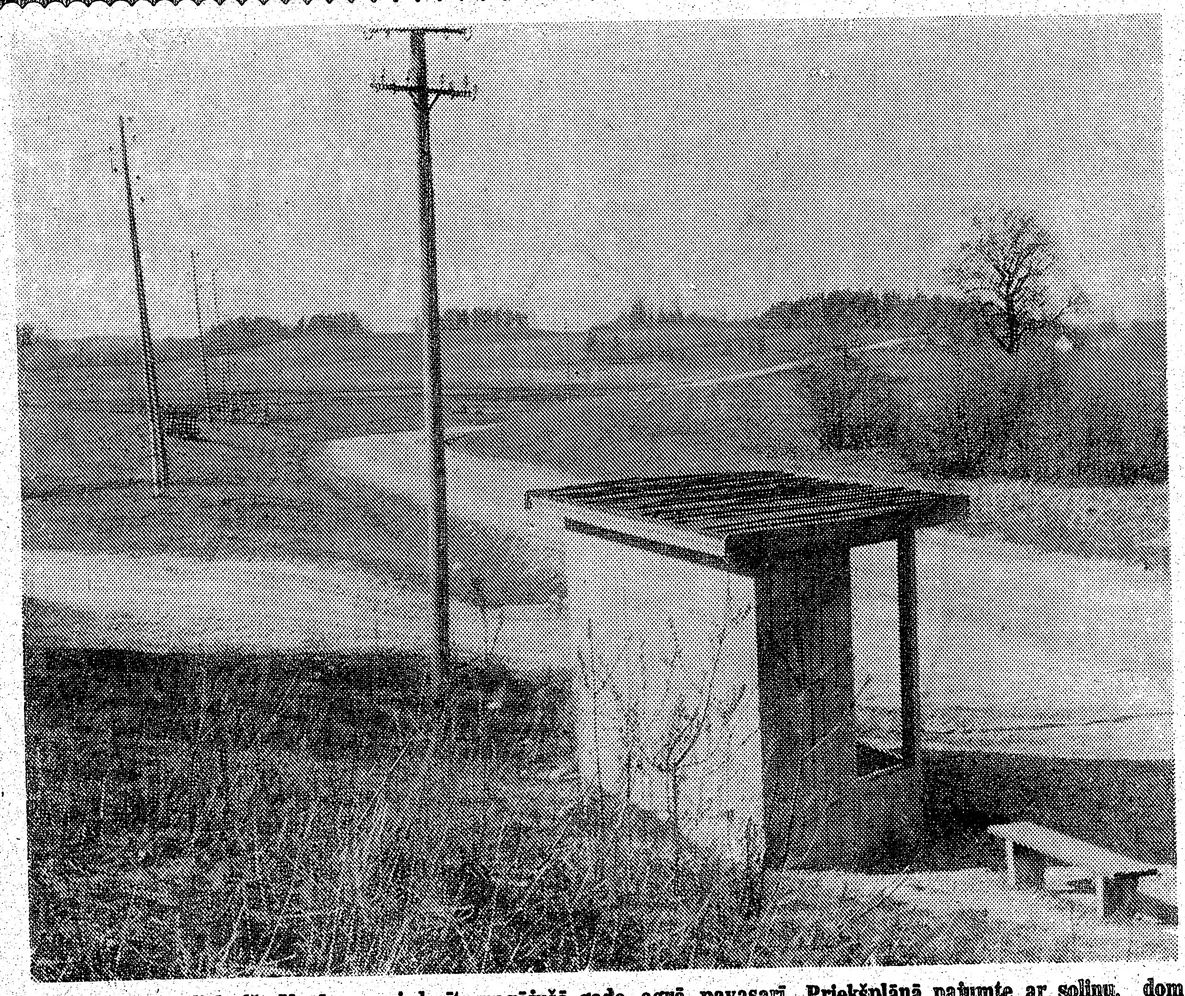

Jākabpils - Neretas lielceļš. Uzņēmums izdarīts pagājušā gada agrā pavasarī. Priekšplānā pajumte ar soliņu, domājams, autobusu pieturas vieta. Lielceļi ir klusi, tāpat tālumā redzamās atmatas. Latv. Nacionālā Fonda archīvs

Ļoti svarīgi

AUTOMAŠĪNAS UZ LATVIJU

Vislabākā dāvana Jūsu piederīgiem. Tikai uz īsu laiku. Ātra piegāde.

PILNĪGA GARANTIJA.

Ilgi gaidīta, pilnīgi jauna

ZHIGULI VAZ 2101
pilna cena US $ 3,275.00
MOSKVITCH 412 IE, luksa modelis US $ 3,275.00
MOSKVITCH 408 IE, pilna cena US $ 3,009.50
ZAPOROZHETS ZAZ 966, pilna cena US $ 2,012.50

Ļoti ierobežotā skaitā, tāpēc nenokavējiet, pasūtiniet tagad.

PASŪTINIET TIKAI CAUR

INTERTRADE EXPRESS CORP.

125 East 23rd Street
Fifth Floor
Tel. 982-1530

Mums ir 23 gadu pieredze šinīs darījumos un mums ir tūkstošiem apmierinātu klientu.

RELIĢISKĀ DZĪVE

Māc. P. Nesaule

Sastapsanās ar Kristu

Mēs ik dienas sastopamies ar cilvēkiem; dažas sastapšanās var kļūt ļoti nozīmīgas mūsu dzīvē. Franču rakstnieks Viktors Igo savā darbā „Nožēlojamie" stāsta par kādu paklīdušu vīru, kuŗu sastapšanās ar īstu Kristus kalpu pārvērš par krietnu cilvēku. Literātūrā ir sastopami arī pretēji piemēri; tāds ir Krustiņš Blaumaņa lugā „Pazudušais dēls".

Satikšanās ar cilvēkiem var mūs pacilāt, aizraut labam un daiļam, bet var arī gremdēļ. Tautas izteicienam — „saki man, ar ko tu satiecies, un es tev teikšu, kas tu esi" ir liela taisnība. Mūsu ietekmēšanai pozitīvā virzienā sevišķi nozīmīga ir sastapšanās ar Kristu. Par to vēstī evaņģeliji, un to apstiprina pati dzīve.

Muitnieks Matejs, sastopoties ar Kristu, top par Viņa mācekli. Evaņģelijs stāsta par kādu dažādiem komplekšiem saslimušu sievieti, ka no viņas, tai sastopoties ar Jēzu, „izgājuši septiņi ļauni gari," (Lūk. ev. 8,2). — Mācekļi pēc Jēzus nāves piedzīvojuši iekšēju sabrukumu, kas izpaudies bailēs un bēgšanā no dzīves: „. . .mācekļi, bīdamies no jūdiem, bija sapulcējušies aiz aizslēgtām durvīm. . ." (Jāņa ev. 20,19). Divi no viņiem pat atstāj Jeruzālemi. Satikšanās ar augšāmcēlušos Jēzu atbrīvo mācekļus no bailēm, apatijas un iekšēja nespēka; Tomu tā atbrīvo no šaubām par Jēzus dievišķību. Nācis saskarē ar Kristu, Toms izsaucas: „Mans Kungs un mans Dievs!" (Jāņa ev. 20, 28).

Satikšanās ar augšāmcēlušos Kristu bija ļoti nozīmīga mācekļu dzīvē, piešķirot tai jaunu jēgu. Saskare ar Kristu var kļūt ļoti nozīmīga arī tavā dzīvē, jaunais draugs! Tu varbūt jautāsi, kādā veidā šodien iespējams sastapties ar Jēzu. Atraisīdamies no šīs pasaules, Kristus saka: „Redzi, es esmu pie jums ik dienas līdz pasaules galam!" (Mat. ev. 28, 20).

Mūsu ticības tēvs Mārtiņš Luters ir atzinis, ka ar Kristus augšāmcelšanos un atraisīšanos no šīs pasaules mums ir dota iespēja visur un vienmēr Viņu satapt. Viņš nav tālu nevienam no mums, kaut arī fiziskām acīm neredzams. Ar viņu tuvāk sastopamies, lasot un studējot viņa vārdus. Viņš ir pie mums, kad lūdzam; Viņš ir klāt Svētajā Vakarēdienā. Viņš tāpat spēj iejūsmot un aizraut cilvēku visam labam un dievišķam kā savas zemes dzīves laikā.

Pirms dažiem gadiem lasīju kādā reliģiskā žurnālā par ievērojamu boksa čempionu, kas atradies ceļā, lai atriebtos savam pretiniekam. Ejot garām kādam dievnamam, pa atvērtajām durvīm viņa ausis aizsnieguši vārdi: „Ja jūs nepiedodat, tad arī Jūsu Tēvs debesīs nepiedos jūsu pārkāpumus," (Marka ev. 11, 26). Ieinteresēts dzirdētajos vārdos, viņš iegājis dievnamā. Mācītāja dedzīgā liecība par Kristu viņu ietekmējusi tik dziļi, ka viņš atstājis dievnamu tikai pēc dievkalpojuma beigām, pilnīgi atbrīvojies no atriebības domām. Viņš vēlāk atzinies, ka dievkalpojuma laikā it kā dzirdējis paša Kristus balsi, un viņa ausīs nemitīgi skanējuši vārdi: „Piedodiet, tad arī jums tiks piedots!"

Atstāstītais gadījums rāda, ka arī šodien mums ir iespējams satikties ar Kristu un arī, cik tas nozīmīgi. Sevišķi svarīgi tas ir apstākļos, kas mums liek ik dienas sastapties un būt kopā ar cilvēkiem,, kas par visu to, kas kristīgā skatījumā ir labs un svēts, smīn un zobojas, un kuŗu tuvums mūs nomāc. Saglabāt ticību un sirds skaidrību šīsdienas pasaulē ir visiem grūti, bet jo sevišķi jaunatnei. Viss tas lai mudina mūs izmantot katru iespēju tikties ar Kristu un palikt Viņa gaismā!

Jādomā arī par vecajiem ļaudīm

Uzsākot šogad savu 17. gada gājumu, Latviešu ev.-lut. draudžu apvienības mēnešraksts „Ceļa Biedrs" rakstā „Uz jauna gada sliekšņa" saviem lasītājiem cita vidū norāda:

Daudzas zīmes patiesi rāda, ka nākamie gadi mūsu dzīvē var būt grūtāki un ne vieglāki. Ne tikai dzimtenes labā, bet arī šeit darba lauks uzliek lielākus pienākumus ar katru dienu. Mēs daudz domājam un runājam par savu jaunatni, un tas ir nepieciešami, bet mēs nedrīkstam izlaist no acīm mūsu vecos ļaudis, kuŗu dzīve daudzkārt sarežģījas. Kas ar daudzmaz jūtīgu sirdi ir staigajis pa slimnīcām vai veco ļaužu mītnēm — vai pats tur atradies — tas nevar vairs to aizmirst. Lai Dievs pasarga, ka mēs nocietinātos vienaldzībā pret savu brāļu un māsu vajadzībām un ciešanām! — Šīs pārdomas gadu maiņā lai mūs nedara par pesimistiem, kaut „šīs dienas ir ļaunas" (Efez. 5, 16) un „netaisnības noslēpumainais spēks ir darbā" (2. Tesal. 2, 7). Pacelsim savas acis un sirdis uz Jēzu Pestītāju, kas ir stiprāks par visu ļaunumu un uzvarējis nāves un velna varu! Tādā apziņā mēs varējām priecīgi svētīt Kristus dzimšanas svētkus un ar mieru un paļāvību ieiet arī jaunajā gadā, lai ko tas nestu.

Šie nav Salamana sakāmie vārdi

Dažiem cilvēkiem laiks ir liela problēma, tie nezin, ko darīt ar laiku. Tas ir nepareizi. Laiks nav problēma cilvēkam, bet cilvēks ir problēma sev.

***

Vai tu mīli dzīvi — jautā Benjamins Franklins, tad netērē laiku nelietderīgi, jo laiks ir dzīves sastāvdaļa.

***

Vai tu iztukšo savu naudas maku atkritumu bundžā? — Saprotams, nē! Tātad, kāpēc tu izsvaidi savas stundas un minūtes, kas ir vērtīgāka manta nekā nauda?

Tie mazie darbiņi, kādus mēs darām no dienas dienā, nekustina pasauli, bet tie kustina mūsu „iekšējo" pasauli.

***

Tu esi, ko tu domā, kas tu esi. Tu spēj darīt to, ko tu domā, ka tu spēj darīt. Tavas attiecības pašam pret sevi tevi ceļ vai gāž.

***

Pasīvā dzīve. — No gultas — pie galda — pie laikraksta — restorānā — TV priekšā — gultā . . . Bet ir arī aktīva dzīve: „Dari lielas lietas priekš Dieva un sagaidi lielas lietas no Dieva."

***

Universs. — Tu vari uzticēties universam, kas izaudzina puķes . . . kuŗā ir dzīvojis Ģēte, kas radīja Faustu . . . kuŗā redzamas Mikelandželo skulptūras . . . kuŗā iespēlēta Bēthovena Devītā simfonija . . . kuŗā atskan Bacha Sv. Mateja Passija . . . kuŗā tu sajūti sevī prieku, kad stāvi vienā no Alpu kalnu virsotnēm . . . kuŗā tev ir drosme mirt par kādu lielu ideju . . . kuŗā ir pazīstama mātes mīlestība uz savu bērnu . . . kuŗā Dieva Dēls mira pie krusta par tevi un mani . . . kuŗā valda Dievs, kas ir mīlestība.

***

Kas ir cilvēks? — No kurienes es esmu nācis? Kāpēc es esmu šeit? Uz kurieni es eju? — Tie ir nopietna cilvēka nopietni jautājumi.

Kas ir cilvēks? — reiz jautāja dziesminieks. Un te ir viņa atbilde: „Mazliet Tu viņu (t.i. cilvēku) esi atšķīris no Dieva, ar godību un varenību Tu viņu esi greznojis, un esi to darījis par valdnieku . . . "

Bet „valdnieks" var būt tikai tas, kas spēj pats sevi valdīt. Un par sevi es valdu tad, kad Kristus valda pār mani. Tad cilvēks ir atkal kļuvis par radījumu pēc Dieva ģīmja un līdzības.

Ja gribi būt nelaimīgs . . .

Domā daudz par sevi un nedomā par citiem. Stāsti citiem daudz par sevi. Visur un vienmēr uzsveŗ savu „Es". Sagaidi visur godināšanu un sumināšanu. Neļauj citiem par sevi daudz runāt. Ievēro, ko citi stāsta par tevi. Turi citus aizdomās. Esi skaudīgs un greizsirdīgs. Nepiedod nevienam. Tici tikai sev. Centies panākt, ka citi atzīst tavas domas. Nekad neaizmirsti savus labos darbus. Bēdz no tādiem, kas tevi kritizē. Mīli tikai sevi! Šī recepte ir 100% droša, ka tad tu būsi nelaimīgs

— Kaut kur lasīts

Kas ir praktiskā kristietība

PERSONĪGĀ DZĪVĒ:

nelaimē — drosme,
vājībā — spēks,
kārdināšanā — uzvara,
krišanā augšāmcelšanās.
Mājās — laipnība,
darbā — godīgums,
sabiedrībā — pieklājība,
draudzē — brālība,
pasaulē — paļaušanās uz Dievu.

LŪDZU KLAUSIETIES
raidījumu 16. gadagājumā
Toronto Latviešu misijas radio
BRĪDIS AR DIEVU
katru svētdienu, no pl. 9 — 9.30
Niagaras WHLD raidītājs (vilnis 1270)
Informācija — tālr. Toronto 261-4218.

Dievkalpojumi

Kanadas baznīcās

Archibīskaps A. Lūsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 3, Ont., tālr. 767-2310. Sv. Jāņa draudze, tālr. 921-3327, 200 Balmoral Av.

30. janvārī plkst. 11 dievkalpojums, plkst. 10.30 svētdienas skola. Iesvētes mācības pēc dievkalpojuma.

Māc. Ā. Čops, 38 Balaby Cr., Don Mills, tālr. 449-4087; Sv. Andreja draudze, tālr. 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto 9.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. 757-2739. Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnava baznīcā, 361 Danforth Avenue.

BRAMPTONĀ

30. janvārī, plkst. 1,30 pēcp. dievkalpojums Grace United baznīcā.

MONTREALA

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal 28, P.Q. Tel. HU 9-3224. Montrealas latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudze Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Ave.

30. janvārī pl. 1.30 pēcp. dievkalpojums. Pēc dievkalpojuma draudzes gada sapulce.

6. februārī pl. 1.30 pēcp. draudzes darbinieku svinīgā solījuma dievkalpojums.

8. februārī (otrdien) pl. 2 pēcp. pensionāru sanāksme draudzes namā.

13. februārī pl. 9.30 no rīta Svētdienas skolas un jaunatnes dievkalpojums.

20. februārī pl. 11 no rīta dievkalpojums angliski, pl. 1.30 pēcp. Lielās Lūdzamās dienas dievkalpojums.

OTAVA

Māc. E. Lange, 864 Pleasant Pk. Rd.; tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut. Miera draudze Sv. Pēteŗa lut. baznīcā, 400 Sparks ielā.

30. janvārī dievkalpojums nenotiek.

Draudzes gada sapulce 5. februārī.

HAMILTONA

Hamiltonas latviešu ev.-lut. Kristus draudze, 18 Victoria Avenue South.

30. janv. pl. 10.30 no rīta dievkalpojums bērniem ar sekojošu svētdienas skolu; plkst. 11.00 no rīta dievkalpojums pieaugušiem; plkst. 10.15 stunda abām Bībeles klasēm.

Edvarts Tūters

TU ESI SARDZĒ LIKTS

Tu esi nolikts te
Kā sardzē kaŗavīrs;
Bēgt prom tu nedrīksti —
Jo neesi vēl brīvs.

Bēgt prom tu nedrīksti —
Jo lemts tev liktens tāds;
Tu esi sardzē likts —
Līdz jauna maiņa nāks.

Tu aiziet nedrīksti
Kā zūd un aiziet sniegs;
Tu esi sardzē likts —
Pār tiem, kam dziļš ir miegs.

. . . Tu esi nolikts te
Kā sardzē kaŗavīrs;
Bēgt prom tu nedrīksti —
Jo neesi vēl brīvs.

REDAKCIJAI PIESŪTĪTI IZDEVUMI

„Ceļa Biedrs", 10.(160.) n-rs, 1971. g. decembris, mēnešraksts kristīgai dzīvei, Latviešu ev.-lut. draudžu apvienības Amerikā izdevums, redaktors J. V. Strautnieks, 16 lp.

„Kristīgā Balss", 12. n-rs, 1971. g. decembris, 42. gads, Amerikas latviešu baptistu draudžu apvienības mēnešraksts, redaktors R. Ekšteins, 16 lp.

„Meie Elu" — kalendārs 1972. gadam, laikraksta „Meie Elu" izdevums, 112 lp.

„Lithuanian Days" (Lietuviu Dienos), 10. n-rs, redaktors Bernardas Brazdžionis, 22 lp.

Jānis Zariņš — „Kāvu gads", no kaŗavīra dienas grāmatas, I daļa apgāda Vaidava izdevums 1971. g., 430 lpp.

„Mēs dzīvojam ticībā", Aleksandrs Veinbergs, LELDAAs izdevums, 1972. g., 190 lpp.

„Labietis", 42. burtnīca, dievturu izdevums, redaktors Arvīds Brastiņš, 22 lp.

„Ziemeļkalifornijas Apskats", janvāŗa burtnīca, Ziemeļkalifornijas Latviešu biedrības izdevums, redaktors Ojars Celle, 20 lp.

„Oregonietis", 1971. g. decembŗa burtnīca, Oregonas latviešu biedrības izdevums. informācijas pārzinis E. Skudra, 20 lp.

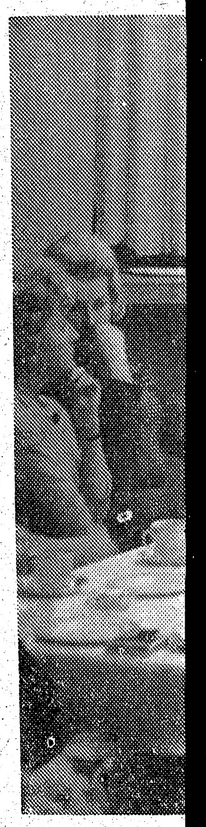

Toronto latv
mā Toronto.
rektrise V.

ATZINU

Toronto lat
augstskolas ģi
nu vecāku un s
cē 16. janvārī
gimnazijas dire
vieša izvirzīja
latviskas audzi
cīšanas mērķu
šanā skolai jā
cākiem.

Latviskas au
āls mērķis iz
latviešus ar l
īpašībām, labie
un tikumiem. K
dzēt skolai? Ja
sabiedrībā pa
daudz laika. A
ves apstākļos
ku un skolas
augt par sting
viešiem, kas
bu savai tauta

Skolas darb
problēmu. Da
kārtīgi nāk sk
bojas, pavirši
las darbus, n
tāju aizrādīj
disciplīnu. Ir
mi skolēni, ka
disciplīnēti sk
prāt piedalās
las darbā izjūt
du trūkums,
valodā un lit
ņā nepieciešam
tojumi mācību
stundu plānā.
kārt, vēlas
stundu un liel
las darbā, kā
vielas izvēlē.

Vecāki var
skolas problē
viņi uzmanīg
bērnu gaitām
tās. Vecākien
bērni iegādāj
matas, apmēr
tībā māc. ga
bieži atsakās
cību līdzekļus

Skolēnu pa
arī sarīkojum
meklēšanā. 18
pējā sarīkoju
apvienojami
viņi nodarbi
zāciju dažād
Skolas sarī

Toronto latviešu tautas augstskolas ģimnazijas gadskārtējā skolotāju un vecāku pārrunu vakarā 16. janvārī Latviešu namā Toronto, no kreisās: K. Predītis, A. Plampe, L. Vīks (sniedz paskaidrojumus), E. Ezera, A. Sudmalis, ģimnazijas direktrise V. Slavieša, I. Pilpe, H. Miķelsons, J. Ozols un E. Bērziņš. Foto: Verners Cinis

Kā vecāki var palidzēt skolai

ATZINUMI UN IEROSINĀJUMI TLTA ĢIMNAZIJAS SKOLĒNU VECĀKU UN SKOLOTĀJU SAPULCĒ TORONTO

Toronto latviešu tautas augstskolas ģimnazijas skolēnu vecāku un skolotāju sapulcē 16. janvārī Latviešu namā gimnazijas direktrise V. Slavieša izvirzīja un paskaidroja latviskas audzināšanas un mācīšanas mērķus, kuru īstenošanā skolai jāsastrādā ar vecākiem.

Latviskas audzināšanas ideāls mērķis izaudzināt labus latviešus ar labām rakstura īpašībām, labiem paradumiem un tikumiem. Kā vecāki var līdzēt skolai? Jaunatne latviešu sabiedrībā pavada samērā daudz laika. Arī negātīvos dzīves apstākļos jaunatne vecāku un skolas ietekmē var izaugt par stingra rakstura latviešiem, kas apzinās piederību savai tautai.

Skolas darbā izvirzās daudz problēmu. Daļa skolēnu nekārtīgi nāk skolā, bieži nosebojas, paviršī sagatavo skolas darbus, nerespektē skolotāju aizrādījumus, neievēro disciplīnu. Ir arī labi, teicami skolēni, kas ir sekmīgi un disciplinēti skolas darbā, labprāt piedalās pārrunās. Skolas darbā izjūtams darba stundu trūkums, sevišķi latviešu valodā un literātūrā. Šai ziņā nepieciešami daži pārkārtojumi mācību programmā un stundu plānā. Skolēni, savukārt, vēlas mazāk mācību stundu un lielāku brīvību skolas darbā, kā arī — mācības vielas izvēlē.

Vecāki var daudz palīdzēt skolas problēmu risināšanā, ja viņi uzmanīgāk sekos savu bērnu gaitām skolā un ārpus tās. Vecākiem arī jāseko, lai bērni iegādājas mācību grāmatas, apmēram 10 dol. vērtībā māc. gada laikā. Skolēni bieži atsakās vajadzīgos mācību līdzekļus iegādāties.

Skolēnu patvarība izpaužas arī sarīkojumu nekārtīgā apmeklēšanā. 18. novembra kopējā sarīkojumā skolēni grūti apvienojami vienā grupā, jo viņi nodarbināti citu organizāciju dažādos pienākumos. Skolas sarīkojumos skolēni bieži atturas no piedalīšanās tautas dejās un rotaļās. Lai veicinātu disciplīnu, skolas darbu un labāk informētu vecākus, paredzēts nākotnē atļaut katram skolotājam atsevišķi novērtēt savās stundās un priekšmetā skolēnu uzvešanos, uzmanību, kārtību un uzcītību, pielīdzinot uzvešanās atzīmi pārējām atzīmēm.

V. Slavieša aizrādīja, ka 1972. gads nodēvēts par latviešu valodas gadu ar nolūku uzlabot, paplašināt latviešu valodas prasmi ģimenēs, skolās, jaunatnes organizācijās un plašākā sabiedrībā. Jaunatnei vairāk jāpraktizējas latviešu valodā. Jānovērš trūkumi valodas kultūrā, kas nevērības pēc radušies ilgajos trimdas gados.

L. Vīks sīkāk informēja par Latviešu valodas komisijas mērķiem un darbu. Šī gada kultūras dienās pārsvarā paredzēti valodnieku referāti, pārrunas un semināri par latviešu valodas kopšanu un tās rakstības nostabilizēšanu.

Debatēs vecāki aizrādīja, ka skolēniem dota pārāk liela brīvība pārrunājamās vielas izvēlē. Skolēniem pašiem grūti izvēlēties attiecīgu vielu latviešu laikrakstos. Labāk debatējamo vielu klasē lasīt un pēc tam pārrunāt. Jārūpējas, lai skolēni nenovirzītos no temata.

Vecāki atzina, ka 18. novembra kopējā sarīkojumā jāpiedalās arī skolēnu vecākiem.

Ģimnazijai kopējā sarīkojumā jāpiedalās organizētā veidā. Vēlama skolēnu piedalīšanās sarīkojumos ne tikai formas, bet arī tautas tērpos. V. Slavieša paskaidroja, ka skolēni tautas tērpos var piedalīties katrā sarīkojumā. Tautas tērpi jāizceļ goda vietā.

Debatēs par latviešu valodu atzina, ka tā ģimenēs ir pārāk šaura. Bērni automatiski pāriet sarunās uz angļu valodu. Ģimenēs bērnos vairāk jāattīsta pareizas valodas izjūta. Vēlams, lai vecāki sarunātos ar bērniem latvieu švalodā. Bērni maz lasa latviešu grāmatas. Bērni ģimenē pamazām jāieaudzina latviešu valodā, jāmudina izteikt savas domas un izjūtas pareizā un tīrā latviešu valodā. Vecākiem jāpalīdz bērniem pārvarēt izteiksmes grūtības, jāpavairo viņu ārdu krājums. Vēlams, lai jaunatne pēc ģimnazijas beigšanas papildinātos latviešu valodas semināros.

Liela nozīme latviešu valodas nostiprināšanā ir ģimnazijas drāmatiskajam pulciņam.

Jāieinteresē latviešu valodā arī jaunieši, kas atraisījušies no latviešu sabiedrības. Vecākiem jāseko, lai bērni, mācoties kanadiešu skolās, neaizmirstu savu tēvu valodu.

Vecākiem jāapzinās, ka viņiem sistēmatiski jācīnās par latviešu valodas saglabāšanu un izkopšanu savos bērnos. Tā ir cīņa par tautas nākotni. Šai nolūkā vecākiem ar bērniem ne tikai jārunā latviešu valodā, bet viņi arī jāierosina lasīt latviešu grāmatas un laikrakstus.

Plašas debates izraisījās par piekto, neobligāto stundu ģimnazijas darba plānā. Atzina, ka piektai, neobligātai stundai maza nozīme jaunatnes mācīšanā un audzināšanā. Ieteica interešu grupas iedalīt obligātajās stundās. Piekto stundu varētu saīsināt, bet padarīt obligātu. Skolēni no piektās, brīvprātīgās stundas parasti izvairās, lai pavadītu laiku savās izpriecās ārpus skolas.

Vecāku pārsvars izteica vēlēšanos, lai bērnus nodarbinātu skolā arī piektajā stundā.

Debatēs ierosināja paaugstināt mācību maksu ģimnazijā līdz 40 dol. mācību gadā. Pret to protestēja vairāki vecāki. Ierosināja skolas naudu pakāpeniski paaugstināt, ja to laikā nesamaksā. Sanāksme vienojās palikt pie līdzšinējās kārtības, paturot ziedojumu listes.

L. Vīks

Ļoti vērtīgi dāvanu saiņi SPECIĀLI UZ LATVIJU

IEPRIEKŠ SAMAKSĀTI. SAŅĒMĒJAM NEKAS NAV JĀMAKSĀ.
ĀTRA PIEGĀDE

Mūsu speciālie saiņi dod lielāko vērtību jums un jūsu piederīgiem.

IMITĒTIE ĀDAS KAŽOKI ir labākā un vērtīgākā dāvana jūsu piederīgiem, kas vienmēr viņiem liks jūs atcerēties.

Pasūtiniet šos ļoti vērtīgos un siltos kažokus. Izvēlaties minka (strīpaino vai vienkāršo) vai karakula.

Cena tikai $108.00

10 GALVAS LAKATI $54.90

5 vilnas lakati ar lielu vai mazu puķu, kā arī austrumnieciskiem musturiem un 5 zīda lakati, dažādās krāsās.

Ar gaisa pastu $63.40

SPECIĀLS DĀVANU SAINIS $169.00

Labākās kvalitātes vērtīgi audumi.

3 jardi kungu ziemas mēteļu 100% vilnas drāna, 3 j. dāmu 100% vilnas mēteļu drāna, 3½ jardi kungu 100% vilnas uzvalku drāna, 3 jardi dāmu ziemas 100% vilnas kleitas drāna, 2 dubultpalagi, 2 spilvenu pārvalki, 6 musturoti dvieļi.

SPECIĀLS PĀRTIKAS SAINIS $62.00

10 mārciņas cūku tauku, 10 mārc. kviešu miltu, 10 mārciņas rūsu, 10 mārciņas cukura.

Vēl daudz vairāk speciālu saiņu. Pieprasiet mūsu ilustrēto katalogu.

PASŪTINIET TAGAD TIKAI

INTERTRADE EXPRESS CORP.

125 East 23rd Street, Fifth Floor
New York, N. Y. 10010
Tel. 982-1530

Mums ir 23 gadu pieredze šai uzņēmumā un mums ir daudzi tūkstoši apmierinātu klientu.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ

125 BROADVIEW AVE., Toronto 250, Ont.

Lūdzu sūtiet man LATVIJU AMERIKĀ uz

☐ vienu gadu $21.—
☐ 6 mēnešiem $11.50
☐ 3 mēnešiem $ 6.—

Mr., Mrs., Miss .....

Adrese: .....

.....

Čekus lūdzam rakstīt uz LATVIJA AMERIKĀ PUBLISHING LTD. vārda.

Datums .....

LAIKRAKSTA LATVIJA AMERIKĀ

ATVEVIŠĶI NUMURI PĒRKAMI TORONTO LATVIEŠU VEIKALOS

☆

„Latvija Amerikā" vajadzīgi

abonementu un sludinājumu pārdevēji

pilnam vai daļējam darba laikam
Labs atalgojums.
Zvanīt: 465-7902

(3. turpinājums)

ZEMNIEKU NEMIERI ● DZIMTBŪŠANAS ATCELŠANA ● ATKAL NEMIERI

Vācu muižnieku nežēlīgā apiešanās ar latvīteru zemniekiem turpinājās. Tā radīja dziļu naidu pret varmākām. Vācu muižnieki to sajuta, bet nekā nedarīja, lai attiecības uzlabotu.

Tad uzliesmoja zemnieku nemieri. Kā vecās kronikās var lasīt, pirmie nemieri radušies 1771. gadā Alūksnes draudzes Lāzberģes muižā. Nemieri apspiesti un nemiernieki saņēmuši bargus sodus. Nu, ja es tur būtu bijis, tad tā lieta būtu savādāka. Ar mani tik viegli galā netiktu. Paprasiet manas draudzes agrākām padomēm. Citreiz, jau lielākā apjomā, zemnieku nemieri izcēlušies 1802. gadā, Kauguros. Zemnieki bijuši nemierā, galvenokārt, ar viņiem uzlikto kroņa nodokli jeb tā saucamo galvas naudu. Zemnieki sapratuši, ka tagad ir kroņa vīri un gar muižniekiem tiem vairs nav daļas.

Taču tā nebijis, un nekas nav panākts. Zemnieki apcietināti, sodīti ar miesas sodu — pērot rīkstēm baznīcas priekšā. Labi, ka toreiz tur negadījos.

Kad sācies 18. gadu simtenis, zemnieku liktenis mainījies. Muižnieki, vērojot, ka citās zemēs zemnieki kļūst brīvi ļaudis un ka to nevar noslēpt arī no latvīteriem (jau arvien biežāk dēvētiem par latviešiem), piekrita cara tētiņa lēmumam — atcelt dzimtbūšanu.

Tas notikās tā, kā vēlāk Mammiņheimas dīpīšu nometnē. Tur arī kāda grupa smalkāko letiņu pārējos uzskatīja it kā par dzimtscilvēkiem un gribēja, lai tie apkopj viņu apartamentus. Kad daļa sāka buntoties un grasījās iet pie UNRRAs direktora, kungi manifestēja, ka turpmāk katrs pats aptīrīs savu degungalu.

Arī šīs vēstures autors toreiz bija buntavnieku vidū. Galvenokārt, kā padomdevējs pie kūdīšanas. Viņš nebija piemirsis revolūcijas saukli: „Biedri — uz priekšu! Es pats gar stūri..."

Zemnieki kļuva brīvi. Bet viņu zeme pārgāja muižnieku īpašumā, un viss palikās pa vecam — ir klaušas, ir pātaga...

Atkal sākās kurnēšana. Nepateicīgie zemnieki par brīvlaišanu nemaz nepriecājās. Bet nu jau tos apspieda ar krievu zaldātu palīdzību. Tā sakot — krievi palīdzēja vāciem apspiest latvīterus — latviešus, lai vēlāk varētu tos atbrīvot no to pašu vācu varas.

Zemnieki turējās godam. Nelīdzēja ne spaidi, ne sodi. Latvieši bija nesamierināmi.

Spīts un buntošanās, liekas, latviešiem pārgājusi asinīs no paaudzes uz paaudzi. No latvīteriem uz latviešiem un letiņiem. To redz vēl tagad. Tikko kādai biedrībai ievēl prezidentu, valdi un citus amatvīrus, nav tie vēl sākuši ne valdīt, ne valdīt, daļa biedru jau buntojas. Ne materiālu aprēķinu vai goda dēļ, bet tikai tāpat, aiz iedzimtības.

Daudzi brīnās: kādēļ es sastāvu tikai tādās biedrībās, kuŗu valdes atrodas apm. 2000 jūdžu attālumā. Vienkārši — tā paša mīļā miera labad. Uz buntošanos man ir nags, bet braukt uz sēdēm un sapulcēm uz Bostonu, Ņujorku vai Toronto nav naudas. Tā manām valdīšanām ir miers no manis un man no viņām.

PĀRIEŠANA KRIEVU TICĪBĀ ● MĀJU IEPIRKŠANA

Ap 18. gadsimta vidu kādreizējie latvīteri, nu jau pilntiesīgi latvieši, piedzīvoja lielas pārmaiņas. Pirmkārt — ticības lietās.

Tā kā vācu mācītāji palīdzēja muižniekiem latviešus apspiest, latvieši sāka pāriet pareizticībā, ko dēvēja par krievu ticību, cerēdami, ka krievu popi būs labāki. Lūgs ķeizaru, lai dod zemi un vairāk brīvības.

Muižnieki satrūkās. Tā varēja palikt bez klaušiniekiem. Solot zemi Krievzemē un citādus pasaulīgus labumus, pareizticīgo priesteŗi aizvilināja daudzus. Deviņpadsmitā gadsimta beigās arī manos tēva rados ir vairāk krievu nekā lukturu, kā pareizticīgie sauca luterāņus. Mans tēvs gan nebija devies uz Krieviju, bet barons fon Kālens bija pasteidzies nometināt Grašu pagasta mājās krievu zemniekus, tā iegūstot krietnu skaitu klaušinieku.

Nesen, Jaunajā pasaulē, kaut kas līdzīgs gandrīz notika ar mani. Ticību mainīt gan neaicināja, tikai draudzi. Bet jaunās draudzes organizētāji nevarēja garantēt prasību — pēc nāves debesīs iecelt mani kādai eņģeļu grupai par virsseržantu. Paliku vecā draudzē.

Dīpīšu laikos esmu mācījies, kādam jābūt sabiedriskam darbiniekam. Vēl šodien neesmu aizmirsis to cildeno tautieti Mammiņheimas nometnē, kuŗš par vainaga nolikšanu un dažu atvadu vārdu pateikšanu pie kāda mirušā kapa pieprasīja divas pacinas cigarešu.

Lai atturētu latviešu zemnieku pāriešanu krievu ticībā un lai muižnieku zemes nepaliktu bez arājiem, daži muižnieki ierosināja pārdot zemniekiem zemi par dzimtu uz mūžīgiem laikiem — vēsturiskā secībā.

Par to, ka latvieši toreiz no vāciešiem pirka paši savu zemi, nav jābrīnās.

Otrā pasaules kaŗa laikā, kādā mazā pilsētiņā, dzimtenē, bija nometināti vācu robežsargi. Kādā tumšā pievakarē vācu robežsargs uz ielas apturējis latviešu jaunieti un no tā „palienējis" rokas pulksteni.

Pēc dažām dienām tuvējās lauku mājās iegriezies tas tas pats robežsargs un vēlējies pret rokas pulksteni iemainīt sviestu. Darījums noticis.

Vakarā mājās pārradies saimnieka dēls. Saimniece tam pasniegusi pulksteni, sacīdama: „Te nu tev atkal būs laikrādis. Izskatās gandrīz kā vecais."

Dēls apskatījis un noteicis: „Tas jau tas pats, ko man aizvakar vācietis nocēla no rokas."

Tā sakot — iedzimtībai liels spēks. Arī manī.

Kad izbraucu ar draugiem makšķerēt, pirmais, pat karstā dienā, man ir — sakurt upmalā ugunskuru. Tas iedzimts no tēva tēva, kādreizējā muižas rijkuŗa.

(Turpinājums sekos)

Edvarts Tūters

MĒS KĀDREIZ MODRI BIJĀM

Mēs kādreiz modri bijām:
Pa melnām kungu rijām
Caur naktīm tumšām slijām
Uz jaunas gaismas pusi.
— Mēs kādreiz modri bijām.

Tais kungu rijās melnās
Mēs pieveicām pat velnus,
Kad maizes vietā pelnus
Tie bēra mūsu delnās.
— Mēs kādreiz modri bijām.

Ar krustu un ar viltu
Kad kungi cēla tiltu
Uz tautas sirdi siltu, —
Mēs viltu noraidījām.
— Mēs toreiz modri bijām.

. . . Mēs kādreiz modri bijām.
Vai nu vairs nesamanām,
Kas domājams, kas darāms
Kad svešu mali malam, —
Zem trimdas palsām sijām?

Kapt. Juris Zvanīt

De

(Nobeigun

ASTOTĀ D

No rīta, izlienot
jām visnožēlojamā
bars, kādu jebkad
jis. Izsalkuši, net
un pilnīgi bez ene
gais prieks, ko di
bija atgriešanās
Mums nebija vair
tikai krūze silta
vēl pūta diezgan
sis bija zilas un
sadzītais sniegs s
dzamību uz pāris
Pārbaudīju tempe
dījās, ka naktī tā
—48 F°. Lielā ste
teltis un sasaiņoj
dzīvi". Viss, kas
stāvēja prātā, bi
atgriešanos nome
arī vējš un sniegs
tik bīstami. Tomē
brīdī paši savas
dēļ piekrāpāmies
— vairāki apsald
vaigi.

Ap plkst. 11 ie
kamanas. Man at
Tā kā biju kursa
nieks, varēju izb
pirmo grupu. Snie
ja sadzīts lielās
mūsu sniega kama
ti sekot savām
laika iebrauktajā
apm. 30 minūšu
radāmies Resolut
savus nometņoš
mus. Tad sākās
normālajos aps
pirmie, pavadījā
minūtes zem duš
izprieca bija jābe
ārā, jo pārējie ja
dā un draudēja
ja nebeigsim.
bārdas dzīšana.
savāda sajūta re
gulī pēc 6 dienā
dāk bija, kad ād
ka lobīties nost
biju vairāk ap
biju iedomājies.

Un tad baudījā
gātīgas pusdie
mīkstu gultu. Pē
atpūtas dzīve a
ka un pagājusī
lāk, paēduši arī
sapulcējāmies bā
tur vairākas stu
jām dažu labu
gulēt ap pusnak

DEVĪTĀ

Lidmašīna no
radās jau no r
vām savas mant
bijām atceļā. B
na. Debesis lik
zilos, un saules
padarīja apkār
Bija daudz patī
rot no siltas lid
no zemes, kur
pazūd stindzin
priekšā. Ceļa l
nogulējām. Bija
sasniedzām Edi

Dienas Arktil
jušas cienīt lie
uztver kā pašas
tamas. Mājās
un aukstumā
likās tāls un ne
sapnis.

Kapt. Juris Zvanītājs

Desmit dienas Arktikā

(Nobeigums)

ASTOTĀ DIENA

No rīta, izlienot no teltīm, bijām visnožēlojamākais cilvēku bars, kādu jebkad esmu redzējis. Izsalkuši, netīri, nosaluši un pilnīgi bez enerģijas. Vienīgais prieks, ko diena solīja — bija atgriešanās Resolutē. Mums nebija vairs brokastu, tikai krūze silta ūdens. Vējš vēl pūta diezgan stipri. Debesis bija zilas un skaidras, bet sadzītais sniegs samazināja redzamību uz pāris simt pēdām. Pārbaudīju temperatūru. Izrādījās, ka naktī tā bija bijusi —48 F°. Lielā steigā nojaucām teltis un sasaiņojām savu „iedzīvi". Viss, kas mums tagad stāvēja prātā, bija doma par atgriešanos nometnē, un tādēļ arī vējš un sniegs vairs nelikās tik bīstami. Tomēr vēl pēdējā brīdī paši savas neuzmanības dēļ piekrāpāmies, un rezultātā — vairāki apsaldēti deguni un vaigi.

Ap plkst. 11 ieradās sniega kamanas. Man atkal laimējās. Tā kā biju kursa vecākais virsnieks, varēju izbraukt jau ar pirmo grupu. Sniegs vietām bija sadzīts lielās kupenās, un mūsu sniega kamanām bija grūti sekot savām pirms neilga laika iebrauktajām pēdām. Pēc apm. 30 minūšu brauciena atradāmies Resolutē. Nodevām savus nometnošanas piederumus. Tad sākās atgriešanās normālajos apstākļos. Mēs, pirmie, pavadījām vismaz 20 minūtes zem dušas. Beidzot šī izprieca bija jābeidz un jānāk ārā, jo pārējie jau stāvēja rindā un draudēja mūs „iekaut", ja nebeigsim. Nākošais bija bārdas dzīšana. Bija pavisam savāda sajūta redzēt sevi spogulī pēc 6 dienām. Vēl savādāk bija, kad āda no sejas sāka lobīties nost — laikam gan biju vairāk apsaldējies nekā biju iedomājies.

Un tad baudījām labas un bagātīgas pusdienas un siltu, mīkstu gultu. Pēc dažu stundu atpūtas dzīve atkal likās jauka un pagājusī nakts tālu. Vēlāk, paēduši arī vakariņas, visi sapulcējāmies bārā. Pavadījām tur vairākas stundas un atstājām dažu labu dolaru. Aizgāju gulēt ap pusnakti.

DEVĪTĀ DIENA

Lidmašīna no Edmontonas ieradās jau no rīta. Ātri iekrāvām savas mantas un drīz vien bijām atceļā. Bija skaista diena. Debesis likās neizsakāmi zilos, un saules spīdums sniegā padarīja apkārtni mirdzošu. Bija daudz patīkamāk visu vērot no siltas lidmašīnas un ne no zemes, kur viss skaistums pazūd stindzinošā aukstuma priekšā. Ceļa lielāko daļu visi nogulējām. Bija jau tumsa, kad sasniedzām Edmontonu.

Dienas Arktikā bija iemācījušas cienīt lietas, ko parasti uztver kā pašas par sevi saprotamas. Mājās jutos labi. Salā un aukstumā pavadītais laiks likās tāls un nereāls, kā nelabs sapnis.

DESMITĀ DIENA

Pēdējo dienu bijām visi kopā. Pabeidzām sava kursa administrātīvo darbu un tad teicām ardievas biedriem, kas devās mājās uz citām Kanadas malām — no krasta līdz krastam.

Pārdomājis Arktikā pavadīto laiku, nācu pie šādām atziņām:

Arktika ir ļoti neviesmīlīga, auksta un nāvējoša, ja tur gadās nokļūt nesagatavojušamies. Šīs grūtības tomēr ir iespējams pārvarēt, ja nepadodas pānikai un visu dara ar prātu un apdomu.

Manas sajūtas attiecībā pret ziemeļiem tagad ir citādas nekā tās bija kursa sākumā. Es joprojām negribētu tur dzīvot, bet sals un aukstums mani vairs tik ļoti nebaida kā pirms lidojuma. Man gan ir liels respekts pret ziemeļu vētrām, bet tagad zinu un saprotu, ka izlietojot visās 10 dienās iegūtās zināšanas un pieredzi, varētu tur palikt arī dzīvs. Bet tas jau bija šo kursu nolūks — parādīt un iemācīt, kā pasargāt dzīvību, ja gadītos tur nokļūt.

Cīņā pret cilvēciskām vājībām mums, kas esam pieraduši pie siltuma, laba ēdiena un dzīves ērtībām, ziemeļi ir labs skolotājs. To varbūt drīz atcerēšos, jo man paredzama atgriešanās uz apvidu 400 jūdzes ziemeļos no Edmontonas, lai piedalītos armijas ziemas nodarbībās.

Jā, starp citu, temperātūra pagājušā gada janvārī tajā apvidū bija bijusi —50° F.

kas? kur? ko?

Town & Country Real Estate
V. PALMA pārstāvis
377 Glengarry Ave., Toronto 12, Ontario
TĀLR. 782-7246
Pērkot vai pārdodot savu nekustamu īpašumu, zvaniet nesaistīgai informācijai — 782-7246. Mājas lielā izvēlē visā pilsētā. Palīdzam sagādāt obligācijas un iemaksas māju pirkšanai uz izdevīgiem noteikumiem.

L. LUNSKY
OPTIĶIS
Atvērts no pl. 9.30—6 vak.
Ar iepriekšēju pieteikšanos.
470 College St., Toronto.

A. KRISTAPSONA
gaļas un gaļas
izstrādājumu veikals
1095 Queen Street East, Toronto, tālr. 466-5152

LATVIEŠU NAMS
491 College St., Toronto
IZIRĒ
TELPAS
sarīkojumiem ● viesībām
● klāj viesību galdus ●
Tel. 922-2931

BROADVIEW DELIKATEŠU VEIKALS
105 DANFORTH AVE. (pie Broadview)
Tel.: HO 5-9905 Ausma Miķelsone

Fotografiski darbi
ar izcilu kvalitāti!
Pieprasiet informāciju
par veikaliem jūsu rajonā
pasūtinājumu nodošanai
tālr. 863-1166
Benjamiņa
filmu laboratorija

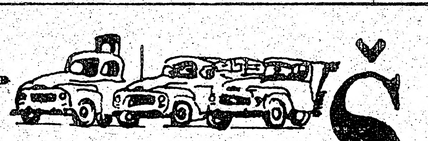

KAKTIŅŠ
Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām
(mēbeļu, būvmateriālu u.c.). Lūdzam zvanīt katrā laikā.
LE 5-6619

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD
467 Sherbourne St. Toronto 5, Ont. 924-1408
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU
IZKĀRTOŠANA

Kanadas DAUGAVAS VANAGU nams
125 Broadview Ave., Toronto 250
Piedāvā zāli pirmā stāvā (ar gaisa dzesinātāju) dažādiem sarīkojumiem. Pieprasiet telefoniski —
465-5225
Daugavas Vanagu klubs
OTRĀ STĀVA
ATVĒRTS BIEDRIEM un VIESIEM NO PIRMDIENAS LĪDZ PIEKTDIENAI NO PL. 4 p.p. — PL. 1 NO RĪTA,
SESTDIENĀS NO PL. 12 DIENĀ — PL. 1 NO RĪTA.
SVĒTDIENĀS NO PL. 12 DIENĀ — PL. 9 VAKARĀ
Dažādi dzērieni un ēdieni par mērenām cenām
Uz redzēšanos!

KALUPE
LATVISKAS ROTAS
DIMANTI — PULKSTEŅI
Zeltkales
Aldonas ĶIVLENIEKS-KORMS
Veikalā un darbnīcā 964½ Bloor St. W., Toronto 4, Ont., tālr. 533-2837

SAIŅI UZ BALTIJAS VALSTIM
un P.S.R.S.
Bez muitas: Motocikli, veļas mazgājamās mašīnas, televīzijas aparāti, ledusskapji u.t.t. Automašīnas lūdzam pieprasīt pirmās, jo to daudzums ierobežots. Jūs varat pasūtināt pārtikas saiņus līdz 40 mārciņām. Mēs pārsūtām apģērbu saiņus līdz 19,75 mārciņām. Visi sūtījumi ir apdrošināti. Mūsu veikalā ir plašā izvēlē dažādi materiāli apģērbiem un citas preces.
Ātra apkalpe ■ Slēgts trešdienās ■ Atvērts no plkst. 9 rītā līdz 7 vak., sestdienās no pl. 9 — 5 pēcp.
BALTIC EXPORTING CO.
480 Roncesvalles Ave.,
Toronto, Ont., tālr. LE 1-3098

Kanadas lielākais un labākais speciāli
EIROPIEŠU DELIKATEŠU UN
GAĻAS VEIKALS
plaša izvēle, vislabākā kvalitāte par mērenām cenām.
tip-top MEATS
DELICATESSEN
Katru nedēļu kaut kas sevišķs
1727 BLOOR ST. WEST
(pretim Keele pazemja stacijai)
YORKDALE SHOPPING CENTRE
FAIRVIEW MALL
Sheppard Ave. / Don Valley Parkway
ZIGGY'S AT SHERWAY GARDENS
(Queen Elizabeth un Highway 27)

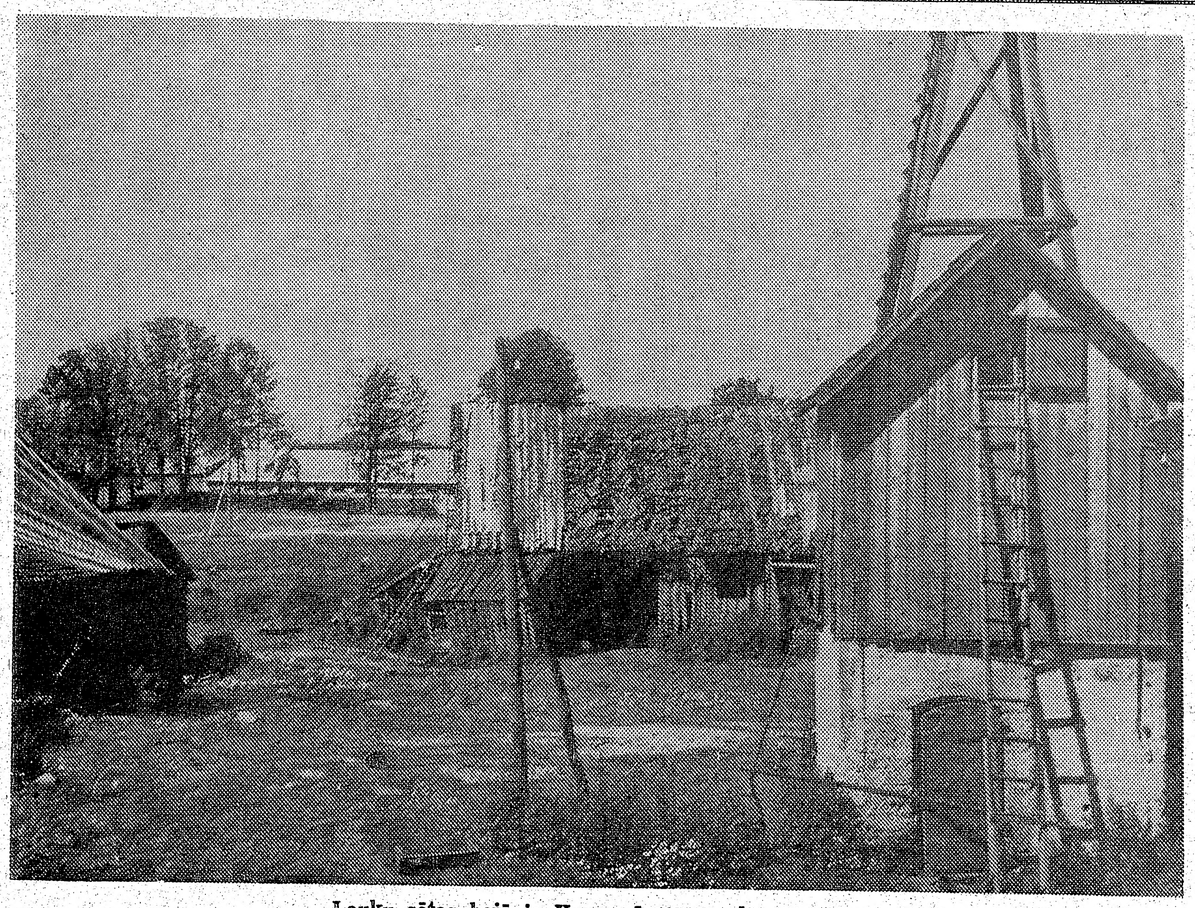

Lauku sētas bojāeja Kurzemē 1971. gadā. Latv. Nac. Fonda archīvs

TRIECIENA TEMPĀ

Spraugas dzelzs aizkarā kļūst platākas. Pa apkārtceļiem aizvien kaut kas ieslīd brīvajā pasaulē, uzraušot raksturīgas ainas no zemēm, kas jau desmitiem gadu pakļautas komūnisma tirranijai un kurās vēl dzīvais cilvēks nedrīkst domāt savu domu, bet gan nežēlīgi pakļauts trafarētam un vienam un tam pašam uzspiestu domu gājienam un rīcībai zem komūnisma žņaugiem. Ārkārtīgi nožēlojamā stāvoklī nospiesta Kremļa verdzināto zemju jaunatne un visi citi, kuŗu ceļus un domas noteic okupanti. Nevienam nav vairs atelpas brīža savai dzīvei, savām domām. Visādiem veidiem un paņēmieniem izvērsta komūnisma ideju un dzīves veida iesavināšana.

Laikraksts „Padomju Jaunatne" pauž skaudru likteni tai latviešu jaunatnes daļai, kuŗai uzspiesta komūnisma ideoloģija ar tās inkvizitorisko tempu un līdz bezjēdzībai atkārtoto fizisko un garīgo ekspluatāciju. Pārlapojot dažus Rīgā izdotos Padomju Jaunatnes eksemplārus, atklājas nožēlojamas ainas jauniešu dzīves un darba gaitās, kas nepārtraukti turpinās no dienas dienā. Zem saukļa — komjaunieti, tava vieta ir sociālistiskās sacensības pirmajās rindās — jaunatne iedzīta trieciena tempos it visās dzīves un darba nozarēs.

Ko gan visu nesalasīt šai aicinājumā? — Tūlītējs un neatliekams uzdevums komjaunatnes organizācijās ir dziļi izstudēt PSKP centrālās komitejas lēmumu par sociālistiskās sacensības organizācijas tālāku uzlabošanu, paškritiski novērtēt savu līdzdalību sociālistiskajā sacensībā un veikt nepieciešamos organizātoriskos pasākumus jaunatnes līdzdalības aktīvizēšanai sociālistiskās sacensības ietvaros. Par labu tradiciju jāpadara individuālo un kollektīvo sacensības līgumu noslēgšana, par tiem var apspriesties tieši pārskata un vēlēšanu sapulcēs, tajās var izvēlēties sacensības partneŗus un sacensības noteikumus. Komjaunatnes starmešu štābiem (kāds jauns epitets!) jāizstrādā konkrēti plāni, kā iedarbīgāk piedalīties darba ražīguma celšanā.

Kāda komjauniešu sekretāre ziņo, ka gada sākumā katrs komjaunietis pieņēmis individuālas sociālistiskās saistības izstrādāt normu par 120 procentiem. Komjauniete Stepānova, kas gaļas kombinātā strādā 8. gadu, gadu no gada pierādījusi, ka uzdevumu varot veikt pat par 130 procentiem. Kāpinot tempus, kombināts saražojis 45 tonnas desu izstrādājumu virs plāna. Par sekmīgu pirmā pusgada uzdevuma izpildi kombinātam piešķirts ceļojošais vimpelis . . .

Republikas „jūŗas ārāji" esot atsaukušies uz Maskavas rūpniecības uzņēmumu kolektīvu patriotisko aicinājumu pirms termiņa izpildīt piecgades pirmā gada uzdevumu un godam sagaidīt lielās oktobŗa revolūcijas gadadienu. Spraigi strādājot Carnikavas zvejnieku kolchoza ļaudis. Sacensībā par gada uzdevuma izpildīšanu pirms termiņa esot K. Rozenberga posma zvejnieki, kas jau nododot zivis uz piecgades otrā gada rēķina. Jau kopš pirmajām jaunās piecgades dienām Latvijas jūŗas kuģniecības kolektīvs esot iesaistījies sacensībā par gada uzdevuma izpildi pirms termiņa. Motorkuģis „Gribojedovs" piecus gadus nobraucis bez remonta un pārvadājis simtiem tonnu kravas virs plāna. Komjaunietis, skolēns un mechanizātors A. Zīvers ieguvis VLKJS Valmieras rajona komitejas balvu par uzvaru jauno arāju sacensībā. Visā republikā pilnā sparā noritot lopbarības sagatavošanas trieciennedēļa. Vidēji katru dienu strādājot 23284 komjaunieši un jaunieši. Visrūpīgāk trieciennedēļai esot gatavojušies Valkas rajona komjaunieši, tieši tādēļ tie izvirzās sacensības priekšgalā.

Šādām un līdzīgām „atrakcijām" katru dienu pārpludināti padomju preses izdevumi kā pakundzētās zemēs, tā pašā Pad. savienībā. Sacensības, virsnormas un to priekšlaicīga izpilde, aktīvisti, pirmrindnieki un visi citi komūnistisko ideju sekmētāji un diendeŗi dzen nelaimīgo padomju cilvēku no vienas piepūles otrā. Trieciena tempus komūnisti uztur it visās saimniecības un rūpniecības nozarēs, tādējādi iestāstot drīzāku tuvošanos komūnisma „paradīzei" zemes virsū, lai šī tempa mechaniskam īstenotājam, cilvēkam pietrūktu laika un domu kā savai personīgai dzīvei, tā atpūtai. Arī pēdējās tam īstajā nozīmē nemaz nav arī pēc saspriegtajām darba stundām, jo tām atkal seko mudinājumi dažādiem kursiem un nodarbēm komūnisma mācības apgūšanai.

Komūnisti ar saviem saukļiem un idejām vienmēr nostājušies pret cilvēka ekspluatāciju, tajā vainojot kapitālistiskās valstis. Bet ko gan dara paši? Tieši ar nepārtrauktām sacensībām un trieciena tempiem padomju vara ruinē tautas fiziskos spēkus un nokauj tās interesi un noslāpē tieksmes cilvēciskai dzīvei. Vai šais trieciena žņaugos un bezgalīgajās sacensībās ir uzlabojies kā paša strādātāja, tā visas padomju valsts dzīves standarts? Vai ar šiem ekspluatācijas paņēmieniem ir vairojies padomju saimnieciskais spēks un tautas labklājība? Kamdēļ vēl šodien daudz kā trūkst padomju cilvēkam, kam jau kopš 1917. gada sludināta „paradīze" zemes virsū, ja uzvaru gūs komūnisms?

Ar katru piecgadi vai septiņgadi tiek melsts un stāstīts, ka pēc tās noteikti iestāsies komūnisma „paradīze" un ka tauta varēs pa pilnam izmantot visus tās labumus. Cik jau nav pagājis šo posmu un cik vēl nepaies, komūnistiem cerot uz viņu valstības parādīšanos zemes virsū?

Saņemot sūtījumus no aizjūŗas zemēm, ļaudis aiz dzelzs aizkara kļūst priecīgi un pateicīgi par katru mazāko nieciņu. Kādā vēstulē bija lasāms, ka rakstītājs lūdz „kniepadatas". Viņiem tur noderīgs viss, kā viņiem pašiem trūkst. Tāda šodien ir īstenība, kad komūnistiskā iekārta un doktrinas vēl joprojām nevar un nevar iedzimt zemes virsū, lai kā paši dzemdētāji nepūlētos to panākt.

Tieši pēdējā laikā klāt nācis vēl viens „šedevrs", ar kuŗa palīdzību komūnisti cer paātrināt savu dogmu reālizēšanu un kas it kā sekmētu padomju sistēmas tālāku nostiprināšanu. Tā ir privātīpašuma pilnīga iznīcināšana Latvijas laukos un reizē ar to latviešu cilvēkā iedzimtās iedabas „savs kaktiņš, savs stūrītis zemes" izskaušana līdz pamatiem. Kā zināms, lauku apstākļos vēl bija mājas, kuŗās dzīvoja bijušie īpašnieki, gan lielāko tiesu tā, ka no saimnieka ģimenes tikai viens bija palicis pāri, kaut paši bija iesaistīti kolchozu darbos. Tagad savu purnu saslējis padomju buldozers un visas vēl atlikušās privātmājas sācis nolīdzināt ar zemi. Tas jau samērā plaši sācies Zemgalē un, saprotams, līdzīgs liktenis pārņems visus zemes novadus. Lauku ļaudīm, kas vēl varēja turēties savrup, tagad gatavo kopēju apmetni krieviskajās sādžās, kādas jau pasāktas celt un kur vairs nebūs absolūti nekā no cilvēka individuālitātes, tieksmēm un iespējām. Tas jau ir komūnistu nolūks — panākt vienveidību, nolikt latviešu zemes arāju stāvoklī un apstākļos, kas vienādi visai padomju vergu valstij. Latvietim nu mēģinās uzspiest nožēlojamā krievu kolchoznieka un sādžinieka vaibstus, pie kam viss tas sola risināties trieciena tempā.

Nav šaubu, ka dažs labs centīsies paglābties, pārceļoties uz dzīvi pilsētā. Kādi tam varētu būt secinājumi, nav grūti minēt.

P. Grods

ZIŅAS PAR MŪSU TĒVZEMI

Studentiem okupētajā Latvijā nav viegla dzīve. Ne tikvien ka tiem bez izvēlētās fakultātes priekšmetiem labi jāapgūst „īsais kurss" un pārējās partijas blēņas, bet no tiem prāsa arī laiku pa laikam sagatavošanos studentu dziesmu un deju svētkiem. Piektajos šādos svētkos, kas risinājušies Rīgā, piedalījušies visu trīs Baltijas valstu studenti ar neizbēgamajiem viesiem no „plašās dzimtenes", tā ka noskaņa bijusi patiesi internacionāla. Sevišķi augstas kvalitātes bijis apvienotā pūtēju orķestŗa sniegums huzāru formas tērpos... Nopelniem bagātais šo svētku virsdiriģents Jānis Dūmiņš preses intervijā licis pie sirds šos pūtēju orķestrus veicināt visās augstskolās: „tiem jābūt ikvienas augstskolas prestiža lietai". Bet Dūmiņš vēlas vēl vairāk no studentiem, izsaukdamies: „Kur palikušas humora un satīras caurstrāvotas teātrālizētu uzvedumu formas, lāpu gājieni, masku spēles!"

Brālīt balto! — nemaz nezināmā, kā padomju universitātēs studē arī šādas būšanas.

Mēs zūdāmies par trimdas latviešu filologu it kā nevēlēšanos palīdzēt atrast latviskus ekvivalentus nepieciešamiem angļu vārdiem, bet, liekas, ka okupētās Latvijas preses izdevumos, sevišķi recenzijās un notikumu izvērtējumos, latviešu valoda neciešami piesārņota nevajadzīgiem svešvārdiem un jaundarinājumiem, kuŗu vietā varētu iztikt ar latviešu vārdiem. Piemēram, minēsim kaut vai šos: buklets; scēnografs dekorātora vietā; karkass — ar šo nevārdu tagad tēvzemē dēvē nepabeigtu, sastatņotu celtni; „dzestrs brīzs" vēsmas vai pūsmas vietā u. d. c. Pret šām un līdzīgām nejaucībām okupētās Latvijas filologi ir apbrīnojami kurli un akli. Bet jau gadiem Rīgā notiek valodnieku sanāksmes, t. s. „A. Ozola dienas", agrāk „J. Endzelīna un A. Ozola dienas" (A. Ozols ir viens no darbīgākajiem baltu filologiem Rīgā), kuŗās piedalās vairāk speciālistu no padomijas nekā valodnieku no Latvijas. Pērngad šais dienās debatējuši par locījumu katēgoriju valodas struktūrā un sistēmā. Debatētāji bijuši lielāko tiesu slavu tautu zinātnieki, no latviešiem pie vārda ticis vienīgi J. Kārkliņš.

No otras puses — okupētās Latvijas baltu filologu daļa, sevišķi Valodas un literātūras institūta darbinieki, dara lielu darbu, pētījot un analizējot latviešu valodniecības problēmas, kas trimdas baltu filologiem nav lāgā iespējams. Institūta rakstu krājumā „Vārda sēmantika", piemēram, apskatīti latviešu valodā sastopamie somatiskie frazeoloģismi (kādas ķermeņa daļas nosaukums un ar to saistītā frazeoloģija). Latviešu valodā vislielākais šādu frazeoloģismu skaits ir ar vārdu acs — ap 130, vārdiem galva, roka to ir ap 100, bet kāja, deguns, mute jau mazāk populāri, sasniedzot tikai 40 frazeoloģismu. Pētījums nozīmīgs ne tikvien valodniekiem, bet varētu būt noderīgs arī literātiem valodas bagātināšanai daiļdarbos.

—ns

Negaidot šķīries no mums mans mīļais krusttēvs un onkulis

Richards Ārgals

dzimis 1896. g. 19. februārī Naukšēnu pagastā,
miris 1972. g. 4. janvārī Rīgā.

Viņu mīļā piemiņā paturēs

Edvins Ārgals ar ģimeni Toronto
un Dzintra Bērziņa ar ģimeni Austrālijā.

Pie debesīm iedegas zvaigžņu liesma,
Dievs, svētīdams mieru, pār zemi iet.

Pēc ilgām un grūtām ciešanām mūžīgā mierā aizgāja mūsu mīļā

Berta Sirmgalvis

dz. KOVZELS

Dzim. 1921. g. 22. maijā Jelgavā.
Mir. 1972. g. 18. janvārī Hamiltonā, Kanadā.

Piemiņā paturēs:
vīrs, meita, dēls, vedekla un mazdēls,
draugi Amerikā un Latvijā

Zvani, maija pulkstenīt,
palīdz sapņus atzvanīt:
vakars vēls, nakts tumst un tumst —
balta sapņa dvēsle skumst —
Fr. Bārda

GATAVOJOTIES RĪGA DIMD NOMETNEI

Gaidu un skautu jubilejas nometnes Rīga dimd vadības sēdē 12. janvārī Sv. Jāņa draudzes baznīcas telpās, nometnes kasieris A. Svenne ziņoja, ka līdz šim nometnei vēl pieteikušās divas gaidu vienības no ASV, iesūtot arī pieteikšanās maksu. Sēdē ierosināja uzņemt nometnē arī latviešu bērnus un jauniešus, kuri darbojas vietējo zemju gaidu un skautu vienībās. Interesenti aicināti pieteikties līdz 1. martam pie nometnes kasiera A. Svennes (19 Biscayne Blvd., Scarborough, Ontario), pievienojot 12 dol. pieteikšanās maksu un minot vārdu, adresi, vecumu un pakāpi (guntiņa, mazskauts, gaida u. t. t.) Nometnes pilna dalības maksa ir 25 dol.

Vadītāja Ilze Rupnere no Ņujorkas pārzinās mazo bērnu nometni. Tajā varēs piedalīties arī nometnes vadītāju un darbinieku bērni, kuri vēl ir par jauniem guntiņās vai mazskautos. Dalības maksa 10 dol. M. Strīpnieks izgatavojis rakstu bijušajiem roveriem un lielgaidām, aicinot piedalīties nometnē. Tos izsūtīs I. Kalniņa.

Nometnes vadība nolēma izgatavot vienveida pastkarti, kurā būtu Rīga dimd nometnes zīme krāsās. A. Francis sastādījis ideoloģisku rakstu ar gaidu un skautu darbību, aicinot gaidas un skautus piedalīties nometnē un viesus ar saviem apciemojumiem to materiāli atbalstīt. Preses fotografs Jānis Liģeris uzņēmies nometnes fotografa pienākumus.

Nometnes administrātors A. Lucs informēja, ka sastādījis sarakstu, norādot uz darbiem, kas veicami pirms nometnes. Viņš ierosināja ierasties Saulainē kādu nedēļas nogali pirms nometnes atklāšanas, lai nokārtotu malkas sagādi ugunskuriem, uzceltu vārtus, sakārtotu telpas, karogu mastus un uzceltu lielākās teltis, kā arī veiktu citus priekšdarbus. Pārrunās noskaidrojās, ka katru dienu vajadzīgi 6 — 7 palīgi virtuvē, 4 pastāvīgi un tikpat daudz papilddarbinieku nometnes uzturzinei, kā arī ūdens, malkas un pārtikas piegādei, tāpat vairāki izpalīgi nometnes informācijas novietnē. Vecāku palīdzība tādēl nepieciešama.

G. Upīte, E. Dāvidsons, S. Leimanis un B. Šmita - Kalēja sastādījuši nometnes vadoni. Viņu ieteikumus vēl apsvērs G. Kārkliņš un M. Vilka, nākot ar eventuāliem papildinājumiem vai grozījumiem nākamajā sanāksmē. I. Broks, kas apņēmies filmēt Rīga dimd nometnes gaitas, lūdzis komponistu Imantu Saksu aranžēt filmai attiecīgu mūziku. V. Pētersonam atteicoties no technisko lietu kārtotāja amata, šo pienākumu uzņēmies Viesturs Treiguts. Tuvākā laikā noskaidros, cik izmaksātu īpaša Rīga dimd nometnes žetona izgatavošana, ko viesi varētu saņemt pie vārtiem. Tas būtu pusotras collas diametrā ar nometnes nosaukumu, zilas krāsas burtiem uz baltas pamatnes, vietu un laiku. Ieejas maksa viesiem būtu pret ziedojumiem, sākot ar vienu dolaru.

Nometnes architekts V. Damanis izstrādājis plānu nometnē paredzētā 12 karogu novietošanai un apsolījies līdz marta sēdei izgatavot nometnes vārtu metu. Ja vārtus celtu no smagiem baļķiem, tie varētu izmaksāt ap 1000 dolaru. Raimonds Čaks noskaidrojis, ka Bramptonas pastā Rīga dimd nedēļā iespējams dabūt speciālo pasta zīmogu. Tādēl nometnes laikā nometnes pastu vedīs uz Bramptonu, lai visas izsūtāmās vēstules tiktu apzīmogotas ar šo zīmogu.

Nometnes galvenā uzturzine M. Bite ar gaidu un skautu nometnes saimniecēm J. Vāgneri un N. Tanni sastādījušas nometnes ēdienkarti, kuru ievietos Nometnes vadoni. Rīga dimd aploksnes un vēstuļpapīrs pieprasāms pie Intas Kalniņas, 1 Oakridge Dr., Scarborough, Ontario. Maksa par vienu aploksni un vienu papīra loksni — 5 centi.

Baiba Šmita - Kalēja

KANADAS ZIŅAS

HAMILTONA

● Hamiltonas latviešu ev.-lut. Kristus draudze pagājušā gadā saņēmusi vairākas ļoti vērtīgas dāvanas no saviem draudzes locekļiem. Tā K. Salenieks dāvinājis materiālus un arī pats uzstādījis stiepļu sētu apkārt baznīcas automašīnu novietošanas laukumam. Vecā koka sēta bija jau savu mūžu nokalpojusi. Dr. Ingrīda Strautmane kopā ar savu māti dāvinājušas baznīcai divus svečturus, kas piestiprināti katrs savā pusē baznīcas altārim. Draudzes svētdienas skolas bērni savās iksvētdienas kollektēs bija sakrājuši naudu, par kuru bija nolēmuši iegādāties divas lielas altāra puku vāzes kā pateicību draudzei.

* * *

● Svētdien, 6. februārī, plkst. 3 pēcpusdienā latviešu ev.-lut. Kristus draudzes jaunatnes dievkalpojumš. Pēc dievkalpojuma baznīcas apakšējās telpās draudzes vakars ar jaunatnes darbinieces un rakstnieces Tonijas Krūkas piedalīšanos. Viņa lasīs referātu par tematu: Mūsu jaunatnes dzīves jēga trimdā — nacionālisms vai kristietība. Dziedās draudzes jaunatnes koris Dzintars, diriģente A. Kārkliņa. Groziņi ņemami līdz. Ieeja pret ziedojumiem.

J. G.

KATRA
LATVIEŠA
LAIKRAKSTS
Latvija Amerikā
LŪDZ LASĪTĀJUS
ATBALSTĪT
MŪSU
SLUDINĀTĀJUS

Danforth-Woodbine rajonā
IZIRĒJAMAS
3 atsevišķas istabas ar virtuves lietošanu. Auto novietošanas iespējas.
Zvanīt Toronto 694-3787

GAREZERA
1971. GADA
IZLOZES
LAIMĒTĀJU LOŽU
SARAKSTS:

A. serijā 14 lozes:
1338; 3264; 5642; 5643; 5644; 6618; 7541; 7679; 8211; 8287; 8472; 8547; 9617; 9983.

B serijā — 23 lozes:
124; 883; 1162; 1636; 1718; 1794; 2232; 2615; 2879; 3329; 3409; 3446; 3955; 4033; 4096; 4758; 4882; 5091; 5470; 5628; 6430; 7059; 7852.

C serijā — 19 lozes:
74; 617; 762; 1372; 1825; 1980; 2062; 2297; 2300; 2397; 3204; 3811; 4978; 5310; 5490; 6081; 6452; 9224; 9647.

D serijā — 14 lozes:
99; 551; 708; 1860; 2224; 2319; 2366; 2418; 2711; 2985; 6013; 8636; 9021; 9658.

E serijā — 18 lozes:
540; 727; 1337; 1674; 2266; 2305; 3210; 4200; 4265; 4810; 5279; 6090; 6102; 7117; 8859; 9091; 9253; 9860.

F serijā — 12 lozes:
1852; 2057; 2387; 3532; 4004; 5442; 6878; 8089; 8143; 9121; 9318; 9325.

Kopā laimējušas 100 lozes.

Laimesti ir jau izsūtīti pa pastu visiem laimētājiem uz adresēm, kādas uzdotas uz ložu pasakņiem. Kas vēlas, var saņemt pilnīgu laimestu sarakstu, rakstot ar šādu adresi: Latvian Center Garezers, Rt. 3, Box 363, Three Rivers, Michigan 49093. Pieprasījumam līdzi sūtāma apmarkota, adresēta aploksne.

Pasūtiniet tagad labāko dāvanu uz LATVIJU vērtīgāku par naudu vai paciņām SPECIĀLOS rubļu CERTIFIKĀTUS
INTERTRADE EXPRESS CORP.
to jums teica pirmā un to saka jūsu piederīgie.
Par tiem jūsu piederīgie var iegādāties visu, ko vēlas, pa daļu no parastās vērtības. Tas ir apmēram tā, kad jūs būtu iegājuši veikalā ar $100 un iegādājušies mantas $200 vai $300 vērtībā, dažreiz pat vairāk.
PILNĪGA GARANTIJA un APDROŠINĀTS. TIKAI INTERTRADE Express Corp. dod jums ātru pakalpojumu. Certifikātu piegāde mājās 3 nedēļu laikā.
Sakarā ar US dolara vērtības pazemināšanu, speciālā rubļa vērtība tagad ir $2.32. SĪ CENA IR VISS, KAS JUMS JĀMAKSĀ. NEKĀDU CITU IZDEVUMU.
Jūs varat sūtīt katru summu, ko vēlaties. PIEPRASIET MŪSU ILUSTRĒTOS KATALOGUS.
PASŪTINIET TAGAD TIKAI
INTERTRADE
EXPRESS CORP.
125 East 23rd. Street,
piektā stāvā
NEW YORK, N.Y. 10010,
tālr. 982-1530
Ļoti svarīgi — Automobiļi
Tikai uz īsu laiku.
Ātra piegāde.
LIELI GAIDĪTAIS,
PILNĪGI JAUNAIS
ZHIGULI VAZ 2101
US$ 3,275.00
MOSKVITCH 412 IE
Luxury Model ..... US$ 3,275.00
MOSKVITCH
408 IE US 3,009.00
ZAPOROZHETS
ZAZ 966 US$ 2,012.50
Ierobežots daudzums.
NEGAIDIET —
PASŪTINIET TŪLĪT
Pieņemam pasūtinājumus arī DZĪVOKĻIEM.
Pieprasiet mūsu speciālo apkārtrakstu.
Mums ir 23 gadu prakse šai uzņēmumā un tūkstošiem apmierinātu klientu.

Ziemeļamerikā galvenā interese tiekot veltīta naudai, tad auto un seksam.

Dadža karikatūra

Opozicija Čilē pieaug

Ziņas no Čiles vēstī, ka pret prezidenta Allendes marksistisko valdību radusies ievērojama opozicija, īpaši valsts saimniecības bēdīgā stāvokļa dēļ. Sava nozīme še arī pilsoņu brīvības apspiešanai un pārējām komūnistiskām izdarībām, kam Dienvidamerikas valstu iedzīvotāji vēl nav nobrieduši. Allendem, kurš vēlēšanās uzvarēja tikai ar 13 proc. vairākumu, jau sākumā bija jāsaduras ar parlamenta nevēlēšanos atzīt „tautas tribunālu" iecelšanu katrā pilsētas vai apdzīvotas vietas rajonā, kuŗu uzdevums būtu valdības informēšana par iedzīvotāju aktīvitāti un vēlāk novēlamo elementu iznīcināšana.

Bez parlamenta atbalsta Allendes tautas vienības partijai nav bijis iespējams nodrošināt pilnīgu virsvaldību valstī. Stāvokli pasliktina valdības nespēja uzturēt saimniecību apmierinošā līmenī, tā ka Čiles sievietes šoziem izgājušas „tukšo katlu" gājienā, protestējot pret cenu celšanos un pārtikas vielu trūkumu. Līdzīgu gājienu 1964. gadā bija organizējušas Brazilijas sievietes, panākot komūnistiski noskaņotā Gularta režīma gāšanu. Pēc Dienvidamerikas apstākļu pazinēju domām revolūcija Čīlē ir neizbēgama un tikai laika jautājums. Par Allendes valdības neapskaužamo stāvokli liecina arī tas, ka Pad. savienībā nesen aizdevusi Čilei 50 milj. dolaru lielāko trūkumu uzlabošanai.

Pašreizējās kongresa vēlēšanās opozicijas kandidāti Rafaels Moreno un Serdžo Diess ar lielu balsu vairākumu uzvarēja kreiso kandidātus tā ka Allendes kabinets bija spiests ilgāku laiku apspriesties, kā apklusināt baumas, ka kabineta maiņa neizbēgama. Opozicijas prese dēvēja vēlēšanu iznākumu par demokratijas uzvaru, kas ieies vēsturē, liecinot par demokratiju, kas vēlas pastāvēt, un valdību, kas sākusi zaudēt jēgu par savas varas robežām. Piebilstams, ka opozicijas partijai uzvaru sagādāja galvenokārt sieviešu balsis.

—ns

Eiropas koptirgus paplašinās

Svinīgā ceremonijā 10 Rietumeiropas valstu politiķi un diplomāti parakstīja Briselē līgumu, kas iezīmēja Eiropas koptirgus paplašināšanu un vēsturisku pagriezienu vienotās Eiropas idejai. Jaunajām līdzdalībniecēm valstīm līgums vēl ir jāratificē. Anglijas parlamenta apakšnamā paredzamas sīvas cīņas. Dānija, Īrija un Norvēģija līguma ratificēšanu izdarīs ar nobalsošanu. Koptirgus paplašināšana no sākotnēji 6 valstīm, — Franciju, Vāciju, Holandi, Itāliju, Beļģiju un Luksemburgu — tuvojas noslēgumam. Paplašinātā koptirgus — ar 10 valstu dalībniecēm — izveidošanās sāksies 1973. gada 1. janvārī. Tad koptirgus kļūs viens no lielākajiem pasaules saimnieciskajiem spēkiem, lai gan vēl ilgi nebūs pilnīga politiska vienotība vai ietekmīga centralizēta vadība.

Koptirgus apvienos ap 257 milj. iedzīvotāju un apgrozīs 41 proc. no pasaules tirdzniecības, gandrīz tik daudz, cik Pad. savienība, ASV un Japāna kopā. Anglija ir saimnieciskā un politiskā atslēga paplašinātā Eiropas koptīrgū un dabīgi, ka Anglijas ministru prezidents Edvards Hīts bija galvenā persona līguma parakstīšanā. Ar negaidītu incidentu uzmanība vēl vairāk pievērsās Hītam, kad kāda sieviete svieda viņam ar plastikas tintes pudeli. Beļģu policija sievieti identificēja par 31 g. veco Vācijā dzimušo Mariju Luīzi Kvaitkovsku, kas dzīvo Londonā. Viņa apsūdzēta par uzbrukumu valsts galvam. Hīts steigā pārmainīja pelēko uzvalku. Tomēr starpgadījums gandrīz par stundu nokavēja līguma parakstīšanu. Beidzot Hīts parakstīja līgumu, oficiāli izbeidzot Anglijas 18 mēnešu ilgās iestāšanās sarunas. Vienpadsmit gadus atpakaļ konservātīvā Harolda Makmiljena valdībā, kuŗā Hīts bija zīmoga glabātājs, viņš izdarīja pirmo nesekmīgo mēģinājumu par Anglijas iestāšanos koptirgū. Hīts pēc tam atstāja koptirgus sarunas, kad Francijas prezidents Šarls Degolls uzlika veto.

Francijas ārlietu ministrs Moriss Šūmans brīdināja koptirgu, lielāko pasaules tirdzniecības varu, ka grūtākā problēma ir attieksmju definīcija ar ASV. „Ir zīmīgi, ka 12 gadus atpakaļ, kad koptirgus sāka veidoties, katrs lūkojās uz austrumiem, kur sagaidāms naidīgums, bet izrādās, ka tagad lielākas problēmas rodas ar ASV," sacīja Šūmans, piebilstot: „Es ticu, ka mēs sekmīgi pārvarēsim šīs problēmas, jo nav nekāda iemesla, kāpēc ASV nevarētu atzīt, ka stipra Eiropa ir arī ASV interesēs, un ka tā būtībā nav drauds Savienoto Valstu saimniecībai." Šūmans arī atgādināja, ka ASV ir norūpējušās par sava spēka samazināšanos Eiropā, turpinādams: „ASV arī vēlas, lai Eiropas sabiedrotie uzņemtos lielāku atbildību savā aizsardzībā. Kas ieskatīts par pareizu aizsardzības lietās, kāpēc tas pats lai nebūtu saimnieciskos terminos?"

Londonā 14 parlamentāriešu grupa, konservātīvie un opozicijas strādnieku partijas locekļi, parakstīja protesta notu, lai to iesniegtu Eiropas koptirgus pārstāvim Londonā Džordžam Bertoinam. Delegāciju vadīja Anglijas strādnieku partijas loceklis, agrākais tirdzniecības ministrs Džeijs, kas izteicās, ka angļu publikas vairākums ir pret Anglijas iestāšanos koptirgū. Pie Bertoina dzīves vietas, Kensingtonas pils vārtiem, bija sapulcējušies 150 demonstranti, saucot „Hīts ir nodevējs!"

ASV prezidents Niksons apsveica paplašināto Eiropas koptirgu, sakot, ka ASV-Eiropas sadarbība paliek par Savienoto Valstu ārpolitikas stuŗakmeni. Komentējot līguma parakstīšanu Briselē, kas noveda pie Anglijas, Norvēģijas, Dānijas un Īrijas iestāšanās Eiropas koptirgū, Baltā nama paskaidrojums vēstīja: „Savienotās Valstis ir vienmēr atbalstījušas Eiropas kopības stiprināšanos un palielināšanos, kas nodrošina Eiropas tautu kontribūciju pasaules mieram, drošībai un panākumiem. Prezidents apstiprina, ka tuva sadarbošanās starp ASV un Eiropu ir mūsu ārlietu politikas stūŗakmens."

Apbalvoti četri latvieši

Vēl vecā gada beigās amerikāņu armijas galvenajā štābā Frankfurtē ar atzinības rakstiem un naudas prēmijām apbalvoja 40 personas, kas pie amerikāņu armijas Vācijā nostrādājušas 25 gadus. Apbalvoto vidū bija arī četri latvieši: 8350. LS rotas komandieris Kaizerslauternā Eduards Kalinovskis, Teodors Rumpēters un Mārtiņš Greiselis, 8361. rotā Bingenā un Alberts Kuprinskis 8252. rotā Manheimā.

Uzticīgos darbiniekus apsveica techniskās brigādes ģen. Leteljē un pasniedza atzinības rakstus, bet pie amerikāņu armijas nodarbināto pārstāvis A. Dorers jubilāriem nodeva čeku par DM 600.

Stāvoklis Bengladešā

(Pārnesums no 1. lpp.)

labu Pakistānai, bet ar agrākā Pakistānas diktātoriskā prezidenta Jaja Kana apcietināšanu un varbūtēju tiesāšanu par kaŗa zaudēšanu ASV ārlietu politiskā loma šajā iskaŗā nonākusi strupceļā. Bengladešai ir norādījumi par angļu un franču simpatijām, ja vēl ne tiešu atzīšanu. Anglijas premjērs Hīts pieņēma Mudžiburu savā mītnē un franču vēstnieks viņu apsveica Ņudēlī lidlaukā.

Vairākas Austrumeiropas valstis jau diplomātiski atzinušas jauno Bengladešu, kuŗas pastāvēšanai pirmkārt ir vajadzīga ārzemju palīdzība. Pat miera laikā Austrumpakistāna ir importējusi 2 milj. tonnu labības gadā. Tās iedzīvotāji uzskatīti par pasaules nabadzīgāko tautu. Kaŗa apstākļos transporta sistēma sapostīta. Miljoniem bēgļu, atgriežoties atpakaļ no Indijas nometnēm, nepieciešamas apmešanās vietas. Līdz ar to vajadzīgs kapitāls, lai valsts saimniecība varētu atsākt darbību. Bengladešai ir apsolīta Apvienoto nāciju palīdzība. Kanadas ārzemju palīdzības eksperti izteikušies, ka mēģinās nosūtīt Bengladešai kviešus ar Apvienoto nāciju starpniecību. Bet tieša palīdzības programma ir apturēta, kamēr Otava nokārtos Bengladešas atzīšanas jautājumu.

Mudžiburs vēlas, lai Bengladeša kļūtu neitrāla sociālistiska valsts ar draudzīgu ārpolitiku „iepretim visiem un bez naida". „Bengladešas kaŗa sapostītai saimniecībai ir jālieto sociālisma politika iekšlietās un nepieciešama palīdzība no ārpuses," sacīja Mudžiburs.

Posts zemē ir liels, un tā likvidēšanai valstij divi gadu laikā būs nepieciešami 3 bilj. dolaru, bet visas valsts valūtas krājumi atrodas Rietumpakistānas bankā.

Top jaunais Panamas kanāļa līgums

Chaotiski apstākļi valda Gvatemalā, Salvadorā, Dominikas republikā, Haiti, Hondūrās un Kolumbijā, kur iefiltrējušies tūkstošiem Kubas partizānu. Kolumbijas universitātēs, ziņu dienestā, arodbiedrībās un citos pasākumos komūnisti dara savu grāvēju darbu. Nikaragvā tie jau 22 reizes mēģinājuši pārņemt varu. Pašreiz iedarbināts liela vēriena komūnistu plāns Panamas kanāļa pārņemšanai un amerikāņu galīgai izspiešanai no tā. Senātors Fulbraits, būdams senāta ārvalstu attieksmju komitejas priekšsēdis, kopā ar senātoru E. Kenediju kārto noteikumus jaunajam ASV un Panamas kanāļa līgumam tādā veidā, ka gatavojas anullēt ASV suverēnitāti Panamas kanāļa zonā. Viņu darbībai tomēr radusies opozicija kongresā, kuŗa piekrišana nepieciešama kanāļa statusa grozījumam. Fulbraits un Kenedijs vēlas panākt, lai Panama gūtu lielākus ienākumus no kanāļa un ASV tirdzniecība šai zonā tiktu aizstāta ar Panamas pasākumiem. Tā kā Panamas kanālim ASV aizsardzībā ir liela stratēģiska nozīme, ASV izspiešana no kanāļa zonas var ievērojami veicināt komūnistu ieguvumus Amerikā.

—ns